

Предавање историја на ученици со хендикеп преку дигитализирани алатки за гејмификација (Планови за лекции)

Учење историја за ученици со попреченост преку дигитализација и гејмификација

Референтен број на проектот: **2021-1-PL01-KA220-SCH-000023916**

Почетен датум: 01-11-2021 Краен датум: 01-11-2023

ПРОЕКТЕН РЕЗУЛТАТ 2

Планови за лекции

(за внатрешна употреба)

Креирано од конзорциумот на проектот
2022 година

Содржина

Фајл	на	датотеката	„OneDrive“	на	Tech		
GAME:					4		
Лиценца		за			Creative		
Commons:					4		
Список	на		теми		за		
лекцијата:					5		
Планови	за	лекции	по	историја	(на		
англиски):					7		
1)	Граѓанските	права	во	САД	(1865-1992)		
	(Турција):				7		
2)	Првата		светска		војна		
	(Романија):				9		
3)	Втора светска војна (Романија):				11		
4)	Студена војна (Македонија):				13		
5)	Индустриска		револуција		(Холандија,		
	Полска):				14		
6)	Француска		револуција		(Италија,		
	Турција):				20		
7)	Животот	на	Исус	и	раѓањето	на	христијанството
	(Македонија):						26
8)	Животот	на	Мухамед	и	раѓањето	на	исламот
	(Македонија):						28
9)	Првата крстоносна војна: 1095-1099 година (Франција, Турција, Сирија, Палестина, Израел) (Романија):						30
10)	Подемот и падот на цивилизацијата на Ацтеките (непознато):						32
Настава по историја за ученици со посебни потреби..... 32							
11)	Црната смрт (бубонска чума) ја уништува Европа (Полска):						37
12)	Ренесансата (Италија. Холандија):						38
13)	Бостонската забава со чај: Американските колонисти протестираат против новите британски даноци со фрлање чај во пристаништето во Бостон: 16.12.1773 година (Романија):						43

- 14) Американската револуција: 1775-1783 (Романија).....
44
- 15) Наполеонските војни: 1799-1815 (Франција, Европа)
(Турција).....
.....46
- 16) Ерата на ропството и колонијализмот
(непознато)..... 48
- 17) Движењето за право на глас: Жените се борат за правото на глас: 1893-1928
(Полска).....
48
- 18) Руската револуција: 1917-1922 (Македонија) .....
50
- 19) Формирани се Обединетите нации: 1945-1946 (Европа, С и С. Америка, Азија,
Африка, Австралија) (Романија)
..... 52
- 20) Дигиталната револуција: пронајдокот на дигиталниот електричен компјутер
(Полска).....
57
- 21) Советскиот Сојуз го лансирал Sputnik, првиот сателит направен од човек:
4.10.1957 година - Русија (Полска)
..... 59
- 22) Јуриј Гагарин станува првиот човек во вселената: 1961 година (Русија)
(Македонија).....
60
- 23) Претседателот на САД Џон Ф. Кенеди е убиен во Далас, Тексас: 22.11.1963 (САД)
(Полска)
.....
..... 63
- 24) Раѓањето на Интернет: 1965-1995 (САД)
(Полска)..... 65
- 25) Времето на ловците и селаните (3000 п.н.е.)
(Холандија)..... 67
- 26) Времето на Грците и Римјаните (3000 п.н.е. - 500 п.н.е.)
(Холандија)..... 70
- 27) Времето на монасите и витезите (500 -1000/2000) (Холандија).....
78
- 28) Раѓањето на христијанството: Манастирите
(Италија)..... 83
- 29) Атина: кон/пример за демократија (Италија).....
85

- 30) Образование во Атина (Италија).....
88
- 31) Непознатата предисторија: дали го знаевте ова за Полска? Најстариот бумеранг
во
светот.....
88
- 32) Непознатата предисторија: дали го знаевте ова за Полска? Најстарата слика од
тркало во
светот.....
93
- 33) Непознатата предисторија: дали го знаевте ова за Полска? Најголемиот
праисториски рудник за кремен во
светот.....
97
- Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-литванската Асоцијација
како интересен историски „Европски проект“ (ДЕЛ
1)..... 103
- 34) Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-литванската Асоцијација
како интересен историски „Европски проект“ (ДЕЛ
2)..... 108
- 35) Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-литванската Асоцијација
како интересен историски „Европски проект“ (ДЕЛ
3)..... 113
- Göbeklitepe: Нулта точка во времето (Турција).....
118
- 38 Античка грчка цивилизација (Турција).....
121
- 39 Античка Грција и Рим (Турција).....
123
- 40 Граѓанската војна во САД.....
126

Tech-GAME „OneDrive” фајл:

Name ↑	Modified	Modified By	File size	Sharing
Lesson Plan Template	September 14, 2022	TECH GAME	4 items	Shared
Lesson plans CDI Macedonia	October 26, 2022	TECH GAME	5 items	Shared
Lesson plans Italy	December 1, 2022	TECH GAME	13 items	Shared
Lesson plans Netherlands	December 1, 2022	TECH GAME	8 items	Shared
Lesson plans Poland	December 1, 2022	TECH GAME	5 items	Shared
Lesson plans Romania	December 1, 2022	TECH GAME	0 items	Shared
Lesson plans Turkey	December 1, 2022	TECH GAME	0 items	Shared

Лиценца за Creative Commons:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode>

Список на теми за лекцијата:

	Тема:	Партнер:
1)	Граѓанските права во САД (1865-1992)	Турција
2)	Прва светска војна	Романија, Италија
3)	Втора светска војна	Романија, Италија
4)	Студена војна	Македонија
5)	Индустриска револуција	Холандија, Полска
6)	Француската револуција	Турција, Италија
7)	Животот на Исус и раѓањето на христијанството	Македонија
8)	Животот на Мухамед и раѓањето на исламот	Македонија
9)	Првата крстоносна војна: 1095-1099 година (Франција, Турција, Сирија, Палестина, Израел)	Романија
10)	Подемот и падот на цивилизацијата на Ацтеките	Полска

11)	Црната смрт (бубонска чума) ја опустошува Европа	Полска
12)	Ренесансата	Италија, Холандија
13)	Бостонската забава со чај: Американските колонисти протестираат против новите британски даноци со фрлање чај во пристаништето во Бостон: 16.12.1773	Романија
14)	Американската револуција: 1775-1783	Романија
15)	Наполеонските војни: 1799-1815 (Франција, Европа)	Турција
16)	Ерата на ропството и колонијализмот	Непознато
17)	Движењето за право на глас: Жените се борат за правото на глас: 1893-1928 година	Полска
18)	Руската револуција: 1917-1922 година	Македонија
19)	Формирани се Обединетите нации: 1945-194 (Европа, С. и С. Америка, Азија, Африка, Австралија)	Полска
20)	Дигиталната револуција: пронајдокот на дигиталниот електричен компјутер	Полска
21)	Советскиот Сојуз го лансирал Sputnik, првиот сателит креиран од човек: 4.10.1957 година (Русија)	Полска
22)	Јуриј Гагарин станува првиот човек во вселената: 1961 година (Русија)	Македонија
23)	Американскиот претседател Џон Ф. Кенеди е убиен во Далас, Тексас: 22.11.1963 (САД)	Полска
24)	Раѓањето на Интернетот: 1965-1995 (САД)	Полска
25)	Времето на ловците и селаните (3000 п.н.е.)	Холандија
26)	Времето на Грците и Римјаните (3000 п.н.е. - 500 п.н.е.)	Холандија
27)	Времето на монасите и витезите (500 -1000/2000)	Холандија
28)	Раѓањето на христијанството: Манастирите	Италија
29)	Атина: кон/пример за демократија	Италија
30)	Образование во Атина	Италија
31)	Непознатата предисторија: дали го знаевте ова за Полска? Најстариот бумеранг во светот	Полска
32)	Непознатата предисторија: дали го знаевте ова за Полска? Најстарата слика од тркало во светот	Полска
33)	Непознатата предисторија: дали го знаевте ова за Полска? Најголемиот праисториски рудник за кремен во светот	Полска

34)	Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-Литвански Комонвелт како интересен историски „Европски проект“ (Прв Дел)	Полска
35)	Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-Литвански Комонвелт како интересен историски „Европски проект“ (Втор дел)	Полска
36)	Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-Литвански Комонвелт како интересен историски „Европски проект“ (Трет Дел)	Полска
37)	Göbeklitepe: Нулта точка во времето	Турција
38)	Античка грчка цивилизација	Турција
39)	Античка Грција и Рим	Турција
40)	Граѓанската војна во САД	Турција

Планови за лекции по историја (на македонски):

1) Граѓанските права во САД (1865-1992) (Турција)

Настава по историја за ученици со посебни потреби преку дигитализирани алатки за гејмификација
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈАТА
Тема: Граѓанските права во САД (1865-1992)
Забелешка: <p>Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.</p>

Тема: Историја

Времетраење: 20 – 40 мин

Возраст: Секоја

Цели:

Студентите ќе ги разберат настаните и клучните фигури на Движењето за граѓански права во САД од 1865 до 1992 година.

Студентите ќе развијат вештини за критичко размислување и решавање проблеми преку употреба на учење базирано на игри и аудио.

Студентите ќе вежбаат описни јазични и комуникациски вештини додека работат во група со своите врстници.

Резултати:

Студент (во зависност од степенот и видот на попреченост):

- реагира на сликата презентирана на часот
- може да одреди слика на име или настан
- умее да даде едноставен исказ на дадена тема
- умее да даде изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали

Материјали:

Аудио снимки од говори и интервјуа со клучни фигури на Движењето за граѓански права (на пр: Мартин Лутер Кинг Џуниор, Малколм Х, Роза Паркс)

Аудио снимки од историски настани поврзани со Движењето за граѓански права (на пр. Автобуски бојкот Монтомери, Закон за граѓански права од 1964 година).

Табла за игри или карта на Соединетите Држави, со различни локации идентификувани со ознаки на Брајово писмо на парчиња од игра, како што се мали пластични фигури или прстени, кои претставуваат различни ликови или групи (на пр. активисти, политичари, сегрегационисти).

Материјали за пишување (на пр. Брајово писмо, уред за земање белешки)

Веб ресурси:

<https://www.history.com/topics/black-history/civil-rights-movement>

<https://www.britannica.com/event/American-civil-rights-movement>

<https://www.youtube.com/watch?v=URxwe6LPvkM>

<https://www.youtube.com/watch?v=IB0i6bJljw>

<https://www.youtube.com/watch?v=9ppTiyxFSs0>

Активности:

Активности пред часот

- a) - Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на општеството, науката, знаењето и технологијата
- б) Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени слики

Активности за време на часот

- 1) Започнете со прегледување на основната историја на Движењето за граѓански права во Соединетите Држави користејќи комбинација од аудио снимки и описен јазик.
- 2) Поделете го класот во групи од 3-4 ученици. Секоја група ќе добие табла за игри или карта на Соединетите Држави и делови од игра кои ќе претставуваат различни ликови или групи.
- 3) Претставете ја играта со објаснување дека секоја група ќе ја преземе улогата на различна група или поединец вклучена во Движењето за граѓански права и ќе се натпреварува против другите групи за да постигне одредени цели. Играта ќе се игра во круг, а секоја рунда ќе претставува различна година или клучен настан од движењето.
- 4) На почетокот на секој круг, секоја група ќе слуша аудио снимка од историски настан поврзан со Движењето за граѓански права. Групата потоа мора да користи описен јазик за да разговара и да подготви стратегии како ќе одговорот на настанот и како тоа ќе влијае на нивните цели.
- 5) Откако секоја група ќе ги донесе своите одлуки, наставникот ќе биде во улога на „наратор“ на играта и ќе го опише исходот од секој настан и како тоа влијае на целите на различните групи.
- 6) На крајот од секој круг, учениците ќе користат описен јазик за да размислуваат за нивните одлуки и како тоа влијаело на нивниот напредок во движењето.
- 7) Играта се игра во неколку рунди, додека не се стигне до последниот настан на движењето за граѓански права.
- 8) Конечно, секоја група ќе претстави кратка усна презентација за улогата на нивната група или поединец во Движењето за граѓански права и како движењето влијаело врз нив.

Активност после часот

- a) Ученикот може да го продлабочи стекнатото знаење
- b) Студентот може да се консултира со наставникот

Проценка

Набљудувајте го ученикот во текот на играта, а набљудувањата користете ги за формативно оценување. Учесниците ќе пополнат документ за размислување за нивното искуство за играта и за она што го научиле.

Конечните презентации ќе бидат оценети според содржината, употребата на јазикот и презентациските вештини.

2) Првата светска војна (Романија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА
Тема: Прва светска војна
Забелешка: Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.
Дисциплина: Историја Времетраење: 50 минути/час Возраст: Ученици од 12 години или постари;
Цели: 1. Да се лоцираат на мапа, главните линии на фронтот на Првата светска војна 2. Да се идентификува главниот член на сојузот на Антантата и Централните сили и главните битки,
Резултати: Да знае општите идеи за Првата светска војна; Да се изрази мислење за однесувањето и политичките одлуки на некои инволвирани држави; Да се користат различни ресурси за да ги изберете, организирате и разберете информациите за Првата светска војна.
Материјали: Историски мапи, атлас, работни листови, mind-mapping, аудио-видео презентација, интерактивна табла, платформи за учење базирани на игри, кои се користат како образовна технологија (Kahoot, апликација за учење)
Извори: https://www.youtube.com/watch?v=24i4ncHuf6A https://www.youtube.com/watch?v=VNs7tdO_Ho0 https://www.youtube.com/watch?v=-GsolnXOiBg&t=247s https://www.youtube.com/watch?v=soFhWkxSZAY https://www.theworldwar.org/interactive-map (интерактивна глобална мапа на Првата светска војна) https://www.abmc.gov/sites/default/files/interactive/interactive_files/WW1/index.html (World War I Visual History)

Активности пред часот:

- столот на соговорникот
- игра за кршење мраз (мим)

- Презентација 1

Наставникот ги презентира главните причини кои довеле до избувнување на Првата светска војна

<https://www.youtube.com/watch?v=24i4ncHuf6A>

Предлог прашања за дискусија со учениците по гледањето на филмот:

- Зошто со убиството на престолонаследник започна светска војна? - Дали војната можеше да се избегне? Која беше улогата на секој борец во започнувањето на војната?

Предложена активност - Погледнете го внимателно видеото и пополнете **mind-mapping** со причините за Првата светска војна. (додаток 1 - Причини-прва-светска-војна-**mind-mapping**)

Формативно оценување – Прв дел

<https://learningapps.org/watch?v=p8catbrsk23>

Презентација 2: <https://www.youtube.com/watch?v=-GsolnXOiBg&t=247s> (мин. 1:07 – 4:04) наставникот го презентира напредекот на настаните во текот на 4-те години од војната. (Секој наставник може да ги избере настаните според интересите на децата)

https://www.abmc.gov/sites/default/files/interactive/interactive_files/WW1/index.html ([World War I Visual History](#))

Предлози за теми за дискутирање со учениците по гледањето на филмот:

- главните сојузи; - главните битки на војната; - влегувањето на САД во војната и промената на рамнотежата на силите;

Предложени активности:

Играјте ја играта на локализација и асоцијации (мапа на сојузи) или погледнете ја внимателно мапата и креирајте **mind mapping** со сојузите што биле формирани во Првата светска војна

<https://learningapps.org/watch?v=pg9js2u4523>

Локализација на интерактивна глобална мапа на Првата светска војна. (<https://www.theworldwar.org/interactive-map>)

Формативно оценување – Втор дел

Игра на здружување на земјите со соодветната

алијанса. <https://learningapps.org/watch?v=pgn2v8ict23>

Игра на асоцијација на главните битки со соодветните фронтови.

<https://learningapps.org/watch?v=p0cga61sc23>

Презентација 3:

Наставникот зборува за последиците од Првата Светска Војна, мировните договори и промените што тие ги донесоа во светот: <https://www.youtube.com/watch?v=soFhWkxSZAY>

Предлози за прашања за дискусија со учениците по гледањето на филмот:

- како Антантата успеа да ја добие војната? - што се случи со земјите победници? - Кои беа последиците за земјите губитници?

Формативно оценување – Трет дел

Предлог: <https://create.kahoot.it/share/first-world-war/0cba3c2a-3c9d-44f0-8fff-89ebf276c162>

Активност по часот/Домашна задача: Од учениците беше побарано да замислат друг крај на Првата светска војна и да го претстават.

Сумативно оценување

Игра за асоцијација на времеплов за Првата светска војна.

<https://learningapps.org/watch?v=pn5dwtv4j23>

3) Втора светска војна (Романија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА
Тема: Втора светска војна
Забелешка: Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.
Дисциплина: Историја Времетраење: 50 минути / 2 лекции Возраст: за ученици од 12 години или постари;
Цели: <ol style="list-style-type: none">
1. Да се идентификуваат причините и последиците од Втората светска војна слушајќи историски снимки и разговарајќи за нив.
2. Да се идентификуваат сојузите и главните настани што се случиле за време на Втората светска војна.
3. Аргументи за и против ширењето на Германија, сигнализирајќи ги негативните ефекти врз целиот свет.
Следени резултати: Учениците ќе користат различни ресурси и алатки за добивање, избирање, организирање, разбирање на податоците за Втората војна. Ефектите од Втората светска војна (Студена војна, комунистички и демократски држави, ОН, Холокауст)
Материјали: Историски карти, атлас, работни листови, mind-mapping, аудио-видео презентација, карта на светот, очила во боја со знамињата на вклучените држави, интерактивна табла, платформи за учење базирани на игри, кои се користат како образовна технологија (Kahoot, апликација за учење)

Извори:

<https://www.lcps.org/cms/lib/VA01000195/Centricity/Domain/10599/Causes%20of%20WWII.pdf>
pitch.com/public/98998288-ada4-4a82-ac84-9164c2eccbd7

<https://www.youtube.com/watch?v=-pxfDu98VcQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=DNV8enpVwok>

<https://youtu.be/HUqy-OQvVtl>

<https://historicalmapchart.net/europe-world-war-2.html> (интерактивна глобална карта на Втората светска војна)

https://www.abmc.gov/sites/default/files/interactive/interactive_files/WW2/index.html

(World War II Visual History)

Лекција 1

Активности пред часот:

- игри со движење - обука за мала војска
- поставување на државните симболи на картата на светот

Презентација 1

Наставникот накратко ја презентира ситуацијата во Германија и САД на крајот на Првата светска војна, како и некои од ситуациите кои довеле до избувнување на Втората светска војна

<https://www.lcps.org/cms/lib/VA01000195/Centricity/Domain/10599/Causes%20of%20WWII.pdf>
<https://www.youtube.com/watch?v=-pxfDu98VcQ>

Предлози за прашања за дискусија со учениците по гледањето на филмот:

- Ке имаше ли војна ако Франција беше поблага кон Германија?

Како влијаеше доаѓањето на Хитлер на власт врз избувнувањето на Втората светска војна?

Формативно оценување – 1 дел <https://learningapps.org/watch?v=piojfrpjj23>

- Презентација 2

Вовед: Наставникот разговара со учениците за редоследот на настаните од почетокот на Втората светска војна до влегувањето на САД во војната.

Линк: <https://youtu.be/HUqy-OQvVtl> (start - 1.36)

(Секој наставник може да ги избере настаните според интересите на децата)

https://www.abmc.gov/sites/default/files/interactive/interactive_files/WW2/index.html (WW II Visual History)

- Предлози за прашања за дискусија со учениците по гледањето на филмот: кои биле териториите што ги освоила Германија до 1941 година? ; - како нападот на Германија врз СССР влијаел на текот на војната? ; - Дали влегувањето на САД во војната бел неопходен настан?

Предложени активности:

Учениците можат да гледаат презентација (mind-mapping) со главните лидери на сојузите и земјите во кои припаѓаат, да ги слушаат нивните гласови.

pitch.com/public/98998288-ada4-4a82-ac84-9164c2eccbd7

Локализација на интерактивна глобална карта на Втората светска војна.

<https://historicalmapchart.net/europe-world-war-2.html>

Игра на здружување на земјите со соодветната алијанса.

<https://learningapps.org/watch?v=pxn0sr8nc23> Изберете го

точниот одговор - два главни настани од Втората светска војна

<https://learningapps.org/watch?v=pjwfffy9j23>

Презентација 3 . Вовед: Накратко се претставени кампањите кои доведоа до пораз на Германија

<https://youtu.be/HUqy-OQvVtl> (1.37 - end)

- Предлози за теми за дискутирање со учениците по гледањето на филмот: важните битки водени помеѓу 1942-1945 година; - Холокаустот; - поразот на Германија; - појавата на атомската бомба: - влегувањето во нова воена ера;

1. Лекција 2 / Предложени активности:

Учениците се поделени во тимови, класот е поставен како воена соба, со клупи во средината, мапа на светот во голем формат и делови од играта со знамињата на борците и името на воените единици.

- Учениците ќе го рекреираат расплетот на една од големите кампањи на војната расправајќи се во клучните точки во полза на други можни одлуки и обидувајќи се да понудат можни алтернативи за расплетот на војната.

- Друштвени игри

https://drive.google.com/file/d/1hUYCL6ZXRd9XkNC75_R1d2UvnA44zh8Y/view?usp=sharing

Проценка

<https://leonardglobal.weebly.com/interactive-world-war-ii-map.html> (click on the map to follow the unfolding of the events)

<https://create.kahoot.it/share/world-war-ii/2526e319-c026-4863-804d-b64b1f704db3>

Активност после часот/Домашна работа?

- Од студентите се бара да изберат земја и да ги проучат мерките преземени за закрепнување од војната, користејќи ги сите достапни информативни ресурси

Сумативно оценување <https://learningapps.org/display?v=pvho1iov523>

4) Студена војна (Македонија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА
Тема: Студената војна
Забелешка: <p>Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.</p>
Предмет: Историја Времетраење: 1 час Возраст: 11 до 15 години
Цели: <ul style="list-style-type: none">
• Разберете ги причините и временската рамка на Студената војна.
• Препознавање на суштинскиот конфликт помеѓу комунизмот и демократијата/капитализмот.
• Критика како загриженоста за комунизмот влијаеше на животот во Соединетите Држави

Резултати:

Стекнување знаење за студената војна.

Материјали:

Power point презентација

Аудио материјали за лица со оштетен вид и ученици со дислексија

Тактилни слики за лица со оштетен вид, (тактилни) мапи

Видеа со знаковен јазик за ученици со оштетен слух

Едноставна содржина и страници во боја за неефективни оневозможени

Подготовка на 3D печатени материјали

Веб извори:

<https://www.teachingexpertise.com/classroom-ideas/cold-war-activities-for-middle-school/>

<https://mi01000971.schoolwires.net/cms/lib/MI01000971/Centricity/Domain/264/Cold%20War%20Intro%20WH%2014%20PPT--2017--MAIN.pdf>

https://www.youtube.com/watch?v=C_EEIV3Iepg&t=16s - СТУДЕНА ВОЈНА на англиски

<https://cults3d.com/en/tags/cold%20war> - бесплатни 3D примероци
знаковен јазик за „Студена војна,,

Активности:

Активности пред часот

Започнете ја лекцијата со вербален вовед за „Студената војна,, и со ова видео:

<https://www.youtube.com/watch?v=wbl0ILaANnc>

Почит кон економијата и знаењето. Како би ги опишале мотивите зад обидите на СССР да ги испратат? Што ја мотивираше оваа акција на СССР? Различните јавни политики и на Соединетите Американски Држави и на Советскиот Сојуз, како и одлуките донесени од нивните водачи, влијаеле на текот на историјата. Учениците нека одат на страната на училиницата и нека ги закачат картичките на кои е прикажана „Студената војна“ за визуелно да ја засилат лекцијата. Секој ученик ќе добие по една улога и ќе треба да создаде краток текст (исто така направен на Брајово писмо, ако има ученици со оштетен вид на часот) во кој се опишува важна личност или ситуација за време на Студената војна. Откако ќе го погледнете видеото, поставете им ги на учениците следниве прашања: Како се водеше Студената војна? Дали најдобро ќе ја опишете пораката што Труман се обидуваше да ја пренесе? Како беше оспорена идејата за задржување?

Активности за време на часот:

Поделете ја училишната училница на две страни што ги претставуваат Соединетите Држави Советскиот Сојуз. Потоа, прочитајте ги на глас достигнувањата на двете нации и видете ш мислат учениците за секоја страна. Поделете ги учениците во мали групи и играјте игра карти кои прикажуваат важни личности и ситуации за време на Студената војна. Избегнувај да внесувате премногу детали на картичките и оставете го текстот краток. Секоја група ќе сподели својата картичка со информации.

Активност после часот

Завршете ја лекцијата со драматизација на чин на „Студена војна“, кратка драма поврзана она што се случувало за време на Студената војна“.

Проценка

Нацртајте слика со натписи што точно го сумира главниот период/настан.

Нацртајте стрип што точно ги сумира главните настани од периодот. Доколку е потребно, користете натписи за да ги објасните вашите илустрации.

Направете традиционален квиз за да ја покажете мајсторијата на тој конкретен настан.

https://www.lcps.org/cms/lib4/VA01000195/Centricity/Domain/3290/v2_Cold%20War%20Assessments.pdf

5) Индустриска револуција (Холандија, Полска)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри		
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА		
Тема: Индустриската револуција (18 и 19 век)		
<p>Забелешка:</p> <p>Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.</p>		
Предмет:	Време на граѓаните и парните машини Време на индустријализација или 19 век 1800 – 1900 г.	Индустриската револуција и подемот на движењата за еманципацијата
	<ul style="list-style-type: none"> Најновата ера: деветнаесеттиот век Француската и индустриската револуција (1789 - 1914) 	<ul style="list-style-type: none"> Првата железница 1839 г Отпор против детскиот труд 19ти век Винсент ван Гог 1853-1890
Времетраење: > 10 лекции		
Возраст: 10-12 години		

Цели: Студентите ќе учат за Индустриската револуција и нејзиното влијание врз општеството преку интерактивни игри и активности.

Извори:

Покрај постојните извори, во 19 век станаа достапни и нови видови извори на историско знаење: матичните книги, масовниот печат и аудиовизуелните медиуми.

Политички случувања:

Во XVIII век, владејачкиот поредок насекаде во Западна Европа сè уште почива на сувереното водство на монархот. Многу луѓе во Западна Европа повеќе не го прифаќаат тоа. Како граѓани сакаат да сносат одговорност за власта, да се консултираат и да одлучуваат како еднакви.

Протестите на граѓаните против моќта на монархијата водат до Француската револуција во Франција. Новите француски владетели се обидуваат насила да ја шират својата моќ и своите идеи во Европа. Француските војски се поразени и сувереното кралство е обновено во многу европски земји. Во 1813 година, Холандија повторно станува независна и доаѓа под водство на кралот кој има политичка моќ.

Околу 1850 година, во многу западноевропски земји, власта се префрли на граѓаните. Во 1848 година, Холандија доби нов устав кој подобро ги штити правата на луѓето и ја пренесува моќта од монархот на избраниот парламент.

Европските земји го прошируваат своето влијание на другите континенти. Од последната четвртина на 19 век, државите повеќе не се стремат да ја контролираат трговијата преку голем број трговски места, туку сакаат да контролираат големи области во целост. Секој дел од светот го решава ова на свој начин.

Холандија, исто така, експлоатира колонии, од кои источно индиските се најголеми.

И покрај економските интереси кои ги опслужуваше, ропството беше укинато во текот на 19 век.

Економските случувања:

Првично, парната машина беше најважниот извор на енергија за индустријата. По парната машина, добавувачи на енергија стануваат моторот со согорување и електричната енергија. Сега, исто така, станува возможен развој на автомобили, авиони и електрична мрежа.

Индустриското производство е конкурентна (домашна) индустрија во сите видови индустрии. Занаетчиското производство се заменува со масовно производство кое е централизирано во фабриките. Во одредени индустрии се создаваат специјализирани индустриски области, со големи продажни области, што резултира со силно зголемување на сообраќајот со стоки.

Пределот на урбаните и руралните области се менува поради растот на населението и технолошкиот развој. Во индустриските области, животната средина е загадена.

Пронајдокот на вештачко ѓубриво е важен за развојот на земјоделството. Во Европа, одгледувањето жито во голема мера се заменува со компири. Во принцип, тоа значи дека доволна прифатлива храна останува достапна за брзорастечката популација.

Општествените случувања

Европското население силно се зголемило во 19 век. Подобрувањето во производството на храна и подобрувањето на медицината играат улога во ова.

Поради индустриската револуција, многу рурално население во Европа се сели во градовите. Милиони Европејци емигрираат и во Америка, Австралија и Јужна Африка. Така европската култура се шири во другите делови на светот.

Во почетокот имало многу невработени. Како резултат на тоа, платите за работниците останале ниски. Засега недостасувале социјални закони. Ова води до експлоатација и лоши услови за работа, живот и живот за семејствата од работничката класа. На долг рок, протестите против ова се појавуваат во широки кругови. Работниците формираат синдикати. Условите за живот на работниците оттогаш постепено се подобруваат.

Околу 1900 година, во Западна Европа се појавува протестно движење меѓу жените од повисоките општествени класи против идеологијата на одделните сфери меѓу мажите и жените, што ги спречува жените да се развиваат целосно во општеството.

Граѓаните го ценат доброто образование, како за сопствените деца, така и за пониските општествени слоеви во општеството. Индустриското општество бара се повеќе и повеќе квалификувани работници. Ќе има задолжително образование за сите и средно образование за подобрите. Кога ќе се зголеми просперитетот, основното образование станува практично достапно за секого.

Со регулирање на работното време, луѓето постепено добиваат повеќе слободно време. Ова создава повеќе простор за релаксација и личен развој. Секаде каде што луѓето се занимаваат со заеднички активности, се формираат здруженија.

Резултати: Разбирање на потеклото на начинот на кој изгледа нашиот свет во денешно време. Разбирање дека човекот е сè уште зависен од неговата природна и социјална/економска средина.

Потребни материјали:

Друштвена игра „Индустриска револуција“ (може да се креира од наставникот или да се купи на Интернет)

Работни листови „Индустриска револуција“ (може да вклучуваат загатки, вежби за совпаѓање и прашања со пополнување)

Флеш-картички на тема Индустриска револуција (може да вклучуваат слики и клучни термини поврзани со индустриската револуција)

Компјутери или таблети со пристап до интернет

Услуга за видео далечинско толкување ако наставникот на глуви ученици не го зборува течно американскиот знаковен јазик.

Веб извори : <https://www.history.com/topics/industrial-revolution/industrial-revolution>
<https://education.nationalgeographic.org/resource/industrial-revolution-and-technology>
<https://www.britannica.com/event/Industrial-Revolution>
<https://www.investopedia.com/terms/i/industrial-revolution.asp>
<https://www.bl.uk/georgian-britain/articles/the-industrial-revolution>
<https://www.khanacademy.org/humanities/big-history-project/acceleration/bhp-acceleration/a/the-industrial-revolution> <https://www.youtube.com/watch?v=zjK7PWmRRyg>

Активности (за една лекција како пример):

I. Вовед (10 минути)

Започнете го часот со поставување на сцената за Индустриската револуција и нејзиното значење во историјата.

Воведете го концептот на гејмификација и како ќе се користи за да им помогнете на учениците да научат за темата. Дајте преглед на активностите што ќе се извршат во текот на целата лекција.

II. Активност на играта: Друштвена игра „Индустриска револуција“ (30 минути)

Поделете го класот во групи од 2-3 ученици.

На секоја група дадете и копија од друштвената игра „Индустриска револуција“ и инструкции како се игра.

Дозволете им на учениците да ја играат играта 20-25 минути, паузирајќи за да одговараат на прашања и да разговараат за клучните концепти по потреба.

По завршувањето на играта, разговарајте со класот и дискутирајте за сите важни работи од активността.

III. Активност Работен лист: Загатки „Индустриска револуција“ (25 минути)

Дајте му на секој ученик работен лист кој содржи различни загатки поврзани со Индустриската револуција.

Дозволете им на учениците да работат самостојно или во парови за да ги пополнат загатките.

Охрабрете ги да ги користат картичките или интернет ресурсите како помош доколку е потребно. Откако ќе се пополнат работните листови, разгледајте ги одговорите како клас.

IV. Видео активност: (20 минути)

Покажете им на студентите онлајн видео кое дава преглед на Индустриската револуција и нејзиното влијание врз општеството.

Обезбедете им на глумите студенти работен лист што треба да го пополнат додека го гледаат видеото и уверете се дека имаат пристап до преводите што се толкуваат со американски знаковен јазик.

Откако видеото ќе заврши, поминете го работниот лист со целиот клас.

V. Заклучок и домашна работа (5 минути)

Сумирајте ги клучните концепти научени за време на лекцијата и поттикнете ги учениците сами да ја истражуваат темата понатаму.

Доделете домашна задача поврзана со Индустриската револуција, како што е пишување краток истражувачки труд или создавање презентација за специфичен аспект на Индустриската револуција.

Проценка:

Учеството во активностите на часот ќе се користи за да се процени разбирањето на учениците за Индустриската револуција.

Како проценка може да се користат и активноста на работниот лист и домашната задача.

Со горенаведениот план за лекција, учениците ќе учат за Индустриската револуција на интерактивен и привлечен начин, користејќи разни игри и активности како што се друштвени игри, работни листови, флеш картички и видеа за подобро да ја разберат темата. Работниот лист и домашната задача ќе биде начин да се оцени разбирањето на ученикот за темата опфатена на часот.

Исто така, би препорачал да добивате повратни информации од учениците и соодветно да го приспособите планот за часови, бидејќи сите ученици имаат различни стилови на учење и темпо, за да може лекцијата да им биде покорисна.

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Ундустриска револуција

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет: Историја

Времетраење: 20 - 40 мин

Возраст: секоја

Цели:

Разбирање на причините кои довеле до промени во производството: развој на технологија, развој на науката и знаењето.
Запознавање со имињата на луѓето поврзани со предметната тема
Презентација на текот на промените во Европа и во светот
Ефекти од индустриската револуција за Европа и светот
Изучување на вокабуларот поврзан со темата

Резултати:

Студент (во зависност од степенот и видот на попреченост):

- реагира на сликата претставена на часот
- може да додели слика на име или уред
- умее да изгради едноставен исказ на дадена тема
- умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали

Материјали:

Мултимедијална презентација, историски мапи, интернет графици, веб-страници.

Веб извори:

<https://www.britannica.com/summary/Industrial-Revolution-Key-Facts> (EN)

<https://kottke.org/18/07/maps-of-the-spread-of-the-agricultural-industrial-revolutions> (EN)

<https://www.researchgate.net/figure/Industrial-revolutions-in-human-history-The-first-industrial->

[revolution-used-water-and_fig5_348351406](#) (EN)

https://en.wikipedia.org/wiki/Industrial_Revolution (EN)

https://pl.wikipedia.org/wiki/Rewolucja_przemys%C5%82owa (ПЛ)

<https://www.techpedia.pl/big.php?no=39234.jpg> (ПЛ)

Активности:

Активности пред часот:

- a. Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на знаењето и технологијата
- b. Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени слики.

Активности за време на часот:

- a. Објаснување на терминот „индустриска револуција“
- b. Опис на одделни индустрии (лесна и тешка индустрија)
- c. Познати личности поврзани со „индустриската револуција“
- d. Последици за Европа и светот
- e. Концепти поврзани со темата

Активности после часот:

- a. Ученикот може да го продлабочи стекнатото знаење
- b. Ученикот може да се консултира со наставникот

Проценка:

Ниво 0 (тешка интелектуална попреченост или невролошка болест): успешно / неуспешно

Ниво 1 (умерена интелектуална попреченост или ментална болест): успешно / неуспешно

Ниво 2 (лесна интелектуална попреченост или ментална болест): скала за оценување на земјата

Ниво 3 (лесна, умерена или тешка физичка попреченост, без интелектуална попреченост или невролошка болест): скала за оценување на земјата

Предлог на авторот - бара префинетост. Наставниците кои работат со лица со попреченост имаат искуство во оценувањето.

6) Француска револуција (Италија, Турција)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: *Француска Револуција*

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет: Историја

Времетраење: 2 часа

Возраст: 11-15 години

Цели:

- Добивање знаење за концептите кои се појавија како резултат на Француската револуција.
- Разберете ја врската помеѓу човековите права и Француската револуција.

Резултати:

Стекнување знаења за животот на Исус и раѓањето на христијанството

Материјали:

Презентација во Canva

Аудио материјали за лица со оштетен вид и ученици со дислексија

Едноставна содржина и страници во боја за неефективни оневозможени лица

Веб извори:

<https://historiana.eu/narratives/the-european-experience-revolutions-and-civil-wars-1/read>

https://www.europeana.eu/en/item/2051908/data_euscreenXL_ina_CAB88029295

[https://www.khanacademy.org/humanities/world-history/1600s-1800s/french-revolution-](https://www.khanacademy.org/humanities/world-history/1600s-1800s/french-revolution-tutorial/v/french-revolution-part-1)

[tutorial/v/french-revolution-part-1](https://www.khanacademy.org/humanities/world-history/1600s-1800s/french-revolution-tutorial/v/french-revolution-part-1)

<https://schoolhistory.co.uk/games/the-french-revolution-walk-the-plank-game/>

<http://www.historyguide.org/intellect/lecture11a.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=wXsZbkt0yqo>

Активности:

Активности пред часот

Прашањата подготвени во Kahoot се насочени кон учениците и се обезбедува забава на учениците и зголемување на нивниот интерес за часот. Со доделување на првата, втората и третата награда ќе се заврши првичното наградување.

Активности за време на часот

1. На студентите кои сакаат да го прочитаат писмото на Марија Антоанета до нејзината мајка (1-2) им се дава писмо за читање и се прави анализа на крајот од семестарот. На студентите кои ќе го прочитаат писмото им се доделува значка.
2. Класот е поделен во 4 групи и секоја група добива наслов. Првата епизода од Француската револуција во академијата Кан е прикажана на класот и од секоја група се бара да ги пополни причините за револуцијата во презентацијата. Значките се доделуваат на сите групи
3. Француската револуција и нејзините општи процеси им се објаснуваат на учениците со Powerpoint презентација.
4. Се чита песната Прелудиум на Вилијам Вордсворт. Од групите се бара да направат постери за да ги прикажат настаните и емоциите во песната. За секој банер се доделуваат значки.
5. **Лејди Гага- Француската револуција се свира со песната.**
6. Оние кои добиле најмногу беџови се аплаудирани од класот.

Активност после часот

На студентите им се дава оценка од предметот поврзана со предметот.

На учениците им се делат загатки.

На студентите им се даваат информации за романи за Француската револуција во литературата и се препорачува да прочитаат барем еден од нив.

Проценка:

Kahoot пред-тест како финален тест

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Француска револуција

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет: Историја

Времетраење: 2 часа

Возраст: 11-15 години

Цели:

- Добивање знаење за концептите кои се појавиле како резултат на Француската револуција.
- Разбирање ја врската помеѓу човековите права и Француската револуција.

Резултати:

- Стекнување знаења за животот на Исус и раѓањето на христијанството

Материјали:

- Презентација во Canva
- Аудио материјали за лица со оштетен вид и ученици со дислексија. Едноставна содржина и страници во боја за неефективни хендикепирани лица

Веб извори:

<https://historiana.eu/narratives/the-european-experience-revolutions-and-civil-wars-1/read>
https://www.europeana.eu/en/item/2051908/data_euscreenXL_ina_CAB88029295

<https://www.khanacademy.org/humanities/world-history/1600s-1800s/french-revolution/tutorial/v/french-revolution-part-1> <http://www.historyguide.org/intellect/lecture11a.html>
<https://www.youtube.com/watch?v=wXsZbkt0yqo>

Активности:

Активности пред часот

Прашањата подготвени во Kahoot се насочени кон учениците и се обезбедува забава на учениците и зголемување на нивниот интерес за часот. Со доделување на првата, втората и третата награда ќе се заврши првичното наградување.

Активности за време на часот

- 1) На студентите кои сакаат да го прочитаат писмото на Марија Антоанета до нејзината мајка (1-2) им се дава писмо за читање и се прави анализа на крајот од семестарот. На студентите кои ќе го прочитаат писмото им се доделува значка.
- 2) Класот е поделен во 4 групи и секоја група добива наслов. Првата епизода од Француската револуција во академијата Кан е прикажана на класот и од секоја група се бара да ги пополни причините за револуцијата во презентацијата. Значките се доделуваат на сите групи.

ТРАНСКРИПЦИЈА:

Во ова видео ќе зборуваме за Француската револуција. И она што го прави ова особено значајно е дека не само што оваа независност од империја контролирана од монархија, како во американската независност, ова е вистинско соборување на монархијата. Монархија која контролира голема светска сила. Во зависност од тоа како гледате на тоа, Американската револуција дојде на прво место и некако ги стави на сила принципите на самоуправување и зошто ни требаат кралеви. Но, Француската револуција беше првпат таквите принципи навистина да зачекорат во Европа и навистина да соборат монархија. Така, само за да разбереме во каква средина започна ова, ајде да зборуваме за тоа каква била Франција во 1789 година, што повеќето луѓе некако го гледаат како почеток на револуцијата. Прво, Франција беше сиромашна. Сега, нема да помислите дека Франција е сиромашна, ако го погледнете Луј XVI, кој беше крал на Франција. Ако го погледнете Луј XVI и облеката што ја носеше. Ако ја погледнете Марија-Антоанета, неговата сопруга, тие не изгледаат сиромашни. Тие живееле во палатата во Версај, која е огромна. Тоа е оваа огромна палата, таа би се споредила со најголемите палати во светот. Тие водеа раскошен начин на живот. Само во случај да сакате да знаете каде е ова, ова е она што сега е речиси предградие на Париз. Но, во тоа време тоа беше село оддалечено 20 или 30 километри од Париз. Така да не изгледаат сиромашни. Но, вистинската влада на Франција е сиромашна. И кога велам сиромашни, мислам на долгови. Тие штотуку имаа две големи воени авантури. Една од нив беше Американската револуција. Тие одиграа голема улога во поддршката на револуционерите. Затоа што сакаа да покажат на својот непријател, Велика Британија. Сакаа нивната империја малку да се намали. Така, Франција испрати значителна воена помош и ресурси. И можете да замислите, тоа не е евтина работа кога го правите преку Атлантскиот Океан. И дури и пред Американската револуција, Седумгодишната војна која заврши во 1763 година, навистина го исцрпи износот на богатството што го имаше француската влада. И за оние од вас кои се повеќе фокусирани на американската историја, Седумгодишната војна е навистина иста работа како и Француската и Индиската војна. Француската и индиската војна беше северноамериканскиот театар на Седумгодишната војна. Но, Седумгодишната војна е поопшт термин. Затоа што таму се случуваше и конфликт во Европа истовремено. Француската и индиската војна беа дел од тој конфликт. А Седумте

години всушност ги зафатија повеќето сили на Европа во тоа време. Така, Франција учествуваше во ова, заврши во 1763 година, ја имавте Американската револуција. И двете од овие навистина само го исцрпија износот на средствата што ги имаше самата влада. Во исто време, францускиот народ гладуваше. Во тоа време имаше генерализиран глад.

Тие не произведуваа доволно жито, луѓето не можеа да добијат леб за јадење. Значи, можете да замислите, кога луѓето гладуваат, тие не се среќни. И да се додаде навреда на повредата, ќе ги видите како живеат членовите на кралското семејство. Но, уште полошо од кралското семејство, кое не го гледате секој ден, го гледате вашето благородништво. Кое е приближно малку повеќе од 1,5% од населението. Но, вие видовте како благородништвото навистина, навистина, живее. А благородништвото, само да знаете, тоа се луѓе со фантастични титули кои наследуваат земја и богатство од генерација на генерација. Тие не се облекуваат многу поинаку од кралот. И тие во суштина живеат во помали верзии на палатата во Версај. И ако си селанец, работиш на нивите, ја завршуваш целата работа, им пракаш род и тие не плаќаат данок. Значи, од ваша гледна точка, и не е тешко да се разбере зошто би го помислиле ова, ова се во суштина некакви паразити кои целосно го игнорираат фактот дека гладувате и ги плаќате сите даноци. Можете да замислите дека луѓето не биле премногу среќни поради тоа. И потоа, како дополнување на сето тоа, ги имавте сите овие филозофи кои висеа наоколу и зборуваа за просветителството. И ова е некако целото движење каде што луѓето, и авторите, и поетите и филозофите, почнуваат да сфаќаат дека можеби не ни требаат кралеви. Можеби не ни требаат свештеници да ни кажуваат што значи да се биде добар или лош. Можеби луѓето во суштина би можеле да владеат со себе самите. И очигледно, најголемиот доказ за просветителството беше Американската револуција. Тоа беше некако првиот пример на луѓе кои станаа и рекоа, овие кралеви повеќе не ни требаат. Ние сакаме да владееме. За народот, од народот. Така, вие исто така имавте некакво филозофско движење наоколу. Сега, ако ме прашате за моето мислење што беше најголемата работа, всушност гладот. Ова е нешто повеќе од интелектуална гледна точка. Луѓето велеа, о, тука има просветителско движење. Значи ова е државата Франција. Имаа финансиска криза. Така беше свикан состанок, еден вид итен состанок, на големите групи во Франција за да се обидат да решат некои од овие проблеми. Тоа е фискална криза, луѓето гладуваат, што правиме? Така тие го нарекоа Собирот на општите имоти. Дозволете ми да го опишам тоа. Кој беше состанок на трите имоти на Франција. Сега кои се трите имоти на Франција? Навистина можете да ги гледате како три главни општествени класи на Франција. Првиот имот беше свештенството. Вториот имот е благородништвото. И тогаш Третиот имот се сите останати. И ова ви дава чувство за тоа колку е расипана структурата на моќта. Бидејќи луѓето некако ја групираа власта како ОК, ова се трите групи и можеби можат да гласаат една против друга. Но, ова беше само 0,5% од населението, ова е 1,5% од населението, ова беше 98% од населението. Но, овие луѓе имаа еднаква тежина со овие луѓе. Но, овие луѓе го имаа товарот на најголемиот дел од даноците. Тоа се луѓето кои ја вршат целата работа, го произведуваат целото француско богатство, умираат во војните. Но, овие луѓе, и покрај нивната мала популација, имаат поголема тежина од сите други. Така, ја имавте Конвенцијата на Генералниот имот, каде што претставниците на овие три имоти се состанаа во палатата во Версај за во суштина да сфатат што да прават во врска со оваа фискална криза. Сега очигледно, овие луѓе, третиот имот, беа лути. Тие беа како види, ние го презедовме товарот на себе за голем дел од поновата историја на Франција. Уморни сме од тоа што вие, луѓе, се извлекувате со тоа што не плаќате даноци и само земате од нас. Се плашеа дека ќе им се стави уште поголем даночен товар. И благородништвото, или кралот, или свештенството, дека нема да мора да испаднат како жртви. Така беа веќе лути. И така тие навистина сакаа да се сретнат во една голема соба заедно. Бидејќи тие всушност имаа приближно 600 претставници. На што само кралот во последен момент се согласил. Порано, тоа требаше да биде само еднаков број од нив. Овие луѓе имаа отприлика 300 претставници. Но и овие луѓе имаа 300. Овие луѓе можеа да кажат, еј, ние сме 98% од населението, можеби треба да

имаме најмалку 600 претставници. Но и таму сакаа да се сретнат во иста просторија. И во суштина обидете се да го направите тоа да биде еден претставник, еден глас. Но, очигледно овие други имоти, свештенството и благородништвото, рекоа не, ајде секој да гласа како имот. И на крајот на денот, овие луѓе изгубија. Така, тие беа во суштина принудени да се организираат независно како трет имот. Па тоа ги налути уште повеќе. Така, тие се состанаа во собраниската сала и рекоа, ако овие луѓе не игнорираат, не само што ќе бидеме во оваа просторија но и ќе почнеме да се организираме. Но, ние нема да го наречеме ова свикување на општите имоти. Ќе објавиме дека сме Националното собрание на Франција. Дека го претставуваме народот. Ние во суштина ќе станеме парламентарно тело на Франција. Наместо да биде само ова итно свикување на Генералниот имот. И тие всушност добија поддршка од некои елементи на свештенството и некои елементи на благородништвото.

Сега очигледно, Луј XVI не беше изненаден со целиот овој пресврт на настаните. Тој тука беше, апсолутен монарх, што значи дека ја поседуваше речиси целата моќ да прави се што ќе види дека е соодветно. И одеднаш, оваа група на почетници ја искористи оваа итна ситуација кога тој не може да продолжи да купува толку многу свилени наметки како порано. Тие ја користат ситуацијата за да прогласат Национално собрание на Франција. Да се изјаснам дека не сум апсолутен монарх. Дека мојата моќ ќе ја преземе ова собрание. Значи, тој не беше среќен. Така, кога направиле пауза, тој ја заклучил вратата од собирната сала. Значи, тие не можеа да влезат внатре. Можеби сите ќе можете да се соберете подоцна. И тоа беше некако негов начин да каже не. Ако изјавувате дека сте Националното собрание на Франција, нема да ви дозволам да се соберете. Нема ни да ви дозволам да влезете во собата. Значи, тој очигледно не направи многу за овие луѓе, или да ги направи овие луѓе посреќни. Луѓето се гладни. Овие луѓе живеат раскошно. Тие веќе не смеат да гласаат заедно во една просторија. Кога гласаат во својата соба, и се декларираат како претставници на народот на Франција, каков што навистина се, кралот ја заклучува просторијата, не ги пушта да влезат. Затоа одат на затворено тениско игралиште во Версај. Ова е слика од тоа токму овде. Ова е затворено тениско игралиште. И тоа ви дава идеја за тоа колку бил раскошен Версај, дека имал затворен тениски терен во доцните 1700-ти. И тие ја кажалe заклетвата на тенискиот терен. Не само што тие се прогласиле за Национално собрание на Франција, туку и повеќе од тоа, сите се обврзувале дека нема да запрат додека не создадат устав на Франција. Така, тие од Национално собрание станаа суштински преобразени во конститутивно собрание. Ќе создадеме устав. И имаа подршка од некои елементи на свештенството и благородништвото. Така, на крајот Луј XVI, некако го предвидел ова. Народот е лут. И секој пат кога ќе се обиде да се зафркава со нив, тие се повеќе се лутат. И одат само на уште поекстремни мерки. Така, само за да изгледа како да е со нив, тој вели, добро, луѓе. Правете што сакате. Да, можеби сум отворен за тоа, ние сме во тесна ситуација. А можеби е неразумно, јас сум малку неразумен. Па ги оставил, ги оставил пак да се соберат. Но, додека тоа се случува, луѓето почнуваат да забележуваат дека војниците се собираат во Париз. И тие очигледно се испратени таму од кралот. Но не било какви војници туку војници кои се под власта на француската војска. Тие се всушност странски војници. Значи, ако размислите за тоа, овие би биле идеалните типови на војници за задушување на секаков вид бунт или каков било вид востание. Или уште подобро, да влеземе и да го распуштиме Народното собрание. Така, луѓето почнуваат да стануваат малку параноични, можете да замислите. Сега згора на тоа, главниот финансиски советник на Луј XVI, Некер, Жак Некер, бил сочувствителен кон Третиот имот, кон маките на Третиот имот. И тој рече еј, господине кралу, мислам дека е разумно да ги контролирате вашите трошоци малку подобро. Ова станува малку помалку раскошен начин на живот. Со оглед на состојбата на буџетот на Владата. И народот во Франција, тие гладуваат. Зошто не работиш на тоа? Но Луј XVI, наместо да го земе неговиот совет, тој го отпушти. Тој го отпушти финансискиот советник. Така војниците се собираат во Париз, ја имате онаа заклетва на тенискиот терен. Луј XVI го отпушта својот советник, луѓето гладуваат. Тие навистина гладуваат. Луѓето во Париз рекоа, кралот повторно ќе се обиде да не потисне, ова не е добро. А особено ако го прави тоа со војници, ние мора да се вооружиме. Така тие упаднаа во Бастилја. Ова е слика од Бастилја. И ова е најпознато, можеби ова е прв пат да дознаете за тоа. Таму ставија политички затвореници и ги ослободија политичките затвореници. Но, во реалноста, во Бастилја имало само седум затвореници. Значи, не е како илјадници и илјадници политички затвореници да се држат таму и да се ослободени. Вистинската вредност на Бастилја за револуционерите, може да се каже, е дека таму имало оружје. Таму имаше големо складиште за оружје. И така, со упадот на Бастилја и добивањето на оружјето, тие

одеднаш би можеле во суштина да се одвратат од секаков вид закана што би ја имале војниците. Но, ова е и самиот почеток на вистинскиот хаос на Француската револуција. И како што ќе видиме во текот на следните неколку години, хаосот станува се полош и полош. Тоа е речиси многу нивоа полошо од Американската револуција.

Затоа што она што всушност се случило во градовите и она што французите почнале да го прават еден на друг беше навистина на варварско. И всушност првпат го видовте овде, каде што гувернерот на Бастилја, момчето што беше задолжено за тоа, имаше застој меѓу војниците. И на крајот повика на прекин на огнот. Бидејќи свати дека, има премногу крвопролевање. Но, штом револуционерите дојдоа до него, ги избодоа, му ја отсекоа главата и ја ставија на штука. Потоа се вратија кај градоначалникот на Париз, го застрелаа. Толку јасно, работите навистина излегуваа од контрола. Но, повеќето луѓе го поврзуваат невремето на Бастилја како некаков значаен настан на Француската револуција. И денес луѓето го слават Денот на Бастилја. А тоа е 14 јули 1789 година. Само за да ви дадам чувство за тоа колку брзо се случи сето ова, Конвенцијата на Генералниот имот, што беше во мај. Заклетвата на тенискиот терен беше во јуни. А потоа во јули, го имате настанот на Бастилја. А потоа во август, само да ја заокружаме идејата дека дефинитивно сме во револуционерен период. Националното собрание, кое започна на тениските терени со Третиот имот, тие прогласија Декларација за независност. Тие ги прогласија своите права односно правата на човекот. Што во суштина беше нивната верзија на Декларацијата за независност. И во суштина се става во прашање што е животот, слободата и потрагата по среќа? Користам зборови од Американската револуција. Но, ова беше нивната Декларација за независност. Тоа не беше устав, тоа беше само изјава за работите за кои тие мислат дека треба да управуваат со кој било тип на устав или земја. Или на идеите на кои треба да се заснова која било земја. Па ќе ве оставам. Навистина сега ја започнавме Француската револуција. И сега, ќе видите дека во текот на следните неколку години, тоа само ќе стане покрваво и покрваво и уште покомплексно. И кога сè е кажано и направено, всушност нема да заврши толку добро во смисла на давање слобода на луѓето.

- 3) Француската револуција и нејзините општи процеси им се објаснуваат на студентите.
- 4) Се чита песната Прелудиум на Вилијам Вордсворт. Од групите се бара да направат постери за да ги прикажат настаните и емоциите во песната. За секој банер се даваат значки.
- 5) Лејди Гага- Преку оваа песна е испеана Француската револуција
- 6) Оние кои добиваат најмногу значки се аплаudirани од класот.

Активност после часот

- На студентите им се дава оценка поврзана со предметот.
- На учениците им се доделуваат загатки.
- На учениците им се даваат информации за романи за Француската револуција во литературата и се препорачува да прочитаат барем еден од нив.

Проценка

- Kahoot тест како финален тест

7) Животот на Исус и раѓањето на христијанството (Македонија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Животот на Исус и раѓањето на христијанството

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>, применете ги на часовите.

Предмет: Историја

Времетраење: 1 час

Возраст: 11-15 години

Цели:

- Дефинирајте го вокабуларот на часот.
- Разговарајте за важноста на Исус за христијанството.
- Кажете што е парабола и пронајдете ја лекцијата што параболата се обидува да посочи

Резултати:

Стекнување знаења за животот на Исус и раѓањето на христијанството

Материјали:

PowerPoint Презентација

Аудио материјали за лица со оштетен вид и ученици со дислексија

Тактилни слики за лица со оштетен вид

Видеа со знаковен јазик за ученици со оштетен слух

Едноставна содржина и страници во боја за

неефективни оневозможени

Подготовка на 3Д принтани материјали

Веб извори:

<https://teach.educeri.com/lesson/946/>

<https://www.lambeth.gov.uk/sites/default/files/sce-lambeth-christianity-unit-1.pdf>

<https://www.youtube.com/watch?v=JyVXlvdTF20>

<https://nsms6thgradesocialstudies.weebly.com/birth-of-christianity.html>

<https://nsms6thgradesocialstudies.weebly.com/birth-of-christianity.html>

Активности:

Активности пред часот

Направете табела KWL (K = Што мислиме дека знаеме, W = Што сакаме да знаеме, L = Што научивме) на голем лист хартија, табла за постер или дури и Smart табла за да ја започнете лекцијата. Прашајте ги учениците што знаат за потеклото и учењата на христијанството и пополнете го делот K од табелата. Прашајте ги учениците што сакаат да знаат за потеклото и учењата на христијанството и пополнете го делот W од табелата. Дали учениците прочитале текст за различни прашања за да се уверат дека барем знаат - Кој бил Исус од Назарет? Дали христијанството е легално за сите луѓе во Римската империја?

Активности за време на часот:

Кажете им на учениците приказната за раѓањето на Исус користејќи книга. Што собираат семејствата за да се подготват за раѓање на бебе? Разговор за ликовите Џозеф и магарето што треба да се прикажат. Објаснете како луѓето ги користат дојдовните календари за да ги бројат деновите до Божиќ и како тоа им помага на луѓето да се сетат на Марија како чека нејзиното бебе да се роди. Направете слики влезете во позадината на дојдовниот календар

Активност после часот:

Играјте Role-Play или hot seat за делови од приказната, како што се овчарите и нивната реакција на ангелите, и истражете ги чувствата на ликовите во приказната. Додадете ја Марија, Јосиф и листиња кои ги објаснуваат чувствата на ликовите.

Христијанството:

Побарајте од учениците поединечно или како цела група да покажат основно разбирање за она што го прочитале. Примери: Како започнало христијанството како гранка на која религија? Кој го направил христијанството легално во Римската империја?

Проценка

Дајте им на учениците работни листови или направете краток квиз со нив.

<https://www.liveworksheets.com/ol1274755dm>

<https://kidskonnnect.com/religion/jesus-christ/>

<https://www.liveworksheets.com/cx858666vg>

8) Животот на Мухамед и раѓањето на исламот (Македонија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Животот на Мухамед и раѓањето на исламот

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет: Историја

Времетраење: 1 час

Возраст: 11-15 години

Цели :

1. Учениците ќе идентификуваат, анализираат, разберат и ќе можат да објаснат што е познато за приказната за Мухамед.
2. Учениците ќе идентификуваат, разберат и ќе можат да објаснат што кажува традицијата за улогата што ја играл Мухамед како пророк на исламот и како се гледа на него денес.

Резултати :

Стекнување знаење за животот на Мухамед и раѓањето на исламот.

Материјали:

PowerPoint Презентација
Аудио материјали за лица со оштетен вид и ученици со дислексија
Тактилни слики за лица со оштетен вид
Видеа со знаковен јазик за ученици со оштетен слух
Едноставна содржина и страници во боја за
неефективни оневозможени лица
Подготовка на 3Д принтани материјали

Веб извори:

<https://www.twinkl.co.uk/resource/prophet-muhammad-and-the-revelation-of-the-quran-activity-pack-t2-re-715>
https://www.upf.tv/wp-content/uploads/sites/196/2018/02/Muhammad-Legacy_LessonPlansComplete.pdf
<http://www.pbs.org/empires/islam/lesson1.html>
<https://study.com/academy/lesson/history-of-islam-lesson-for-kids.html>
<https://play.google.com/store/apps/details?id=com.bigitec.muslimtales&hl=en&gl=US>
<https://theislamicpost.com/islamic-educational-games/>
<https://wordwall.net/en-us/community/islamic-game>

Активности:

Активности пред часот

Учениците прават истражување за Мухамед и Исламот и пишуваат кратки текстови (половина од нив кој бил Мухамед, а другата половина што е ислам? Откако ќе ја завршат оваа активност, ги презентираат своите текстови.

Активности за време на часот

Наставникот го започнува главниот дел од часот со презентација за Мухамед и Исламот. После ова тие играат исламска квиз игра и Куран Квиз игра преку обична апликација која ќе им овозможи на студентите можност да се ослободат од заморот и да добијат некои исламски информации додека играат. Овој квиз ќе прави приход за да дознаете повеќе за религијата.

Активност после часот

Учениците ќе треба да опишат една исламска традиција, ќе ја читаат содржината пред класот и класот ќе треба да дефинира кои традиции ги читаат учениците.

Проценка

Нацртајте карактер кој вклучува нешто поврзано со исламот и Мухамед.

9) The First Crusade: 1095-1099 (France, Turkey, Syria, Palestine, Israel)

(Romania)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Првата крстоносна војна

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет: Историја

Времетраење: 50 минути

Возраст: за студенти од 12 па нагоре. Дислексија.¹

Цели:

1. Студентите ќе бидат информирани за некои од условите, водачите, локациите и настаните на Првата крстоносна војна.
2. Учениците ќе постават информации за Првата крстоносна војна во временски и географски контекст.
3. Учениците ќе ги коментираат новите податоци, правилно употребувајќи ги поимите крстоносна војна, витез, Византија, Ислам.

Резултати :

Учениците ќе користат различни ресурси и алатки за добивање, избирање, организирање, разбирање на податоците за Првата крстоносна војна, комбинирајќи знаења од различни домени: историја, географија, уметност, ИТ.

Материјали: историска карта „Крстоносните војни“, видео проектор/интерактивна табла, лаптоп со интернет конекција, таблет/паметен телефон за секој ученик, PowerPoint „Првата крстоносна војна“

¹ Плановите за часови ќе бидат приспособени на барањата на наставната програма во секоја земја, како и на секоја попреченост

Извори

Popescu, Petru Demetru (1998) Istoria medieval a lumii pentru toți copiii, București, Coresi.
Rotundu, Elvira. Tomescu-Stachie, Carmen (2002) Istorie : manual pentru clasa a V-a, - București : Corint Logistic,
Riley-Smith, Jonathan () The First Crusade and the Idea of Crusading, Continuum., London (reprint after the 1903 edition)
*** (2012) Chronicles of the First Crusade 1096–1099, Edited and with an Introduction by Christopher Tyerman, Penguin Books **Web**
<https://www.youtube.com/watch?v=jiakD6Pm9eE>
<https://www.youtube.com/watch?v=HIs5B2U7US0&t=305s>
<https://www.youtube.com/watch?v=aAodRUPN7IE>
https://www.youtube.com/watch?v=pl5_idvxn18
<https://www.youtube.com/watch?v=UdzsMEHUBrQ>
<https://www.metmuseum.org/exhibitions/listings/2016/jerusalem>

Активности пред часот

- Со помош на игра, учениците ќе ја рекреираат временската рамка на настаните што довеле до Првата крстоносна војна, утврдувајќи ја важноста на Ерусалим за христијанската и муслиманската религија, како и политичките, економските и демографските услови.

Презентација 1 -Вовед: Линк (0,00 до 4,38) <https://www.youtube.com/watch?v=jiakD6Pm9eE>
Наставникот го користи линкот погоре за да ги претстави главните причини за Првата крстоносна војна.

Предложени збир на прашања што ќе ги дискутираат учениците подоцна:
Зошто Алексиос Комнен побарал помош? Што предложи папата Урбан II во Клермон?
Што мислите, зошто толку многу луѓе беа заинтересирани да го ослободат Ерусалим?

Презентација 2 / Линк (4.39 до 10.20) <https://www.youtube.com/watch?v=jiakD6Pm9eE>
Предложени збир на прашања што ќе ги дискутираат учениците подоцна:
Која категорија луѓе први започнаа на патот кон Ерусалим? Како се снајдоа? Каде се сретнаа благородните крстоносци? Како ги примил императорот Алексиј? Дали имало потешкотии во командувањето со оваа армија витези?

Презентација 3/ Линк (10.20 до крај) <https://www.youtube.com/watch?v=jiakD6Pm9eE>
Предложени прашања:

На какви тешкотии наишле крстоносците на патот кон Ерусалим? Кои биле најважните битки?

Кога и во каква состојба крстоносецот стигнал до Ерусалим? Кои биле последиците од Првата крстоносна војна?

Поправање на знаењето

Времеплов

<https://docs.google.com/document/d/1qU4kaGCV4uBY1uK4PSWtllnj9p2Ow6Pr/edit?usp=sharing&oid=102609977859348887545&rtpof=true&sd=true>

PowerPoint

https://docs.google.com/presentation/d/1SdtvDMNmlblzbtNMBsDAEEEd6O_XDmAkH/edit?usp=sharing&oid=102609977859348887545&rtpof=true&sd=true

Активности после лекцијата

Игра на улоги - Објаснувајќи дека дете на иста возраст како учениците може да ја придружувало Крстоносната војна како страница, а подоцна - војвода или млад витез, тие може да бидат охрабрени да изберат настан или водач и да напишат нешто за ова. За учениците со дислексија може да се потенцира тоа дека во тоа време благородниците често користеле монаси за да ги напишат своите писма и може да се побара помош од друг студент да организира кратка игра на улоги, при што младиот витез ќе го диктира своето писмо.

Проценка <https://learningapps.org/display?v=pn47ozn4j23>
<https://learningapps.org/display?v=pak09uggj23>
https://kahoot.it/challenge/05044434?challenge-id=b212d787-6c6d-432e-8eadbae2a9f3788a_1677446729022

10) Подемот и падот на цивилизацијата на Ацтеките (непознато)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
План за лекција
Тема: Цивилизацијата на Ацтеките
Предмет: Историја
Времетраење: 2 лекции
Возраст: 10-14 години
Цели : Да им се овозможи на студентите да разберат како настанала, се развила Ацтечката империја и зошто пропаднала.
Извор и содржина <p>Ацтеките биле мезоамериканска култура која процветала во централно Мексико од 1300 до 1521 година. Ацтеките живееле во градови-држави, од кои некои се здружиле за да формираат сојузи, политички конфедерации или империи. Империјата на Ацтеките била конфедерација од три град-држави основана во 1427 година. Тие го добиле името „Мексика“.</p>

Од 13 век, долината на Мексико била срцето на густото население и подемот на бројни градови-држави. Империјата го проширила својот дофат со комбинација на трговија и воени освојувања. Таа никогаш не била вистинска територијална империја која контролирала територија од големи воени гарнизони во освоените провинции, туку доминирала со своите градови-држави првенствено со поставување пријателски закони на освоените територии, со склопување бракови меѓу владејачките династии и со проширување на империјалната идеологија на нејзините освоени градови-држави. Освоените градови-држави-плаќале даноци, а не почит на императорот на Ацтеките, во економската стратегија што ја прави комуникацијата и трговијата помеѓу оддалечените градови-држави зависни од империјалниот центар.

Клучно за подемот на Теночтитлан бил земјоделскиот систем кој овозможил да се нахрани населението. Чанампас, мали, вештачки острови создадени над водната линија, биле една карактеристика на системот. Водењето евиденција било важно за следење на териториите. Ацтеките, исто така, имале сончев календар од 365 дена (иако бил измислен од Египјаните во 2000 година порано).

Империјата го достигнала својот максимален опсег во 1519 година, непосредно пред доаѓањето на мала група од Шпански конквистадори предводени од Хернан Кортес. Кортес се здружил со градови-држави кои се спротиставиле на Мексика. По падот на Ацтечката империја на 13 август 1521 година и заробувањето на императорот Куахтемок, Шпанците го основале Мексико Сити на урнатините на Теночтитлан, најголемата градска држава на Империјата. Оттаму, тие продолжиле со процесот на освојување и инкорпорирање на мезоамериканските народи во Шпанската империја. Со уништувањето на супер градбата на Ацтечката империја во 1521 година, Шпанците ги користеле градовите-држави на кои била изградена Ацтечката империја, за да владеат со домородното население преку нивните локални благородници. Тие благородници се заколнале на лојалност на шпанската круна и се преобратиле, барем номинално, во христијанство, а, за возврат, биле признати како благородници од шпанската круна. Благородниците делуваа како посредници за да ги пренесат даноците и да ја мобилизираат работната сила за нивните нови господари, олеснувајќи го воспоставувањето на шпанската колонијална власт.

Културата и историјата на Ацтеките првенствено се познати преку археолошки докази пронајдени во ископувањата како она на градоначалникот Темпло во Мексико Сити; од домородните списи; од изјавите на очевидци на шпанските конквистадори како што се Кортес и Бернал Дијаз дел Кастиљо; а особено од описите на културата и историјата на Ацтеките од 16 и 17 век напишани од шпански свештеници и писмени Ацтеки на шпански или нахуатлски (мајчин Ацтечки) јазик, како што е двојазичниот (шпански и нахуатл), дванаесеттомниот Фирентински кодекс создаден од фрањевскиот монах Бернардино де Сахагун, во соработка со домородните информатори на Ацтеките. Во својот врв, културата на Ацтеките имала богати и сложени филозофски, митолошки и религиозни традиции, како и постигнување извонредни архитектонски и уметнички достигнувања.

Клучни услови:

Сојуз: именка, луѓе или групи обединети за одредена цел.

Археолог: именка, личност која ги проучува артефактите и начинот на живот на античките култури.

Крвопролевање: именка, практика на вадење крв за да се спречи болка или болест.

Календар: именка, систем за организирање и планирање настани на годишно ниво

Chinampa: именка, вештачки острови создаден над водната линија

Град-држава: именка, независна политичка држава која се состои од еден град, а понекогаш и околна територија.

Кодекс: именка, ракописна книга која може да содржи религиозни текстови или записи

Освојување: именка, победа.

Конквистадор: именка, шпански истражувач или освојувач на Латинска Америка во 16 век.

Татковина: именка, родна земја или регион на личноста.

Жртва: именка, уништување или предавање на нешто како начин на почестување или изразување благодарност.

Соларно: приставка, има врска со сонцето.

Почит: именка, препорака или комплимент даден во знак на благодарност.

<https://education.nationalgeographic.org/resource/aztec-civilization/>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Aztecs> https://www.worldhistory.org/Aztec_Civilization/

Резултати : Разбирање на потеклото на Ацтечката империја, нејзиниот развој и причините за нејзиниот колапс.

Потребни материјали:

Друштвена игра „Империја на Ацтеките“ (наставникот може да ја креира)

Картички на тема Ацтечката империја со клучни термини (може да вклучуваат слики и клучни термини поврзани со Индустриската револуција)

Компјутери или таблети со пристап до интернет

Услуга за видео далечинско толкување (VRI) ако наставникот на глуви ученици не го зборува течно американскиот знаковен јазик (ASL)

Веб извори:

<https://www.history.com/topics/industrial-revolution/industrial-revolution>

<https://education.nationalgeographic.org/resource/industrial-revolution-and-technology>

<https://www.britannica.com/event/Industrial-Revolution>

<https://www.investopedia.com/terms/i/industrial-revolution.asp>

<https://www.bl.uk/georgian-britain/articles/the-industrial-revolution>

<https://www.khanacademy.org/humanities/big-history-project/acceleration/bhp-acceleration/a/the-industrial-revolution>

<https://www.youtube.com/watch?v=zjK7PWmRRyg>

Активности (за еден час како пример):

I. Вовед (10 минути)

Започнете го часот со поставување на сцената за Империјата на Ацтеките и нејзиното значење во историјата.

Воведете го концептот на гејмификација и како ќе се користи за да им помогнете на учениците да научат за темата.

Дајте преглед на активностите што ќе се завршат во текот на целата лекција.

II. Активност, игра: „Империјата на Ацтеките“ друштвена игра (20 минути)

Поделете го класот во групи од 2-3 ученици.

Дајте ѝ на секоја група копија од друштвената игра „Aztec Empire“ и инструкции како се игра.

Дозволете им на учениците да ја играат играта 15 минути, пазирајќи за да одговараат на прашања и да разговараат за клучните концепти.

По завршувањето на играта, разговарајте со класот и дискутирајте за сите важни работи од активността.

III. Работна задача: Загатки „Случувања за време на Ацтечката Империја“ (25 минути)

Обезбедете му на секој ученик работен лист кој ги содржи датумите и измешан избор на настаните подолу:

- 1100 – 1200 Долината на Мексико за прв пат била населена од миграциски племиња (Чихимеци, Тепанец, Мексика и Аколхуа).
- 1345 Традиционален датум за основање на главниот град на Ацтеките Тенохтитлан на езерото Тексоко.
- в. 1345 – 1521 Цивилизацијата на Ацтеките цвета во Мезоамерика.
- в. 1427 Сончевиот камен кој ги прикажува вековите на петте сонца од митологијата на Ацтеките е издлабен и поставен во Теночтитлан.
- 1428 Формирана е Тројната алијанса помеѓу Теночтитлан, Тексоко и Тлакопан.
- 1440 – 1469 Мотекухзома I владеел како водач на Ацтечката империја.
- 1502 – 1520 Мотекухзома II владеел како водач на Ацтечката империја.
- 30 јуни 1520 година Смртта на владетелот на Ацтеките Мотекухзома II
- 7 јули 1520 година Хернан Кортес поразува голема војска на Ацтеките кај Отумба.
- 13 август 1521 година Главниот град на Ацтеките Тенохтитлан паѓа во рацете на шпанските сили предводени од Хернан Кортес.

Дозволете им на учениците да работат самостојно или во парови за да ги пополнат загатките.

Охрабрете ги да ги користат картичките или интернет ресурсите за да им помогнат доколку е потребно.

Откако ќе се пополнат работните листови, разгледајте ги одговорите ги групно.

IV. Видео активност: (20 минути)

Покажете им на учениците онлајн видео кое дава преглед на цивилизацијата на

Ацтеките и нејзиното влијание врз светската историја. (на пр.

https://www.worldhistory.org/Aztec_Civilization/). Паузирајте го видеото и објаснете ги

клучните моменти.

Обезбедете им на глувите студенти работен лист што треба да го пополнат додека го

гледаат видеото и уверете се дека имаат пристап до преводите што имаат

американски знаковен јазик (ASL).

Откако ќе заврши видеото, разгледајте ја содржината на видеото со класот.

V. Заклучок и домашна работа (5 минути)

Сумирајте ги клучните концепти научени за време на лекцијата и поттикнете ги учениците сами да ја истражуваат темата понатаму.

Доделете домашна задача поврзана со Ацтечката империја, како што е пишување краток истражувачки труд или креирање презентација за одреден аспект од темата.

Проценка:

Учеството во активностите на часот ќе се користи за да се процени разбирањето на учениците за потеклото, развојот и причините за колапсот на Ацтечката империја.

Како проценка може да се користи и активноста на работниот лист и домашната задача.

Со горенаведениот план за лекција, учениците ќе научат на интерактивен и забавен начин, користејќи различни игри и активности како што се друштвени игри, работни листови, картички и видеа за подобро да ја разберат темата. Работната задача и домашната задача ќе бидат начин да се оцени разбирањето на ученикот за темата опфатена на часот.

Запазете, исто така, би препорачал да добивате повратни информации од учениците и соодветно да го приспособите планот за лекцијата, бидејќи сите ученици имаат различни стилови на учење и темпо, за лекцијата полесна и покорисна.

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

11) Црната смрт (бубонска чума) ја уништува Европа (Полска)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
План за лекција
Тема: Црната смрт (бубонска чума) ја уништува Европа
Забелешка: <p>Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален</p>

дизајн	за	учење	(УДУ)
https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning , применете ги на часовите.			
Предмет: Историја Времетраење: 20 – 40 минути Возраст: секоја			
Цели: <i>Запознавање со причините и последиците од епидемијата која доведе до уништување на населението во Европа. Запознавање со имињата на луѓето поврзани со дискутираната тема. Изучување на вокабулар поврзан со темата.</i>			
Резултати: Студент (во зависност од степенот и видот на попреченост): <ul style="list-style-type: none"> - реагира на сликата претставена на часот - може да додели слика на име, уред или факти и ситуации - умее да изгради едноставен исказ на дадена тема - умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали			
Материјали: Презентација, историски мапи, интернет слики, веб-страници.			
Веб извори: https://www.britannica.com/event/Black-Death (EH) https://www.history.com/topics/middle-ages/black-death (EH) https://www.nationalgeographic.com/science/article/the-plague (EH) http://hosted.lib.uiowa.edu/histmed/plague/ (EH) https://www.worldhistory.org/Black_Death/ (EH) https://www.youtube.com/watch?v=m5q-PIN3KSE (EH) https://www.youtube.com/watch?v=mhH0Sf2Yor8 (EH) https://www.youtube.com/watch?v=Qw2OBCfXsEo (EH)			
Активности:			

Активности пред часот:

- а) Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на знаењето и технологијата
- б) Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени слики

Активности за време на часот:

- 1) *Историска позадина*
- 2) *Причини за епидемијата*
- 3) *Текот на епидемијата во светот*
- 4) *Текот на епидемијата во Европа*
- 5) *Последици и релапси на епидемијата*
- 6) *Важноста на здравствената едукација и хигиената.*

Активности после часот:

- а) Ученикот може да ги продлабочи стекнатите знаења
- б) Студентот може да се консултира со наставникот

Проценка

Ниво 0 (тешка интелектуална попреченост или невролошка болест): успешно / неуспешно

Ниво 1 (умерена интелектуална попреченост или ментална болест): успешно / неуспешно

Ниво 2 (лесна интелектуална попреченост или ментална болест): скала за оценување на земјата

Ниво 4 (лесна, умерена или тешка физичка попреченост, без интелектуална попреченост или невролошка болест): скала за оценување на земјата

Предлог на авторот - бара префинетост. Наставниците кои работат со лица со попреченост имаат искуство во оценувањето.

12) Ренесансата (Италија, Холандија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Италијнска Ренесанса

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Премет : Историја

времетраење: 2 часа (2 лекции од 50 минути)

Возраст: 15-16 години

Попречеснот: блага интелектуална попречеснот

Цели:

- Добијте информации од текстот.
- Воспоставете врски со историската референтна рамка.
- Препознајте ги специфичните карактеристики на историската ера и историските личности.
- Идентификувајте значајни дела и споменици од историскиот период.
- Препознајте ги корените на современоста и на моралната и материјалната култура на нашето време.
- Препознајте ги карактеристиките на културното движење и значајните поими.
- Здобијте знаења за политичките и општествените промени во периодот што се проучува. -Изберете и сортирајте информации.

Стратегии

- избегнувајте претерано покачен тон на гласот, кој го деформира звукот;
- изложете ги вашите мисли на јасен и уреден начин, внимателно избирајќи го вокабуларот;
- Бидете достапни за преформулирање на пораките;
- при објаснувањето прибегнете кон употреба на мапи;
- прибегнување кон употреба на временски рокови;

Материјали:

- Интерактивна табла/Паметна табла
- тетратка
- Кратко резиме

<https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:e91fe6e0-7122-3d81-8c3d5c3cb977c087>

- Мапи <https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:1bc581a1-1e6f-3736-a82e-4e214a585eeb>
- [Timeline](#)
<https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:32276070cab1-34c5-8289-d7164b9ce9d8>
- Паметен телефон
- Видео

Резултати

На крајот од лекцијата, ученикот ќе:

- стекне знаења за политичко-институционалниот, социо-економскиот и културниот период на Европската ренесанса;
- Ќе може да направи хронолошка временска рамка на обработените настани;
- Ќе може да користи јазични алатки (јазични својства, точен специфичен лексикон) погодни за изразување, на јасен и ефективен начин, политички, институционални, културни и религиозни концепти.

Активности:

Преддидактичка активност

Погледнете го видеото Хуманизам, ренесанса и изум на печатење: корисна алатка за воведување на концептите на проучување. <https://youtu.be/OtgaxWnTZDk>

Користете ја PowerPoint презентацијата за Хуманизмот и ренесансата како алатка за прв пристап кон проучувањето на оваа тема.
<https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:1f0445e7-0e4a-3AE8-835E347E86BFEe7>

Дидактичка активност

Ќе продолжиме со читањето на параграфите посветени на хуманизмот и ренесансата, обрнувајќи особено внимание на остриот контраст помеѓу средновековната култура и откритијата и напредокот постигнат во овој процут период.

Активности после часот

- Прилагодени ревизии

<https://wordwall.net/play/51925/930/735> <https://learningapps.org/display?v=pr6p7ekkk23>

Евалуација:

<https://learningapps.org/display?v=pser916rk23>

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Новото време

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет : Ренесансата (15 и 16 век)
Доба на откритија и реформатори
(1500-1600)
Ренесансен период или 16 век (1500-1600)

- промена на човековиот и светскиот поглед на ренесансата и почеток на нов научен интерес
- почетокот на европската прекуокеанска

- the Reformation and the split in the Christian Church (• the Revolt and the emergence of an independent Dutch state)

Времето на регентите и монарсите
(1600-1700)

- појавата на трговскиот капитализам и почетокот на светската економија
- цивилна администрација и урбана култура
- стремежот кон апсолутна власт од страна на монарсите
- научната револуција

Времетраење: > 10 лекции

Возраст: 9-11 години

Цели : Разбирање на развојот на човештвото од митско и религиозно размислување до размислување на човекот и светот. Со почетокот на модерната наука, надгледување на откритијата, почетокот на светската трговија и економија, понатамошната организација на државата и градот. Сите како следен развој на нашето време.

Резултати : Поставување основи за свеста како да се справиме со животот, општеството и светот.

Новото време

Извори на новото време

· Од новото време се зачувани многу пишани и печатени извори. Покрај тоа, има секакви градби и предмети од тоа време. Овде археолошките наоди се од релативно помало значење.

Живеалиште, пејзаж и природа

- Холандија има голема урбана густина. Сепак, повеќето луѓе живеат во руралните области. Градовите се поврзани со неасфалтирани селски патишта. Холандија е богата со водни патишта. Градовите често се подостапни по вода отколку по копно.
- Пејзажот и природата во Холандија се менуваат поради одгледување, мелиорација, вадење тресет и дрво, земјоделство и лов.
- Откривачките патувања кои водат до контакти меѓу континентите влијаат на природата во различни делови на светот.

Економија

· Поради нивната локација и традиционалното познавање на превозот, крајбрежните области на Холандија се развиваат во европски центар на трговија и индустрија. Има голема густина на градови. Нови области за живеење и трговија се отворени од Португалците и Шпанците, Холанѓаните и Англичаните на нивните патувања во откривање на Африка, Азија и Америка. Домородното население често станува плен на ропство.

Материјали:

Слики и видеа од ренесансната уметност и архитектура
Карта на Западна Европа во 15 и 16 век
Карти за игри со информации за фигури и настани од ренесансата
Друштвени игри
Делови од игра (како што се мали фигури или пиони)

Веб извори :

<https://www.history.com/topics/renaissance/renaissance>
<https://www.britannica.com/event/Renaissance/The-High-Renaissance>
<https://artincontext.org/renaissance-facts/> <https://www.livescience.com/55230-renaissance.html>
<https://www.ducksters.com/history/renaissance.php>
<https://www.youtube.com/watch?v=Om1jvUzVAtE>

Активности:

Активности пред презентацијата:

Изпечатете и исечете картички за игри со информации за фигури и настани од ренесансата

Направете друштвена игра со простори што претставуваат различни градови во Италија, како Фиренца, Рим и Венеција.

Соберете слики и видеа од ренесансната уметност и архитектура за да им ги покажете на учениците.

Преглед на лекцијата:

Вовед: Започнете ја лекцијата со давање краток преглед на италијанската ренесанса и зошто е таа важна. Покажете слики и видеа од ренесансната уметност и архитектура за да им дадете на учениците чувство за периодот.

Игра: Поделете го одделението во групи од 2-4 ученици. Поделете карти за игра и фигури на секоја група. Целта на играта е групите да ги преместат своите фигури околу таблата на која се игра со точно одговарање на прашања за фигури и настани од ренесансата.

Прашања и одговори: По еден ученик од секоја група наизменично доаѓа пред одделението за да извлече карта за игра. Потоа ученикот мора точно да одговори на прашањето на картичката за да ја помести својот фигура во играта. Ако одговорот точно, тие можат да го преместат своето парче на следното место на таблата. Доколку не одговорот точно, следниот ученик од групата може да се обиде.

Дискусија во група: Откако ќе завршат сите групи, имајте групна дискусија за тоа што научиле од играта. Охрабрете ги учениците да ги споделат своите наоди и сознанија за клучните личности и настани од италијанската ренесанса.

Заклучок: Сумирајте го она што класот го научил за италијанската ренесанса и клучните личности и настани што го обликувале овој период од историјата. Охрабрете ги учениците да најдат дополнителни информации за ренесансата и нејзиното влијание врз светот.

Проценка:

Картите за играње и таблата ќе служат како формативно оценување, овозможувајќи му на наставникот да разбере што знаат учениците и каде можеби ќе им треба поголема помош.

Групната дискусија ќе обезбеди дополнителни информации за разбирањето на учениците.

Писмена работа или проект може да се даде како сумативно оценување, овозможувајќи му на наставникот да го оцени разбирањето на учениците за материјалот опфатен во лекцијата.

Адаптација за глуви ученици:

Картичките за игри и таблата за игри може да се илустрираат со слики за да им помогнат на глувите ученици да ја разберат содржината.

Дискусијата на час може да биде напишана или интерпретирана за да се олесни учеството на глувите ученици.

Видеата и сликите ќе бидат напишани или интерпретирани за содржината да биде достапна за глувите ученици. Овој план за лекција користи гејмификација за да го направи учењето за италијанската ренесанса забавно и интерактивно за учениците.

Дизајниран е да биде забавен, интерактивен и инклузивен за глувите ученици, со модификации на материјалите и наставните стратегии за да се осигура дека содржината е достапна за сите ученици.

- 13) Бостонската забава со чај: Американските колонисти протестираат против новите британски даноци со фрлање чај во пристаништето во Бостон: 16.12.1773 година (Романија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Бостонската забава со чај

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

<p>Предмет : Историја Времетраење: 50 + 50 минути/2 лекции Возраст: за студенти од 12 години па нагоре</p>
<p>Цели :</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Учениците ќе добијат основни знаења за некои од причините, учесниците, локацијата и последиците од Бостонската забава со чај
2. Учениците ќе постават информации за Бостонската чајна забава во временски и географски контекст
3. Учениците ќе истражуваат и креираат сценарио, костими и сцена за кратка претстава за Бостонската забава со чај.
<p>Резултати :</p> <p>Учениците ќе користат различни ресурси и алатки за да добијат, избираат, креативно да ги користат податоците за бостонската забава со чај, комбинирајќи знаења од различни домени: историја, картографија, дизајн, уметност, ИТ.</p> <p>Тие ќе дадат мислења во врска со последиците од проучуваните настани.</p>
<p>Материјали: историски документи за „Бостонската забава со чај“, видео проектор/интерактивна табла, лаптоп со интернет конекција, таблет/паметен телефон за секој ученик (со активирани апликации за читање екран за ученици со оштетен вид/дислексија), Power Point презентација</p>
<p>Активности пред часот Наставникот ќе ги организира учениците во тимови според нивните интереси и способности:</p> <p>Тим 1 - писатели, Тим 2 - изработувачи на мапи Тим 3 – костимографи Тим 4 – актери</p> <p>За главните ликови другите ученици ќе учествуваат како споредни ликови .</p> <p>Активности</p> <p>Користејќи ги сите ресурси што им се на располагање, онлајн и училишната библиотека, секој тим ќе најде информации за Бостонската забава со чај и ќе ги користи за да ги постигне своите цели.</p> <p>Тим 1 - Писатели - идентификувајте ги учесниците и настаните и напишете реченици што ги изразуваат чувствата и идејата на оние кои учествувале на бостонската забава со чај, од двете страни (гувернерот, адмиралот, капетаните на бродовите, синовите на Слободата)</p> <p>Тим 2 - изработувачи на мапи - ќе пребарува и ќе најде историски документи за пристаништето во Бостон во 1773 година и ќе ги организира во едноставна мапа, прикажувајќи ја поставеноста на настаните и движењето на главните ликови.</p> <p>Тимот 3 – костимографи – ќе го истражува соодветниот костим за главните и споредните ликови.</p> <p>Тимот 4 – актери – ќе соработува со другите тимови за да ги изградат нивните ликови и да ги играат нивните улоги.</p>

Лекција 2

Игра на улоги - Учениците ќе ја претстават кратката претстава што ја создале за Бостонската забава со чај

Поени ќе бидат доделени за оригиналност и степен на посветеност.

Проценка

Игра: <https://learningapps.org/watch?v=pnrokpstv23>

<https://kahoot.it/challenge/05996309?challenge-id=b212d787-6c6d-432e-8ead>

bae2a9f3788a_1677443670081 PowerPoint презентација

<https://tiny.pl/w6tsz>

14) Американската револуција: 1775-1783 (Романија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Американската револуција

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Премет : Историја

Времетраење: 50 минути/лекција

Возраст: за студенти од 12 години па нагоре

Цели :

1. Учениците ќе добијат основни познавања за некои од причините, учесниците, локациите и настаните на Американската револуција.
2. Учениците ќе поставуваат информации за Американската револуција во временски и географски контекст
3. Учениците правилно ќе ја коментираат релацијата човекова одлука/дејство – последица користејќи специфичен вокабулар – колонија, татковина, независност.

Резултати :

Учениците ќе користат различни ресурси и алатки за добивање, избирање, организирање, разбирање на податоците за Американската револуција, комбинирајќи знаења од различни домени: историја, географија, уметност, ИТ. Тие ќе формулираат мислења во врска со последиците од проучуваните настани.

Материјали:

историска карта „Американската револуција“,
видео проектор/интерактивна табла, лаптоп
со интернет конекција,
таблет/паметен телефон за секој ученик (со
активирани апликации за читање екран за
ученици со оштетен вид/дислексија),
- PowerPoint презентација „Американската револуција“

Извори:

Библиографија:

Stan, Magda (2018) Историја – прирачник pentru clasa a VI-a, București, Editura Didactică и Si Pedagogică

Попеску, Петру Деметру (1998) Историја модерна а лумии пентру до копии, Букурешти, Корези.

Такер, Спенсер, уредник. - Наслов: (2021) Американска револуција: суштински референтен водич Санта Барбара, Калифорнија: ABC-CLIO,

Алисон, Роберт Џ. (2015) Американската револуција: многу кратка. - Ревидирано издание. Њујорк, Универзитет на Оксфорд

Веб извори :

https://www.ducksters.com/history/colonial_america/timeline.php

<https://www.youtube.com/watch?v=diOTAe-sNa4>

<https://www.nps.gov/subjects/americanrevolution/timeline.htm> **Ментална**

мапа

<https://docs.google.com/document/d/1AfdcSI5h0zuMDqKxztq2iSTdjfR34hNx/edit?usp=sharing&oid=102609977859348887545&rtpof=true&sd=true>

Активности пред часот

Користејќи игра, значајните настани ќе се користат за да се создаде временска линија на Американската револуција:

Игра: <https://learningapps.org/display?v=p81up42ac23>

- Презентација 1

Вовед: Наставникот дава вовед во содржините што ја одредуваат Американската револуција, местата и времето споменати во видео клипот. Линк (0,00 до 3,50)

<https://www.youtube.com/watch?v=diOTAe-sNa4>

Збир на прашања што ќе ги дискутираат учениците подоцна:

- Зошто британскиот парламент усвои нови даноци за 13-те американски колонии?

Како реагирале колонистите? Кои беа главните поплаки на колонистите?

- Презентација 2 / Линк (3.51 to 8.00) <https://www.youtube.com/watch?v=diOTAe-sNa4>

Збир на прашања што ќе ги дискутираат учениците подоцна:

- Какви одлуки донел вториот колонијален конгрес? Кои беа најважните битки од американската војна за независност? Како заврши војната? Што вели Версајскиот договор?

Наставникот ги презентира и дискутира воените и дипломатските настани на

Американската револуција

- Презентација 3 Линк(8.01 to end) - <https://www.youtube.com/watch?v=diOTAe-sNa4>

Водени од наставникот и користејќи веб-ресурси, учениците ги идентификуваат главните последици од американската револуција

Power point презентација

<https://docs.google.com/presentation/d/1nOgLoQEAK58W1dElKNnJztGhUTYc9XQ/edit#slide=id.p1>

Активности после часот

Игра на улоги - Учениците ќе формираат тимови со ждрепка во 2 групи - Колонии Терра и Проксима. Тие ќе разговараат и ќе создадат сценарио каде ќе може да се избегне воен конфликт без да се занемарат интересите на која било страна.

За подобро да ги вклучите учениците со оштетен вид или дислексија, користете ги најновите технологии до кои имате пристап, барајќи демо или пробни опции за најновите апликации со text to speech.

Пари ќе бидат доделени за оригиналност и аргументација

Проценка

Игра:

https://kahoot.it/challenge/06519176?challenge-id=b212d787-6c6d-432e-8eadbae2a9f3788a_1677359745466

15) Наполеонските војни: 1799-1815 (Франција, Европа) (Турција)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Наполеонските војни: 1799-1815 (Франција, Европа)

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 20 – 40 минути

Возраст: Секоја

Цели :

Студентите ќе ги разберат причините, настаните и последиците од Наполеонските војни

Студентите ќе развијат вештини за критичко размислување и решавање проблеми преку употреба на учење базирано на игра

Студентите ќе вежбаат да користат американски знаковен јазик (ASL) за да комуницираат и да работат во соработка со своите врстници

Резултати :

Студент (во зависност од степенот и видот на попреченост):

- реагира на сликата претставена на часот
- може да додели слика на име или настан
- умее да изгради едноставен исказ на дадена тема
- умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали

Материјали:

Карти на Европа (1 по група од 4-5 студенти)

Делови од игра (на пр. мали играчки војници, знамиња) за претставување на различни земји и нивните армии

Палубата со карти со историски настани поврзани со Наполеонските војни (на пр.

„Битката кај Аустерлиц“,

„Договор од Тилзит“)

Пенкало и хартија за секој ученик

Веб извори :

Активности:

Активности пред часот

- а) - Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на општеството, науката, знаењето и технологијата
- б) Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени слики

Активности за време на часот

Започнете со прегледување на основната историја на Наполеонските војни користејќи комбинација на визуелни помагала, како што се слики и мапи, како и знаковен јазик. Поделете го класот во групи од 4-5 ученици. Секоја група ќе добие карта на Европа и делови од игра за да ги претставува различните земји и нивните армии.

Воведете ја играта со објаснување дека секоја група ќе ја преземе улогата на различна Европска земја и се натпреварува против другите групи за контрола на најмногу територии на крајот на војната. Играта ќе се игра во кругови, а секое коло ќе претставува различна година од војната. На почетокот на секој круг, секоја група ќе извлече картичка со историски настан поврзан со Наполеонските војни. Групата потоа мора да користи знаковен јазик за да разговара и да стратегиира. Сите ќе одговорат на настанот и како тоа ќе влијае на армиите на нивната земја.

Откако секоја група ќе ги донесе своите одлуки, наставникот ќе дејствува како „наратор“ на играта и ќе го објави исходот од секој настан и како тоа влијае на териториите на различните земји. На крајот од секој круг, учениците ќе користат знаковен јазик за да размислуваат за нивните одлуки и како тоа влијаело на напредокот на нивната земја во војната.

Играта продолжува неколку рунди, сè додека не дојде до последниот настан: пораз на Наполеон кај Ватерло и крај на војната. Конечно, секоја група ќе претстави кратка презентација на знаковен јазик за улогата на нивната земја во војната и како војната влијаела на нивната земја.

Активности после часот

- а) Ученикот може да ги продлабочи стекнатите знаења
- б) Студентот може да се консултира со наставникот

Проценка

Набљудувајте го ученикот во текот на играта, а набљудувањата користете ги за формативно оценување. Учесниците ќе пополнат документ за размислување за нивното искуство во играта и за она што го научиле.

Конечните презентации на знаковен јазик ќе бидат оценети според содржината, употребата на јазикот и презентациските вештини.

16) Ерата на ропството и колонијализмот (непознато)

17) Движењето за право на глас: Жените се борат за правото на глас: 1893-1928 (Полска)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

**Тема: Движењето за право на глас: Жените се борат за правото на глас:
1893-1928**

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет: Историја
Времетраење: 20 - 40 минути
Возраст: секоја

Цели:

Социјалните нееднаквости и состојбата на жените во претходните епохи
Разбирање на причините што доведоа до општествени промени
Запознавање со имињата на луѓето поврзани со предметната тема
Презентација на борбата за правата на жените во Европа и во светот
Ефекти од „социјалната револуција“ за Европа и светот
Учење на вокабуларот поврзан со темата

Резултати:

Студент (во зависност од степенот и видот на попреченост):

- реагира на сликата претставена на часот
- може да додели слика на име или настан
- умее да изгради едноставен исказ на дадена тема
- умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали

Материјали:

Презентација, историски мапи, интернет слики, веб-страници.

Веб извори:

<https://www.britannica.com/topic/woman-suffrage> (EH)

<https://www.history.com/topics/womens-history/the-fight-for-womens-suffrage> (EH)

https://en.wikipedia.org/wiki/Women%27s_suffrage (EH)

<https://kids.nationalgeographic.com/history/article/womens-suffrage-movement> (EH)

<https://www.archives.gov/education/lessons/woman-suffrage> (EH)

Активности:

Активности пред часот

a. Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на знаењето и технологијата

b. Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени слики

Активности за време на часот:

a. Состојбата на жените во светот

б. Идејата за еднаквост

в. Феминизам

г. Еманципација

д. Суфрагизам

ѓ. Познати личности на движењето на правата на жените

е. Календар

ч. Ефекти од општествените промени

Активности после часот:

a. Ученикот може да го продлабочи стекнатото знаење

б. Ученикот може да се консултира со наставникот

Проценка:

Ниво 0 (тешка интелектуална попреченост или невролошка болест): успешно / неуспешно

Ниво 1 (умерена интелектуална попреченост или ментална болест): успешно / неуспешно

Ниво 2 (лесна интелектуална попреченост или ментална болест): скала за оценување на земјата

Ниво 4 (лесна, умерена или тешка физичка попреченост, без интелектуална попреченост или невролошка болест): скала за оценување на земјата

Предлог на авторот - бара префинетост. Наставниците кои работат со лица со попреченост имаат искуство во оценувањето.

18) Руската револуција: 1917-1922 (Македонија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Руската револуција: 1917-1922

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 1 час

Возраст: 11-15 години

Цели :

Студентите ќе ја идентификуваат, разберат и ќе можат да ја објаснат Октомвриската револуција во Советска Русија. Студентите ќе идентификуваат, разберат и ќе можат да објаснат како Ленин и болшевиците ја презеле контролата врз Петроград и Москва. Студентите ќе го идентификуваат, разберат и ќе можат да го објаснат основниот план на Ленин за создавање социјалистички план и потоа ќе анализираат дали тој план бил успешен до смртта на Ленин во 1924 година.

Резултати :

Стекнување знаење за Руската револуција: 1917-1922 година

Материјали:

Power point презентација
Аудио материјали за лица со оштетен вид и ученици со дислексија
Тактилни слики за лица со оштетен вид, (тактилни) мапи
Видеа со знаковен јазик за ученици со оштетен слух
Едноставна содржина и страници во боја за неефективни оневозможени ученици
Подготовка на 3D печатени материјали

Веб материјали :

<https://study.com/academy/lesson/the-russian-revolution-timeline-causes-effects.html>
<https://www.sfponline.org/uploads/91/10.3%20CL%20Russian%20Revolution%20Causes.pdf>
<https://www.pinterest.com/pin/290763719664249530/>
<https://www.britannica.com/event/Russian-Revolution>
<https://www.youtube.com/watch?v=KOK1TMSyKcM>

Активности:

Активности пред часот

Загревање, поставете основни прашања на учениците

- Кој беше Владимир Ленин?
  - Која беше филозофијата на Ленин за социјализмот и револуцијата?
- Како Ленин дојде на власт во Русија? Која беше неговата улога во настаните од Октомвриската револуција?
  - Какви реформи вовел Ленин за време на неговото владеење (1917-1924)?

Активности во лекцијата

- Предавање / PowerPoint презентација– Русија под Ленин
- Видео – Ленин: Револуционер
- Самостојна активност – Учениците ги читаат написите и изворите за Ленин и Октомвриската револуција.
- Предлог: учениците нека прочитаат некои од овие написи и извори за домашна работа

<ul style="list-style-type: none">
• Предлог: Напредните студенти треба да ја прочитаат „Историјата на руската револуција на Троцки“.
• Групна активност – Сократски семинар: Дискусија за Лениновата филозофија за револуција и неговата улога во Октомвриската револуција од 1917 година. <p>Активности после лекцијата</p> <ul style="list-style-type: none">
• Проценка – Есеј: Детално објаснете ја Октомвриската револуција од 1917 година, како Ленин и болшевиците ја презедоа контролата над Петроград и кој беше основниот план на Ленин за создавање социјалистичка држава во раните денови на болшевичката револуција.
<p>Проценка:</p> <p>Дајте му на студентот линк со неколку написи во весник. Активност: Погледнете ги овие наслови на весниците. Од овие наслови, што предвидувате дека ќе се случи по Октомвриската револуција во 1917 година и Владимир Ленин ќе ја преземе контролата во Русија? Напишете 1-2 реченици на вашиот сопствен лист хартија.</p>

19) Формирани се Обединетите нации: 1945-1946 година (Европа, Америка, Азија, Африка, Австралија) (Романија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА
Тема: Обединетите нации (ОН)
Предмет: Историја
Времетраење: 45 минути
Возраст: 12-14 години

Цели:

Разбирање на причините кои довеле до создавање на ОН неговиот развој и цели.

Презентација на текот на промените во Европа и во светот

Изучување на вокабуларот поврзан со темата

Извори и содржина

Обединетите нации (или ОН), особено неформално наречени и Организација на Обединетите нации (или ООН) е најголемата и најпризната меѓународна организација во светот. При своето основање, ОН имаа 51 земја-членка. Денес има 193; речиси сите суверени држави во светот. Седиштето на ОН е на меѓународна територија во Њујорк, а има и други главни канцеларии во Женева, Најроби, Виена и Хаг (дом на Меѓународниот суд на правдата). The purpose

Тоа е меѓувладина организација чишто наведени цели се да развива пријателски односи меѓу народите, да постигне меѓународна соработка и да биде центар за усогласување на дејствијата на народите. Други цели вклучуваат одржување на меѓународниот мир и безбедност, заштита на човековите права, доставување хуманитарна помош, промовирање одржлив развој и почитување на меѓународното право.

· Потекло

ОН е основана по Втората светска војна со цел да се спречат идните светски војни. На 25 април 1945 година, 50 нации се состанаа во Сан Франциско на конференција и започнаа со изготвување на Повелбата на ОН, која беше усвоена на 25 јуни 1945 година и стапи на сила на 24 октомври 1945 година, кога ОН започна со работа.

Мисијата на организацијата да го зачува светскиот мир беше комплицирана во раните децении поради Студената војна меѓу Соединетите Држави и Советскиот Сојуз и нивните соодветни сојузници. Нејзините мисии се состојат првенствено од невооружени воени набљудувачи и лесно вооружени трупи со првенствено следење, известување и улоги за градење доверба. Членството во ОН значително се зголеми по широко распространетата деколонизација во 1960-тите. Оттогаш, 80 поранешни колонии се стекнаа со независност, вклучително и 11 територии на доверба кои беа надгледувани од Советот за старателство. По завршувањето на Студената војна, ОН ги префрли и ги прошири своите теренски операции, преземајќи широк спектар на сложени задачи. На пример ОН преговараше за крај на граѓанската војна во Салвадор, започнаа успешна мировна мисија во Намбија и ги надгледува демократските избори во Јужна Африка по апартхејдот и владеењето после Кмер Руж Камбоџа. Во 1991 година, ОН ја овласти коалицијата предводена од САД која ја одби инвазија на Кувајт

Милениумскиот самит беше одржан во 2000 година за да се разговара за улогата на ОН во 21 век. Тринедедниот состанок беше најголемиот собир на светските лидери во историјата и кулминираше со усвојувањето од страна на сите земји-членки на Милениумските развојни цели (или МРЦ), посветеност да се постигне меѓународен развој во области како што се намалување на сиромаштијата, родова еднаквост и јавното здравје. Напредокот кон овие цели, кои требаше да се исполнат до 2015 година, на крајот беше нерамномерен. Светскиот самит во 2005 година го потврди фокусот на ОН на промовирање на развојот, одржувањето на мирот, човековите права и глобалната безбедност. Целите за одржлив развој беа лансирани во 2015 година за да ги наследат Милениумските развојни цели.

Знамето на ОН:

Емблемот на ОН:

https://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations

<https://www.un.org/en/>

Резултати:

Студент (во зависност од степенот и видот на попреченост):

- реагира на сликата и видеото презентирани на часот
- може да додели слика на име или кратенка
- умее да изгради едноставен исказ на дадена тема
- умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали

Материјали:

Интернет пристап до слики/видеа, веб-страници

Игра со меморија (отпечатена и исечена – еден комплет на 2 ученици)

Веб извори:

https://en.wikipedia.org/wiki/United_Nations

<https://www.un.org/en/>

<https://www.britannica.com/topic/United-Nations>

Активности:

Активности пред часот

- а. Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на воено време
- б. Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање подготвени слики (знаме, амблем)

Активности за време на часот:

1. Вовед – **Видео активност**: (20 минути)

Прикажете им на учениците онлајн видео кое дава преглед на ОН и нивното влијание врз светската историја. (на пр. <https://www.youtube.com/watch?v=PUZ5tmyJSnc>). Стопирајте го видеото и објаснете ги клучните моменти.

Обезбедете им на глумите студенти работен лист што треба да го пополнат додека го гледаат видеото и уверете се дека имаат пристап до преводите што се толкуваат на американски знаковен јазик.

Откако ќе заврши видеото, разгледајте ја содржината на видеото со класот.

2. **Игра како активност: Игра со меморирање на карти (20 минути)**

Информации за картичките за игра:

ОН (Обединети нации)

ООН (Организација на Обединетите нации)

ОН се основани во 1945 година

ОН имаат за цел да го зачуваат мирот

Знамето на ОН е (користете слика)

Амблемот на ОН е (користете слика)

Во ОН има 193 земји

Денес ОН имаат за цел намалување на сиромаштијата

Во денешно време ОН имаат за цел родова еднаквост

Во денешно време ОН имаат за цел јавно здравје

Денес ОН имаат за цел одржлив развој

Во денешно време ОН имаат за цел глобална безбедност

Во денешно време ОН цели кон човековите права

Поделете го класот во групи од 2-3 ученици.

Дајте ѝ на секоја група копија од играта со меморија „ООН“ и инструкции како да се игра.

Дозволете им на учениците да ја играат играта 15 минути, паузирајќи за да одговараат на прашања и да разговараат за клучните концепти по потреба.

По завршувањето на играта, разговарајте со класот и дискутирајте за сите важни работи од активноста.

Активност после часот

Сесија за прашања и одговори – Што друго би сакале да знаете за ОН?

Проценка:

Учеството во активностите на часот ќе се користи за да се процени разбирањето на учениците за потеклото, развојот и причините за колапсот на Ацтечката империја.

Како проценка може да се користат и работната задача и домашната задача.

Со горенаведениот план за лекција, учениците ќе научат на интерактивен и забавен начин, користејќи различни игри и активности како што се игра на табла, работни листови, флеш картички и видеа за подобро да ја разберат темата. Работната задача и домашната задача ќе биде начин да се оцени разбирањето на ученикот за темата опфатена на часот.

Ве молиме имајте предвид дека, исто така, би препорачал да добивате повратни информации од учениците и соодветно да го приспособите планот за часови, бидејќи сите ученици имаат различни стилови на учење и темпо, за лекцијата да им биде покорисна.

Забелешка

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со дислексични ученици, користете материјали со голем текст и пријатен формат. Кога работите со аутистично дете, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзалниот дизајн за учење (УДУ; <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги во вашите лекции.

20) Дигиталната револуција: пронајдокот на дигиталниот електричен компјутер (Полска)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА
Тема: Дигиталната револуција: пронајдокот на дигиталниот електричен компјутер
Забелешка: <p>Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.</p>

Предмет: Историја
Времетраење: 20 -40 минути
Возраст: секоја

Цели:

Разбирање на причините кои доведоа до развој на технологијата, развој на науката и знаењето.

Презентација на текот на промените во Европа и во светот Изучување на вокабуларот поврзан со темата

Резултати:

Студент (во зависност од степенот и видот на попреченост):

- реагира на сликата претставена на часот
- може да додели слика на име или уред
- умее да изгради едноставен исказ на дадена
- умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали

Материјали:

Презентација, интернет слики, веб-страници

Веб извори:

https://en.wikipedia.org/wiki/Digital_Revolution

<https://www.techopedia.com/definition/23371/digital-revolution>

<https://www.britannica.com/event/Digital-Revolution>

<https://www.britannica.com/topic/The-Fourth-Industrial-Revolution-2119734#ref1255185>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Rewolucja_cyfrowa

Активности:

Активности пред часот:

Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на знаењето и технологијата

в. Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени слики

Активности за време на часот:

1. Вовед - потсетување на веста за индустриската револуција
2. Електронски компоненти и микропроцесори
3. Првите компјутери и периферни уреди
4. Автоматизација на индустријата
5. Дигитална фотографија
6. Дигитални книги
7. Електронско банкарство
8. Вештачка интелигенција

Активности после часот:

а) Ученикот може да ги продлабочи стекнатите знаења

б) Студентот може да се консултира со наставникот

Проценка:

Ниво 0 (тешка интелектуална попреченост или невролошка болест): успешно / неуспешно

Ниво 1 (умерена интелектуална попреченост или ментална болест): успешно / неуспешно

Ниво 2 (лесна интелектуална попреченост или ментална болест): скала за оценување на земјата

Ниво 4 (лесна, умерена или тешка физичка попреченост, без интелектуална попреченост или невролошка болест): скала за оценување на земјата

Предлог на авторот - бара префинетост. Наставниците кои работат со лица со попреченост имаат искуство во оценувањето.

21) Советскиот Сојуз го лансирал Sputnik, првиот сателит направен од човек: 4.10.1957 година - Русија (Полска)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Советскиот Сојуз го лансирал Sputnik, првиот сателит направен од човек: 10/4/1957 (Советски Сојуз/Русија)

Забелешка

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ)

<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Резултати :

Студент (во зависност од степенот и видот на попреченост):

- реагира на сликата претставена на часот
- може да додели слика на име, уред или факти и ситуации
- умее да изгради едноставен исказ на дадена тема
- умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали

Материјали:

Презентација, историски мапи, интернет слики, веб-страници.

Веб ресурси:

Активности:

Активности пред часот:

- а) Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на знаењето и технологијата
- б) Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени слики

Активноти за време на часот:

- 1) Состојбата во светот по завршувањето на Втората светска војна
- 2) Две сили - САД и Советскиот Сојуз
- 3) Развој на науката и технологијата
- 4) Лансирањето на првиот советски вештачки сателит во вселената
- 5) Освојување на вселената - ривалство меѓу САД и СССР
- 6) Развој на програми за вселенски летови и колонизација на други планети

Активности после часот:

- ц) Ученикот може да ги продлабочи стекнатите знаења
- д) Студентот може да се консултира со наставникот

Проценка

Ниво 0 (тешка интелектуална попреченост или невролошка болест): успешно / неуспешно

Ниво 1 (умерена интелектуална попреченост или ментална болест): успешно / неуспешно

Ниво 2 (лесна интелектуална попреченост или ментална болест): скала за оценување на земјата

Ниво 4 (лесна, умерена или тешка физичка попреченост, без интелектуална попреченост или невролошка болест): скала за оценување на земјата

Предлог на авторот - бара префинетост. Наставниците кои работат со лица со попреченост имаат искуство во оценувањето.

22) Јуриј Гагарин станува првиот човек во вселената: 1961 година
(Русија) (Македонија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Јуриј Гагарин станува првиот човек во вселената: 1961 година (Русија)

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>, применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 1 час

Возраст: 11-15 години

Цели :

Истражувајте и презентирајте историска личност во истражувањето на вселената.

Дискутирајте за различноста во патувањето во вселената.

Идентификувајте ги потенцијалните причини зошто луѓето сакаат да патуваат во вселената.

Опишете како различните типови инженери придонесуваат за патување во вселената.

Наведете примери за тоа што може да донесе иднината за патувањето во вселената.

Резултати :

Стекнување знаење за Јуриј Гагарин и како станал првиот човек во вселената: 1961 година (Русија)

Материјали:

PowerPoint презентација

Аудио материјали за лица со оштетен вид и ученици со дислексија

Тактилни слики за лица со оштетен вид, (тактилни) мапи

Видеа со знаковен јазик за ученици со оштетен слух

Едноставна содржина и страници во боја за неефективни оневозможени лица

Подготовка на 3D печатени материјали

Веб извори :

<https://www.twinkl.com/teaching-wiki/the-first-man-in-space>

<https://www.rfi.fr/en/science-and-technology/20210415-a-lesson-for-mankind-60-years-on-from-yuri-gagarin-s-first-space-flight>

https://www.nasa.gov/mission_pages/shuttle/sts1/gagarin_anniversary.html

<https://en.islcollective.com/video-lessons/yuri-gagarin-became-the-first-human-in-space>

<https://www.space.com/16159-first-man-in-space.html>

<https://www.twinkl.co.uk/search?q=yuri+gagarin>

Активности:

Активности пред часот

Поставете им ги на учениците следниве прашања:

- Насловот на овој постер е Вселенска Трка. Размислете за зборот „трка“. Кој/што вообичаено го поврзуваме со тој збор? (Спортисти, тркачи, коњи, автомобили). Што прават тие? (Се натпреваруваат, се обидуваат да победат/да бидат први/најбрзи). Што мислите, што прават луѓето од постерот на Вселенска Трка? (Се натпреваруваат да бидат првиот што ќе постигне нешто поврзано со вселената).
- - Што се обидуваат да постигнат (успешно постигнуваат/постигнуваат цел/цели)? (Да се биде најбрз/најдобар/прв/најголем/супериорен)

Како ги нарекуваме оние кои се вклучени во трка? (Натпреварувачи, учесници); Како ги нарекуваме оние што гледаат трка? (Гледачи) • Кога некој е најбрз/прв на трка, како го нарекуваме тој човек? (Победник, шампион, првак). Победник е некој што победил во трката. Што мислите, како се чувствува таа личност? (Некој што победил се чувствува ... радосен, горд, победник, триумфален, еуфоричен итн.) • Каков термин се користи за некој што скоро победил? (второпласирана) • Истражете ги другите зборови поврзани со „трка“. (на пр. водечки(и), второпласиран, групна трка, претекнување, стартување како прв, мртва трка, спринт, крајна линија, мала предност, лажен старт, пад во позиција(назад), стартен блок, контрола на трката итн.)

Активности за време на часот

Организирајте ги учениците во парови. Секое дете се свртува да му раскаже на својот партнер за времето кога било вклучено во трка, било како натпреварувач или како гледач. Охрабрете ги учениците да користат помеѓу три и пет целосни реченици. Задачи за зборување во парови: Игра со зборови

- Организирајте ги учениците да ги завршат задачите подолу во парови, групи или како цел клас, како што е соодветно. • Колку зборови можете да замислите што се римуваат со „трка“? (на пр. фрка, крка, шмка, збрка, итн.) Секој партнер за возврат дава свој збор. Победничкиот пар е парот што има најмногу римувани зборови.
- • Колку зборови можеме да направиме користејќи некои од буквите во зборот „трка“? (на пр. кат, рат, р'тка)
- • Можете ли да помислите на идиоми што го содржат зборот „раса“? (на пр. трка со времето - да се обиде да постигне нешто за многу кратко време; една коњска трка - каде што еден од натпреварувачите е многу супериорен и најверојатно ќе победи; бавниот и стабилен победува на трката - ако работите бавно и методично, поверојатно е да успеете отколку ако брзате – од басната „Желката и зајакот“ на Езоп)

• **Задача за разговор во пар/група (усно пребројување): Секвенца на трка во вселената**

Побарајте од учениците внимателно да ги погледнат сликите на постерот. Одлучете заедно, како клас, за редоследот на настаните во вселенската трка. Нумерирајте ги сликите за вселенската трка по редослед – која слика е прва, втора, трета итн.

Организирајте ги учениците во парови или групи. Во рамките на нивните парови или групи, учениците мора да се подготват да ја раскажат приказната за вселенската трка на некој што не знае за тоа во само четири или пет реченици. Охрабрете ги учениците да комбинираат некои од сликите во една сложена реченица (на пр. Не само што Советскиот Сојуз беше првата земја во светот што успешно лансираше животно во вселената, тие исто така успеаја да го испратат и првиот човек, Јуриј Гагарин во вселената, како и првата жена во вселената). Паровите или групите потоа ги презентираат своите приказни на друга група, клас или наставник.

Активност после часот

Да се биде астронаут или не

Во центарот на вниманието на сликата на астронаутите кои слетаа на Месечината. Пуштете го овој видео клип за нивното патување:<https://www.youtube.com/watch?v=CbTaDOuSeP>
k Прашајте ги учениците дали би сакале да бидете астронаути?

Проценка

Раскажување приказни за тоа каков би бил животот на Месечината кога би живееле таму, како би се разликувал од животот овде на Земјата и како луѓето и животните можеби ќе треба да се прилагодат за да преживеат. Создадете дискусија помеѓу целиот клас.

23) Претседателот на САД, Џон Ф. Кенеди е убиен во Далас, Тексас:
11/22/1963 (САД) (Полска)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА
Тема: Претседателот на САД, Џон Ф. Кенеди е убиен во Далас, Тексас: 11/22/1963 (US)
Забелешка: Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.
Предмет : <i>Историја</i> Времетраење: 20 – 40 мин. Возраст: <i>cume</i>

Цели :

Запознавање со причините кои доведоа до социо-економски промени по Втората светска војна.

Презентација на текот на промените во Европа и во светот

Запознавање со имињата на луѓето поврзани со дискутираната тема

Последици од „Студената војна“ за Европа и светот

Учење на нови зборови поврзани со темата

Резултати :

Ученикот (во зависност од степенот и видот на попреченост):

- реагира на графиката претставена на часот
- може да додели графика на име, уред или факти и ситуации
- умее да изгради едноставен исказ на дадена тема
- умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали

Материјали:

Мултимедијална презентација, историски мапи, интернет графики, веб-страници.

Веб извори:

<https://www.whitehouse.gov/about-the-white-house/presidents/john-f-kennedy/>

<https://www.nps.gov/jofi/index.htm>

<https://www.presidency.ucsb.edu/people/president/john-f-kennedy>

https://www.senate.gov/senators/FeaturedBios/Featured_Bio_KennedyJohnF.htm

<https://www.jfklibrary.org/learn/about-jfk/jfk-in-history/november-22-1963-death-of-the-president>

<https://www.britannica.com/event/assassination-of-John-F-Kennedy/Kennedys-funeral>

АКТИВНОСТИ:

Активности пред часот

- a. - Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на знаењето и технологијата
- b. - Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени графики

Активности за време на часот

1. Политичката состојба во светот по крајот на II WW
2. Изборот на Џон Кенеди за претседател на САД
3. Претседателство
4. Атентатот во Далас - 22 ноември 1963 година
5. Последици од атентатот

Активности после часот

- a. Ученикот може да го продлабочи стекнатото знаење
- б. Ученикот може да се консултира со наставникот

Проценка

Ниво 0 (тешка интелектуална попреченост или невролошка болест): помина / не помина
Ниво 1 (умерена интелектуална попреченост или ментална болест): помина / не помина
Ниво 2 (лесна интелектуална попреченост или ментална болест): скала за оценување на земјата
Ниво 4 (лесна, умерена или тешка физичка попреченост, без интелектуална попреченост или невролошка болест): скала за оценување на земјата

Предлогот на авторот – се бара префинетост. Наставниците кои работат со лица со попреченост имаат искуство во оценувањето

24) Појавата на Интернетот: 1965-1995 (САД) (Полска)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Појавата на Интернетот: 1965-1995 (САД)

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет: Историја

Времетраење: 20 – 40 мин.

Возраст: сите

Цели:

Запознавање со историјата на создавањето на Интернет. Од воена тајност до цивилна корист. Алатки за пренос на информации, образование, приватна интерперсонална комуникација, е-трговија и многу други апликации.

Резултати:

Ученикот (во зависност од степенот и видот на попреченост):

- реагира на графиката претставена на часот
- може да додели графика на име или уред
- умее да изгради едноставен исказ на дадена тема
- умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали

Материјали:

Мултимедијална презентација, интернет графика, веб-страници

Веб извори:

https://www.usg.edu/galileo/skills/unit07/internet07_02.phtml

<https://home.cern/science/computing/birth-web>

<https://www.scienceandmediamuseum.org.uk/objects-and-stories/short-history-internet>

<https://www.internetociety.org/internet/history-internet/brief-history-internet/>

<https://www.youtube.com/watch?v=36H6z1Uq6gI>

<https://www.youtube.com/watch?v=khajeqHUQ7Q>

<https://www.youtube.com/watch?v=gZINNil-hq0>
<https://www.youtube.com/watch?v=zdVzEqoQikQ>
https://www.youtube.com/watch?v=rLNZMyegB_s
https://www.youtube.com/watch?v=UH0m2rhu_Nk

Активности:

Активности пред часот

- a. Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на знаењето и технологијата
- b. Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени графики

Активности за време на часот

1. Соработка на САД, Франција и Велика Британија на проект за компјутерска мрежа
2. Историја на ARPANET и USENET
3. WWW
4. Електронска пошта
5. Инстант пораки
6. Иднината на интернетот

Активности после часот

- a. Ученикот може да го продлабочи стекнатото знаење
- b. Ученикот може да се консултира со наставникот

Проценка:

Ниво 0 (тешка интелектуална попреченост или невролошка болест): помине / неуспешно

Ниво 1 (умерена интелектуална попреченост или ментална болест): помине / не успеа

Ниво 2 (лесна интелектуална попреченост или ментална болест): скала за оценување на земјата

Ниво 4 (лесна, умерена или тешка физичка попреченост, без интелектуална попреченост или невролошка болест): скала за оценување на земјата

Предлог на авторот – се бара префинетост. Наставниците кои работат со лица со попреченост имаат искуство во оценувањето

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема:	Период на Ловци и фармери <i>Праисторија - 3000 П.Н.Е.</i>								
Забелешка	Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.								
Предмет :	Историја, 1 Животот на ловците - собирачите 2 Појавата на земјоделството и земјоделските општества.								
Времетраење:	1-3 часа								
Возраст:	7-8 години								
Цели :	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kenmerkend aspect</th> <th>Mogelijke leerinhouden</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Tijdvak 1: Tijd van jagers en boeren</td> </tr> <tr> <td>1. De levenswijze van jagers-verzamelaars.</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • ontbreken van geschreven bronnen = prehistorie • jagers in leven van de natuur, boeren zetten de natuur naar hun hand </td> </tr> <tr> <td>2. Het ontstaan van landbouw en landbouwsamenlevingen.</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • jagers zijn nomaden, boeren hebben vaste woonplaatsen • boeren hebben meer persoonlijk bezit; groter verschil tussen arm en rijk </td> </tr> </tbody> </table>	Kenmerkend aspect	Mogelijke leerinhouden	Tijdvak 1: Tijd van jagers en boeren		1. De levenswijze van jagers-verzamelaars.	<ul style="list-style-type: none"> • ontbreken van geschreven bronnen = prehistorie • jagers in leven van de natuur, boeren zetten de natuur naar hun hand 	2. Het ontstaan van landbouw en landbouwsamenlevingen.	<ul style="list-style-type: none"> • jagers zijn nomaden, boeren hebben vaste woonplaatsen • boeren hebben meer persoonlijk bezit; groter verschil tussen arm en rijk
Kenmerkend aspect	Mogelijke leerinhouden								
Tijdvak 1: Tijd van jagers en boeren									
1. De levenswijze van jagers-verzamelaars.	<ul style="list-style-type: none"> • ontbreken van geschreven bronnen = prehistorie • jagers in leven van de natuur, boeren zetten de natuur naar hun hand 								
2. Het ontstaan van landbouw en landbouwsamenlevingen.	<ul style="list-style-type: none"> • jagers zijn nomaden, boeren hebben vaste woonplaatsen • boeren hebben meer persoonlijk bezit; groter verschil tussen arm en rijk 								

Резултати :	1.1 Добивање поим за (историски) временски и просторни перспективи		Првите ловци подоцна земјоделци
--------------------	---	--	---------------------------------

	<p>1.2 Извори</p> <ul style="list-style-type: none"> - стекнување на сознанието дека нема пишани извори, туку само археолошки наоди од таа ера] - сигурност на научното толкување 		
	<p>1.3 Праисториски ловци и собирачи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Економија и технологија • Социјална организација • Уметност и религија 	<p>1.4 Праисториски фармери</p> <ul style="list-style-type: none"> • Економски и технички развој • Социјална организација • Уметност и религија 	
[Цели]	учење на разликите помеѓу (праисториските) ловци и фармери, исто така како културен, ментален и социјален развој		

	<p>Праисториски ловци и собирачи</p> <ul style="list-style-type: none"> • Економија и технологија <p>Ловците и собирачите во голема мера зависат од тоа што им нуди природната средина за егзистенција. Со текот на времето, тие развиваат техники кои им овозможуваат полесно да преживеат во секакви средини и да се шират понатаму и подалеку низ светот. И покрај нивните ограничени технички ресурси, праисториските ловци-собирачи понекогаш одржливо ја нарушувале нивната природна средина.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Социјална организација <p>Ловците-собирачи генерално живеат во нехиерархиско општество. Големината на групата е помеѓу 25 и 50 луѓе. Од време на време луѓето се собираат во племиња.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уметност и религија 	<p>Праисториски фармери</p> <ul style="list-style-type: none"> • Економски и технички развој <p>На долг рок, луѓето ќе почнат да се занимаваат со земјоделство. Ова му овозможува да добие повеќе храна во одредена област. Формирањето поседување и размената сега исто така ќе играат улога. Земјоделството понекогаш доведува до оштетување на природата преку ерозија на почвата.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Социјална организација <p>Земјоделците живеат во села со ± 100 жители. Тие се принудени да ја бранат својата земја од напаѓачите</p> <ul style="list-style-type: none"> • Уметност и религија <p>Постојат наоди кои укажуваат на живот во кој улога играат уметноста и религијата.</p>
--	---	---

	Постојат наоди кои укажуваат на живот во кој улога играат уметноста и религијата.	
Материјали:	Брајово писмо или големи копии од текстови или написи поврзани со темата (со слики опишани со зборови) Тактилни дијаграми или модели на алатки и оружје што ги користат ловците и земјоделците Аудио снимки на описи на дијаграми или модели Игра „Лов и собирач“ (може да се прилагоди на класата според достапните ресурси)	
Веб извори :	https://www.history.com/news/prehistoric-ages-timeline https://www.ushistory.org/civ/2.asp https://study.com/learn/lesson/prehistory-periods-timeline.html (https://www.youtube.com/watch?v=rLFGra2TiTE) (https://www.youtube.com/watch?v=X6wsvyNvtUY) https://flexbooks.ck12.org/user:zxbpc2rzczimthaz21hawwuy29t/cbook/world-history-studies_episd/section/1.3/primary/lesson/prehistoric-times/	
Активности : Пред часот: За време на часот: После часот:	Вовед: Започнете го часот со тоа што ќе побарате од учениците да разберат што знаат за ловците и земјоделците во праисторијата. Воведете ја темата и целта на часот. Главен дел: Учениците нека работат во мали групи, секоја група ќе добие текстови или статии, тактилни дијаграми или модели и аудио снимки. Дозволете им на учениците да ги истражуваат материјалите и помогнете им да ги разберат текстовите и дијаграмите. Нека разговараат за она што го научиле и нека ги споделат своите наоди со класот.	

	<p>Воведете ја играта „Лов и собирање“, објаснете ги правилата и целта на играта.</p> <p>Активност:</p> <p>Поделете го класот на два тима, ловци и фармери.</p> <p>Ловците треба да соберат што е можно повеќе ресурси користејќи ги само алатките и оружјата што им биле достапни на праисториските ловци, како што се копја, секири, а подоцна и лак и стрели.</p> <p>Фармерите треба да соберат што е можно повеќе ресурси користејќи ги само алатките што им биле достапни на праисториските фармери, како што се мотиките и плуговите.</p> <p>Секој тим ќе има одредено време да собере ресурси и да ги врати на почетната точка.</p> <p>Тимот со најмногу ресурси на крајот победува.</p> <p>Учениците нека размислуваат за она што го научиле, како алатките и начините на живот на ловците и фармерите влијаеле врз развојот на човечката цивилизација.</p> <p>Заклучок:</p> <p>Резимирајте ги клучните точки што беа дискутирани за време на часот.</p> <p>Доделете домашна задача поврзана со темата, тоа може да биде истражувачки труд или презентација.</p> <p>Забелешка: Овој план за лекција може да се прилагоди и модифицира за да одговара на специфичните потреби и способности на учениците во класот. И слободно прилагодете ја играта за да биде подостапна за учениците со оштетен вид и учениците со дислексија.</p> <p>Исто така, важно е да ги вклучите учениците во дизајнот на играта, да им дозволите да ги споделат своите идеи и предлози. Гејмификацијата е одлична алатка за да се направи учењето забавно и интерактивно и може да им помогне на учениците со оштетен вид и дислексија подобро да се вклучат во материјалот, правејќи го поинтерактивно и подинамично.</p>
Проценка:	

26) Период на Грците и Римјаните (3000 П.Н.Е. - 500 Н.Е) (Холандија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри	
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА	
Тема:	Период на Грците и Римјаните 3000 П.Н.Е. – 500 Н.Е

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет :	Историја, 3. Ширењето на грчко-римската култура и конфронтација со германската култура. 4. Христијанството во Римската империја: од забранета до само дозволена религија.								
Времетраење:	8-10 години								
Возраст:									
Цели:	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kenmerkend aspect</th> <th>Mogelijke leerinhouden</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;">Tijdvak 2: Tijd van Grieken en Romeinen</td> </tr> <tr> <td>3. De verspreiding van de Grieks-Romeinse cultuur en de confrontatie met de Germaanse cultuur.</td> <td rowspan="2"> <ul style="list-style-type: none"> • Germanen (boeren gebleven) en Romeinen (verstedelijkt) • voor Christenen geldt slechts één god voor alles. • optreden van Jezus, ontstaan van christendom als 'missionaire' godsdienst • christenen in het Romeinse rijk: van vervolgte minderheid tot heersende meerderheid </td> </tr> <tr> <td>4. Christendom in Het Romeinse Rijk: van verboden tot enig toegestane godsdienst.</td> </tr> </tbody> </table>		Kenmerkend aspect	Mogelijke leerinhouden	Tijdvak 2: Tijd van Grieken en Romeinen		3. De verspreiding van de Grieks-Romeinse cultuur en de confrontatie met de Germaanse cultuur.	<ul style="list-style-type: none"> • Germanen (boeren gebleven) en Romeinen (verstedelijkt) • voor Christenen geldt slechts één god voor alles. • optreden van Jezus, ontstaan van christendom als 'missionaire' godsdienst • christenen in het Romeinse rijk: van vervolgte minderheid tot heersende meerderheid 	4. Christendom in Het Romeinse Rijk: van verboden tot enig toegestane godsdienst.
Kenmerkend aspect	Mogelijke leerinhouden								
Tijdvak 2: Tijd van Grieken en Romeinen									
3. De verspreiding van de Grieks-Romeinse cultuur en de confrontatie met de Germaanse cultuur.	<ul style="list-style-type: none"> • Germanen (boeren gebleven) en Romeinen (verstedelijkt) • voor Christenen geldt slechts één god voor alles. • optreden van Jezus, ontstaan van christendom als 'missionaire' godsdienst • christenen in het Romeinse rijk: van vervolgte minderheid tot heersende meerderheid 								
4. Christendom in Het Romeinse Rijk: van verboden tot enig toegestane godsdienst.									
Резултати:	2 Антиката Првите градови и грчко-римската цивилизација (7000 п.н.е. – 500 п.н.е.)								

	<p>2.1 Извор</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>сознанијата за антиката се финансираат и на материјални остатоци. Овие покажуваат како се развиле техниките и стилот во овој временски период.</i> ▪ <i>Општествата во антиката развиле писмо. Има пишани извори за секакви теми. Со ова имаме подобар увид во размислувачкиот и живиот свет на антиката, отколку во животот во праисторијата. Латинското писмо се раширило во западна Европа преку Римјаните</i>	
--	--	---

	<p>2.2 Кон општествата во градовите (7000 - 700 Н.Е.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Поголемите земјоделски култури доведуваат до раст на населението. Не мора секој повеќе да работи за производство на храна. Се појавуваат и други професии. Ова го поттикнува развојот на градовите.</i> - <i>Општествените слоеви се појавуваат во градот затоа што професионалните групи се разликуваат по моќ и престиж. Највисокото ниво вклучува воени и духовни водачи кои ја контролираат војската, религијата и владата. Робовите се вбројуваат меѓу најниските слоеви.</i><ul style="list-style-type: none"> - <i>Војната е важна функција на градот. Во секој град постои идејата дека може да се зголеми моќта и богатството со освојување други градови. Но, секој град знае дека може да стане жртва на напади од самите други градови.</i>
--	--

2.3 Грчко-романска цивилизација (700 н.е. - 500 н.е.)

• Развој на економијата и Колонизацијата

- Штом Грците и Римјаните веќе немаат доволно земјоделско земјиште, тие мора да обезбедат дополнителни извори за егзистенција. Тоа главно го бараат во територијална експанзија.
- Грците основале урбани населби на секакви места во Медитеранот. Подоцна, Римјаните ја ставиле под своја власт областа околу Средоземното Море и големи делови од Европа.]

• Градот како место за живеење

- * Во грчко-римските градови, богатите и сиромашните имаат свој начин на живот.
- * Има можности за забава за сите групи.
- * Во грчко-римските градови, слободните граѓани се вклучени во владата.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Уметност, религија и наука <p>*Грците и Римјаните постигнале големи достигнувања во областа на архитектурата, скулптурата, литературата и науката.</p> <p>*За Грците и Римјаните, постоењето е полно со божествени сили.</p> <p>*Се појавуваат религиозни движења кои препознаваат еден водечки принцип зад политеизмот. Едно од овие движења е христијанството. Таа еволуираше од монотеистичкиот јудаизам и на крајот беше најуспешна во Римската империја.</p>	
--	--	--

2.4 Римјаните како културни распространувачи во делтата на Рајна (50 п.н.е. - 450 н.е)

- Римската моќ се воспоставува преку комбинација на насилство и сојузи.
- Римјаните наоѓаат праисториско-аграрно општество во делтата на Рајна.
- Каде што доаѓаат Римјаните, се основаат градови. Овие градови се центри во кои се среќаваат Римјаните и Германците.
- Има соработка на полето на економијата, политиката и религијата.

• Опаѓање на виталноста на грчко-римската култура

- Доминантното влијание на Грчко-римската култура не трае во Западна Европа, бидејќи внатрешните проблеми што се јавуваат во рамките на римската Империјата се покажа како нерешлива

Материјали:

- Слики на антички грчки и римски уреди за мерење на времето (на пр., сончеви часовници, водени часовници)
- Игра на табла (или шаблон за табла за печатење што може да се пополни)
- Флеш-картички со клучни термини поврзани со времето во античка Грција и Рим (на пр., час, ден, месец, година)

Веб извори :

- <https://www.britannica.com/topic/history-of-Europe/Barbarian-migrations-and-invasions>
- <https://www.thoughtco.com/comparisons-ancient-greece-and-ancient-rome-118635>
- <https://library.triton.edu/greekandroman>
- <https://www.historymuseum.ca/cmhc/exhibitions/civil/greece/gr4000e.html>
- <https://www.britishmuseum.org/collection/galleries/greek-and-roman-life>

Активности:

Активности пред часот

Вовед (10 минути):

Воведете ја темата за времето во античка Грција и Рим и покажете им на учениците слики од антички уреди за мерење на времето.

-Објаснете дека во античко време луѓето немале часовници или часовници како ние денес и морале да користат различни методи за мерење на времето.

Активности за време на часот

Активност 1: Игра на табла (30 минути):

-Поделете го класот во мали групи и дајте на секоја група игра на табла (или шаблон за игра на табла што може да се печати што може да се пополни)

- Секоја група наизменично ќе тркала матрица и ќе го помести своето парче по таблата.

-Играта на табла ќе има различни квадрати што ќе претставуваат различни аспекти на времето во античка Грција и Рим. На пример, може да има квадрат за грчкиот бог Зевс, кој бил поврзан со небото и громот и квадрат за римскиот бог Јупитер, кој бил поврзан со небото и громот. Кога учениците ќе слетаат на плоштад, тие треба да одговорат на прашање за тој аспект на времето во античка Грција и Рим.

-Групата која прва ќе стигне до крајот на таблата ја добива играта.

Активност 2: Преглед на картичка (20 минути):

-Дајте им на учениците картички со клучни термини поврзани со времето во античка Грција и Рим.

- Учениците нека работат во парови или мали групи за да ги прегледаат картичките.

-Поставете тајмер за 5 минути и предизвикајте ги учениците да видат колку флеш картички можат правилно да дефинираат во рокот.

- Групата или парот што точно дефинира најмногу картички во временскиот рок добива награда.

Активности после часот: Заклучок (10 минути):

- Учениците нека завршат едноставно оценување за да го оценат нивното разбирање за концептите опфатени во лекцијата.

-Прегледајте ги клучните прилози и поттикнете ги учениците да споделат интересни или изненадувачки работи што ги научиле.

Проценка

Забелешка 1: Бидејќи спектарот на аутизам може да има широк опсег на симптоми, размислете да го приспособите планот за часови според способностите на учениците. Исто така, важно е да се има јасна комуникација со родителите и старателите на учениците со цел подобро да се разберат нивните единствени потреби и начини за нивна поддршка.

Забелешка 2: Консултациите со наставниците во холандските училишта за деца со аутизам и други ментални или нарушувања во однесувањето доведуваат до заклучок дека гамификацијата не нуди, според нив, нови или подобри образовни можности.

27) Времето на монасите и витезите (500 -1000/2000) (Холандија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри		
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА		
Тема:	Времето на монасите и витезите (500 -1000/2000) Почетоците на средновековието	
Забелешка:	<p>Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.</p>	
Предмет:	Историја, 5 Ширењето на Христијанството во Европа 6 Судскиот систем и кметството.	
Времетраење:	9-10 години	 Karel de Grote 742-814 [Карло Велики]
Возраст:		

Цели : [Зголемување и продлабочување на свеста за историската временска рамка]	Kenmerkend aspect	Mogelijke leerinhouden
	Tijdvak 3: Tijd van monniken en ridders	
	5. Verspreiding van het christendom tot in de Lage Landen.	<ul style="list-style-type: none"> gevolgen van verdwijnen van het rijk: veiligheid, geld, handel horigheid (afhankelijkheid van heren) autarkische landgoederen: schaarste, mensen op elkaar aangewezen Vooraf plaatselijke machthebbers in burchten: 'ridders'. (leenstelsel, Karel de Grote) Meeste boeren waren afhankelijk van grootgrondbezitters (adel of kerk) en aan hen onderhorig. (horigheid, vrije boeren)
6. Hofstelsel en horigheid	<ul style="list-style-type: none"> verspreiding van christendom onder Germanen (Willibrord en Bonifatius); invloed Germaanse tradities (kerst, Pasen, e.d.) rol van monniken en kloosters 	

Резултати:	3. Средниот век помеѓу римско време и ренесанса (500 - 1500)	
	[Зголемување и продлабочување на свеста за историската временска рамка]	
	3.1 Извори * Знаењето за средниот век се заснова на различни извори како што се згради, предмети, слики и текстови	
	3.2 Време на транзиција: од антиката до средниот век (300 - 500) Политичко и економско нарушување - Поради исчезнувањето на римската власт во Западното Римско Царство, се јавува борба за власт меѓу германските племиња. Административен и економски хаос владее во големи делови од Европа. - Миграциите, во кои сите видови народи во Азија и Европа се принудени да најдат нови живеалишта, придонесуваат за административно и економски неред. Градовите паѓаат во распаѓање. Верски развој: христијанство - Црквата е единствениот стабилен фактор и чувар на писмената култура за време на преселбите	

3.3 Раниот среден век (500 - 1000)

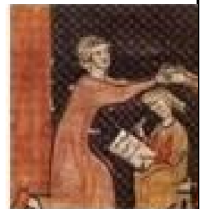
- **Економски развој: егзистенцијално земјоделство**

- Економијата во средниот век првично била земјоделска економија, главно заснована на самодоволност. Постојат фарми на слободни земјоделци и имоти на големи земјопоседници кои издаваат земјоделско земјиште на кмет земјоделците. На долг рок, голем број слободни земјоделци стануваат кметови.
- Преку мелиорација и подобро искористување на земјиштето, постепено повторно се зголемува земјоделското производство.

- **Политички развој: кралство засновано на феудалниот систем**

- Франките кралеви успеале да основаат голема империја од 500 година наваму. Воведувањето на феудалниот систем и сојузот со црквата биле од големо значење во овој поглед. По ± 900, ова кралство повторно се распаѓа.
- Помеѓу 800 и 1000 година се одржуваат експедициите на Норманите.

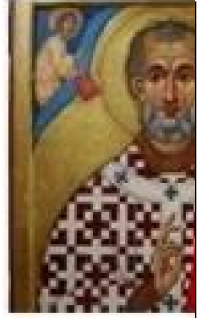
Овие патувања се доцна форма на движење на населението

• **Верски развој: ширење на христијанството и исламот**

- Христијаните во Европа основаат се повеќе црковни згради и манастири. Тие го ширеле христијанството меѓу незнабошците.
- Манастирите добиваат многу земја.
- Црквата стапува во сојуз со кралевите на Франките. На тој начин таа може подобро да ја шири верата и да го заштити својот (земјен) имот. Додека христијанството се шири во големи делови од Европа, исламот се шири на Блискиот Исток, Северна Африка и Шпанија.

4 Доцен Среден Век (1000 - 1500)

• Економски развој: трговија и појава на градови

- Одгледувањето и подобрите методи на производство во земјоделството доведуваат до нагло зголемување на производството на храна, што резултира со раст на населението и се промовира трговијата.
- Благородништвото има корист од зголемениот просперитет. Замоците се прошируваат и војските зајакнуваат.
- Зголемувањето на трговијата е поттик за појава на градови и појава на парична економија.
- Пожарите и епидемиите се реални опасности за жителите на еден град

• Политички случувања: формирање на државата и градско управување

- Принцовите го користат богатството на градовите за да ја зајакнат својата централна власт. Тие користат даночни пари за да ангажираат службеници за администрацијата на нивната империја.
- Во замена за пари од монархот, градовите добиваат права да водат сопствена администрација. Така, покрај свештенството, благородништвото и селаните, беше создаден четвртиот сталеж: граѓаните.

• Случувања во религијата, уметноста и образованието: Влијанието на црквата врз секојдневниот живот

- Во градовите се градат најубавите цркви; делумно поради тоа, индустријата и уметноста цветаат. Секуларната архитектура добива поттик на дворот и во градовите.
- Црквата има доминантно влијание врз начинот на живот на своите верници. Тоа се гледа од бројните верски празници, од крстоносните војни и од неговата важна улога во образованието на населението

	<ul style="list-style-type: none"> • Транзиција од средниот век во модерното време<ul style="list-style-type: none"> - На крајот на средниот век, црквата веќе целосно не одредува како луѓето размислуваат и постапуваат. Луѓето почнуваат повеќе да се потпираат на сопствената сила и сами да одлучуваат Ова води до промени на полето на економијата, религијата и уметноста • Политичка организација<ul style="list-style-type: none"> - На крајот на средниот век, монархот бара пари од градовите. За возврат, градовите добиваат привилегии, кои ја прошируваат нивната моќ. Кога барањата стануваат превисоки и риот на градовите е скратен, се јавуваат тензии меѓу монархот и градовите. - Платеничката војска го прави монархот помалку зависен од воената помош на благородништвото. Ја ограничува моќта на благородништвото. Ова предизвикува тензии меѓу монархот и благородништвото.
<p>Материјали: 3D модел на манастир (или избор на детални цртежи на манастири, катедрали и замоци што може да се опишат и допре) Табли за игри (претставуваат различни делови од манастирот) кои се подигнати за учениците да ги почувствуваат со прстите Играчки парчиња (на пр. мали пластични фигури, прстени) кои претставуваат различни ликови или предмети, како што се монаси, витези и богатство Палуба со карти со историски настани поврзани со средниот век како што се „Изградба на катедрала“, „Крстоносна војна“ Материјали за пишување (на пр. Брајово писмо, уред за земање белешки)</p>	
<p>Веб извори : https://www.history.com/topics/middle-ages/middle-ages https://www.ducksters.com/history/middle_ages_timeline.php https://www.newworldencyclopedia.org/entry/Middle_Ages (https://www.khanacademy.org/humanities/world-history/medieval-times/european-middle-ages-and-serfdom/v/overview-of-the-middle-ages)</p>	
<p>Активности Активности пред часот Активности за време на часот Активности после часот</p> <p>Процедура: Започнете со разгледување на основната историја на средниот век и улогата на манастирите, како и кодот на витештвото, користејќи комбинација на описен јазик, тактилни модели и игри.</p>	

Поделете го одделението во групи од 3-4 ученици. Секоја група ќе добие подигната табла за игра и фигури за игра за да претставуваат различни ликови и предмети.

Воведете ја играта со објаснување дека секоја група ќе ја преземе улогата на различна група луѓе во средниот век (монаси, витези, господари итн.) и ќе се натпреварува против другите групи за да постигне одредени цели. Играта ќе се игра во кругови, а секое коло ќе претставува различна година од периодот.

На почетокот на секое коло, секоја група ќе извлече картичка со историски настан поврзан со средниот век. Групата потоа мора да користи описен јазик за да разговара и да стратегиира како ќе реагираат на настанот и како тоа ќе влијае на целите на нивниот лик.

Откако секоја група ќе ги донесе своите одлуки, наставникот ќе дејствува како „наратор“ на играта и ќе го објави исходот од секој настан и како тоа влијае на целите на различните ликови.

На крајот од секој круг, учениците ќе користат описен јазик за да размислуваат за нивните одлуки и како тоа влијаело на напредокот на нивниот карактер.

Играта продолжува неколку круга, додека не стигне до последниот настан од ерата.

Конечно, секоја група ќе претстави кратка усна презентација за улогата на нивните ликови во средниот век и како периодот влијаел на нив.

Забелешка:

Играта може да се прилагоди врз основа на нивото на учениците и достапноста на материјалите и времето. Обезбедувањето на подигната табла за игра и 3Д модели ќе им помогне на учениците да се вклучат со материјалот на тактилен начин.

Охрабрете ги учениците да работат во тимови и ефективно да комуницираат за да ги постигнат своите цели.

Проценка

28) Раѓањето на христијанството: Манастирите (Италија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Раѓањето на христијанството: бенедиктинските манастири

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ)

<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 2 часа (2 лекции по 50 минути секоја)

Возраст: 14-15 години

Попреченост: тешка интелектуална попреченост

Цели:

- Познавање на политичките, економските и социјалните причини за ширење на христијанството.
- Познавање на потеклото на монаштвото.
- Познавање на разликата помеѓу источното и западното монаштво.
- Познавање на владеењето на свети Бенедикт: ora et labora
- Да ја разбере воспитната функција на манастирите

Стратегија/Пристап

- проверете дали просторијата е добро осветлена и дали лицето на наставникот е постојано на светло;
- избегнувајте претерано повишен тон на гласот;
- зборува со бавен и необележан ритам, продолжувајќи го звукот на самогласките;
- изложете ја вашата мисла на јасен и уреден начин, внимателно избирајќи го вокабуларот; да бидат достапни за преформулирање на пораките;
- при прикажување на содржини, прибегнете кон употреба на говорен преглед, напишан на табла, користејќи карти;
- да користи што е можно повеќе илустративни материјали поврзани со темата (фотографии, слики, цртежи, софтверски програми и сл.);
- Објаснете му на ученикот сè што се случува на часот за да се чувствува интегрирано.

Резултати:

- Важноста на работната етика.
- Проблематизирајте го наследството на правилото и нагласете ја важноста на работата.

Материјали:

- Паметна плоча
- Power point
<https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:3ff4f241-ebed-39b5-a8d229074329d3ef>
- Референтни текстови
- Паметен телефон
- Видео <https://youtu.be/ryRR7ggTf50>

Активности

Пред-дидактички активности

- Дизајнот на оваа наставна единица треба да следи специфичен образовен пат:
- Да ги земе предвид културните знаења и јазичните вештини специфични за предметот;
- Истакнување на речник на нови поими кои ќе го збогатат лексичкото наследство на ученикот;
- Да му предвидат на ученикот, кога е тоа можно и со помош на наставникот за поддршка, темите што ќе бидат опфатени на часот за сите; Претходното знаење е многу важно за да се поттикне вниманието и учеството во класниот живот и да се овозможи зајакнување на претходното знаење на учениците.

Образовни активности

- презентирајте ја темата користејќи ги сите можни комуникациски и инструментални модалитети (вербални, графички, визуелни, мултимедијални);
<https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:2ac39c88-6d89-32e2-98c8-91a5cdad0d79>

-да го приспособи текстот на вештините за разбирање на ученикот: парчето може да се набие и интегрира со

слики или [https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:cf18e040-9a6f-323d-](https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:cf18e040-9a6f-323d-a2c3-5d22645ac11c)

мапи
[a2c3-5d22645ac11c](https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:cf18e040-9a6f-323d-a2c3-5d22645ac11c)

Активности после часот

Раѓањето на Црквата како политичка и верска институција

Оценување

Се врши евалуација на процесите и производите направени од учениците. Транспарентна и споделена евалуација и во однос на целта и процедурите. Во однос на фазата на евалуација, се претпочитаат писмени тестови и, особено, затворени прашалници со повеќекратен избор, во кои се намалуваат јазичните потешкотии и ризиците од семантичка двосмисленост; Благодарение на нивната лесна употреба, се овозможува дипломирање, а со тоа и попрецизно контролирање на квантитетот и квалитетот на стекнатото знаење и лексичкото збогатување.

<https://wordwall.net/play/51925/546/765>

<https://wordwall.net/play/51925/402/800>

29) Атина: кон/пример за демократија (Италија)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Атина: кон демократијата/пример за демократија

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ)

<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 2 часа (2 лекции по 50 минути секоја)

Возраст: 13-14

Попреченост: блага интелектуална попреченост

Цели :

1. Да размислат за суштинските разлики помеѓу античката и модерната демократија;
2. Да ги препознае механизмите, системите кои ги регулираат односите меѓу граѓаните, на локално и национално ниво, и принципите кои ја сочинуваат етичката основа на компаниите, санкционирани со Уставот;
3. Развивање на свесни начини на остварување граѓански соживот, самосвест, почитување на различностите, одговорно соочување и дијалог;
4. Изразуваат и размислуваат за вредностите на соживот, демократија и граѓанство;
5. Препознаваат и дејствуваат како личност способна да интервенира во реалноста давајќи свој оригинален и позитивен придонес.

Резултати :

- Учење како да се систематизираат во просторно-временската историја факти и настани поврзани со заедница, земја, цивилизација.
- Учење како да се користат знаењата и вештините стекнати за да се разберат важните прашања од нашиот современ свет, да се развијат критички и свесни ставови.

Материјали:

Аудио материјали за ученици со оштетен вид и дислексични ученици; фотографии и слики за учениците со интелектуална попреченост.

АКТИВНОСТИ:**Лекција 1 (50 минути)****Активност пред часот: Бура на идеи**

Наставникот запишува низа зборови на таблата (демократија, олигархија, монархија итн.) за да предизвика интерес кај учениците, да го поттикне она што учениците го знаат и да обезбеди нов вокабулар.

-Мапа на идеи

<https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:2ca98ad2-82e3-3eac9739-a0dfea59eed0>

-Видео <https://youtu.be/nv4T8vsiMkg>

Нека ги прочитаат текстовите предложени во книгата за да се уверат дека ги разбираат основните термини на темата.

(намалена историска содржина)

Поставувајте таргетирани прашања за она што го прочитале и истражете ги концептите на демократија, олигархија, монархија и острацизам.

Активности за време на часот

Објаснете им ја на учениците историјата на Атина и историските личности на Солон, Клистен и Перикле

Објаснете ја разликата помеѓу олигархијата и монархијата

Објаснете ја разликата помеѓу атинската и модерната демократија

Напишете етикети кои содржат клучни зборови (демократија, олигархија, монархија,

итн.)<https://acrobat.adobe.com/link/review?uri=urn:aaid:scds:US:ee988ab4-2bb4-3989-949caa402305883d>

На крајот од часот, учениците се вклучени во брза игра Kahoot која му овозможува на наставникот да провери дали учениците го разбрале значењето на некои клучни зборови презентирани за време на часот.

<https://create.kahoot.it/share/segna-la-risposta-corretta/225788bd-dea2-4882-bf08-352ff0c9c60d>

Лекција 2 (50 минути)

Активности после часот

Играње улоги. Студентите мора да симулираат интервју со историски личности, што може да се предложи како можност да дознаат повеќе за темата и историските личности со кои се занимава. Активноста може да се развива во различни фази:

1. Формирање работни групи и поделба на улогите: учениците се поканети да формираат работни парови и да ги изберат различните улоги.
2. Собирање и организација на информации: учениците спроведуваат веб-потрага за историскиот карактер од која ќе започнат да го подготвуваат интервјутото. Во текот на оваа фаза, наставникот предлага веб-страници и врски со наставниот материјал обезбеден за време на првиот час.
3. Завршно рецитирање: откако ќе вежбаат со проби и симулации, паровите ќе можат да ги предложат интервјутата што ги разработиле. На крајот ќе биде можно да се разменат улогите и повторно да се предложи интервјутото со обратни улоги.

Откако ќе се заврши, активноста може да се оценува врз основа “скала” подготвена од наставникот и насочена кон оценување на постигнувањето на следните образовни цели:

- Познавање на историскиот карактер
- Подобрување на усните јазични вештини
- Способност за пребарување на целни информации
- Вештини за соработка
- Иницијатива

<https://create.kahoot.it/share/trov-a-la-risposta-corretta/32c26fa7-5dc1-4734-9532-737aca3bfcce>

Проценка

<https://learningapps.org/display?v=pv6zmtyet23>

30) Образование во Атина (Италија)

31) Непознатата предисторија: дали го знаевте тоа за Полска?

Најстариот бумеранг во светот

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА 1

Тема: Непознатата предисторија: дали го знаевте тоа за Полска? Најстариот бумеранг во светот

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 1 училишен час (45 минути) Возраст: За ученици од 12 и повозрасни

Цели :

4. Учениците се запознаваат со избрани факти/податоци за праисторијата на Полска со цел да поттикнат самостојно истражување на темата.
5. Студентите разбираат и применуваат (во рамките на нивните ограничени можности) „интердисциплинарен пристап“ во нивните напори за учење и истражување преку комбинирање на историјата со елементи од археологијата, антропологијата, биологијата и генетиката, географијата и климатологијата и други области на студии поврзани со тема.

Резултати :

- Учениците се изложени на повеќе разновидно и стимулативно искуство за учење кое поттикнува нови начини за поттикнување на нивната природна љубопитност да ги проучуваат и анализираат човечките активности во минатото, поврзувајќи ја историјата со другите области на науката во современиот свет.

Материјали:

- Материјалите се претставени со помош на популарни, достапни и индивидуално избрани шаблони за презентација (на пр. шаблони за историја на „Canva“) кои можат да се прикажат на различни дигитални уреди. Презентациите вклучуваат текстови, слики, видео филмови и вежби во форма на слајдови за креативно образование. Сликите и текстовите треба да се појавуваат со анимации, видеа и музика/преводи за навистина привлечна презентација. Презентацијата треба да им даде можност на учениците да комуницираат и/или да се направи еден вид интерактивна веб-локација со pdf/материјали за печатење како материјали.

Активности пред часот

- Учениците треба да ја разберат основната разлика помеѓу концептот историја (врз основа на пишани записи за човековите активности во минатото) и праисторијата (настаните од минатото пред да се воведо пишувањето во дадена култура или општество). Треба да им се покажат примери на историски и праисториски ресурси како што се хроники, документи, писма, натписи/значајни симболи наспроти археолошки артефакти, ископувања, алатки, усни традиции, митови, легенди, минати обичаи. Следниот чекор е да се воведо и да се дискутира со учениците како модерната наука (на пр. археологија, генетика/студии за човечка ДНК или техники за јаглеродно датирање на фосили за да се одреди нивната старост, итн.) ни помага да погледнеме во „темниот век“. Многу е добредојдено и препорачливо да се создаде малку „мистериозна и магична“ атмосфера на темата со спомнување на антички легенди, митови или фолклорни приказни заедно со музички парчиња и проектирани слики во позадина (со што се активира мултисензорната перцепција на учениците). Наставникот треба да ги поедностави научните поими и/или да избегне преоптоварување на учениците со премногу „научен разговор“ во зависност од нивната возраст, општите знаења и когнитивните вештини.

Активностите и веб извори : (да се префрли и/или да се измени во шаблоните на Canva History во процесот на развој)

- Презентација

Вовед: Презентација на најстариот познат бумеранг во светот кој е пронајден во полска пештера (Јаскинија Облазова), околу 23.000 години откако објектот бил направен од заб на мамут. Видео клипот направен од „Момците од праисторијата“ и посетата на „Виртуелните музеи Малополска“ ќе им помогнат на учениците да го откријат овој спектакуларен објект и фасцинантните факти за него. И веројатно би очекувале да се најде во ... (Повеќето луѓе претпоставуваат дека тоа е Австралија - спротивно на популарното верување бумерангот се користел на речиси сите континенти)

<https://www.youtube.com/watch?v=oO9Hoy8fxNA>

Врската погоре претставува дискусија помеѓу двајца ентузијастички од праисторијата кои го споделуваат своето знаење и возбудливи коментари за бумерангот на пештерата Облазова пронајден во јужна Полска, кој е најстариот човечки артефакт од овој вид во целиот свет. Учениците треба да го гледаат, читаат и слушаат овој извадок и потоа да ги изразат своите кратки коментари.

Еве го транскриптот (некои ситни делови се испуштени) од видео клипот:

Здраво, јас сум Руперт Соскин и јас сум Мајкл Бот

Добредојдовте во уште еден блиц пред историјата каде што разгледуваме некои од возбудливите откритија и истражувања кои се вршат во светот на праисториската археологија

[Музика]

И денес гледаме релативно старо откритие од далечната 1987 година, но е изненадувачки малку познато

... ова е откритието на најраниот познат бумеранг во светот пронајден... Чекај! Што? Извини?

Да! Најстариот познат бумеранг на светот пронајден во пештерата Облазова во јужна Полска Најстариот бумеранг пронајден во јужна Полска

Тоа е од јужна Полска

Зачудувачки е... 23 000 години да

Археолозите од Полската академија на науките пронајдоа во нивните зборови избилство литички и органски артефакти, вклучително и клин направен од еленски

рогови, лушпа од полжав што бил или приврзок или рикач на бикови, горниот куче од арктичка лисица што се чини дека да биде дел од ѓердан, бројни камени сечила и алатки и човечка коска од палец, која во тоа време беше најстариот познат пример на човечки остатоци пронајдени во Полска ... да, тој конкретен запис одамна е заменет со разни човечки коски пронајдени [подоцна] во Полска... најмногу по 115 000 години старите коски од прсти на дете од неандертал [...]

Но, дури и 30 плус години од ископувањето на Облазова, бумерангот што тие и го припишуваат на културата на Павлов останува најстариот познат пример пронајден насекаде во светот!

Долга е околу 70 сантиметри широка шест сантиметри и дебелина од околу 1,5 сантиметар направен од мамутска слонова коска, горната крива страна е природната надворешност на забот, другото лице е полирано рамно и покажува неколку изгребани линии, кои не изгледаат како да биде на кој било начин украсен, така што тимот се сомнева дека тие се поврзани со производството на предметот.

Веројатно вреди да се спомене дека, спротивно на популарното верување, бумерангот се користел на скоро секој континент во праисторијата и не е единствен австралиски изум, примери се пронајдени во Африка, Индија има дури и 9 000 години стар примерок од Флорида.

Најраните бумеранги што некогаш биле пронајдени во Австралија се стари околу десет илјади години, иако тие се јасно прикажани во карпеста уметност која датира од пред дваесет илјади години, но тоа е сè уште цели три илјади години подоцна од ова парче мамут долг два метри од Културата Павлов во јужниот дел. Полска.

Значи, еве луѓе, праисториска археологија од паралелен универзум!

Само едно од оние откритија кои толку често се лизгаат, може да се лизне незабележано, но, да, мислевме дека ова навистина заслужува да биде пошироко познато. Ние сигурно го направивме! Да, благодарам што гледавте, луѓе. се надевам дека тоа не ви го наруши мозокот премногу!

Збогум се гледаме следниот пат!

[Музика]

Предложено збир на прашања што ќе ги дискутираат учениците потоа:

-Дали претходно знаевте за овој артефакт? Можете ли да ја прикажете локацијата на мапата?

-Се сеќавате ли колку години имаат бумерангот?

-На кое место(и) најчесто ги поврзувате бумерангите? Можете ли да ги прикажете на мапата?

-Дали некогаш сте виделе/држеле/играле со некој вистински бумеранг?

-Како се правеа и за што се користеа во минатото?

-Дали би сакале одблиску да го погледнете најстариот бумеранг? (врската подолу ве пренесува во виртуелниот музеј кој ви овозможува да дознаете повеќе и да го видите предметот на подетален начин вклучувајќи 3D подвижни дигитални слики)

<https://muzea.malopolska.pl/en/objects-list/1529>

Прашања за проверка на квиз

1. ПРАИСТОРИЈАТА е ...

а) проучување на писмени записи за човековите активности во минатото

б) проучување на минати настани пред да се воведат пишувањето

в) проучување на човековите активности без историски книги

2. Бумерангот од пештерата Облазова е стар приближно ... години.

а) 12000

б) 20000

в) 23000

3. Бумерангот бил направен од ...

а) заб на мамут

б) дрво и други материјали

в) еленска коска

Предложени упатства за горенаведените активности:

Секоја активност завршува со изборна кратка вежба со повеќекратен избор или Точно/Неточно за проверка и засилување на презентираниот материјал на учениците со дополнителен елемент на поединец/групна конкуренција или соработка. Исто така, може да ги поттикне учениците сами да ги истражуваат темите со обезбедување пристап до „Дали би сакале да знаете повеќе?“ интернет врски. Друга опција е изложување на учениците на истиот Историски квиз со прашања со повеќекратен избор и Точно/Неточно изјави како дел од завршните активности по лекцијата. Меѓутоа, ако одредена група ученици (поради нивната возраст, ограничени способности, когнитивни или проблеми со оштетување) не е подготвена да биде предизвикана од некои елементи од горенаведените презентации, очигледно се очекува од наставникот да ги измени, т.е. да ги поедностави или целосно да ги прескокне.

Активности после часот (по завршување на активностите од План за Лекција 1-3)

-Квиз за историја: тоа е последен квиз со прашања со повеќекратен избор и Точно/Неточно изјави засновани на презентациите од Плановите за лекција 1-3 што треба да се изведат на самиот крај на часот. Наставникот може да ја додели како индивидуална или работна задача во парови и да го награди поединецот/парот со највисоки оценки со еден вид почесно споменување и пофалби како големи истражувачи на историјата или/и општ аплауз од групата (секаков вид токен поврзан со историјата е многу исто така добредојде и зависи исклучиво од училишната политика).

Историски квиз

1. ПРАИСТОРИЈАТА е ...

- а) проучување на писмени записи за човековите активности во минатото
- б) проучување на минати настани пред да се воведат пишувањето
- в) проучување на човековите активности без историски книги

2. Бумерангот од пештерата Облазова е стар приближно ... години.

- а) 12000
- б) 20000
- в) 23000

3. Бумерангот бил направен од ...

- а) мамут заб
- б) дрво и други материјали
- в) еленска коска

4. Вроносице во Полска е местото каде што е пронајдено најстарото тркало на светот.
Точно/Неточно

5. Вазната Броносице е стара околу 5500 години.

Точно/Неточно

6. Можете да видите како некои луѓе возат количка

Точно/Неточно

7. Во рударскиот комплекс „Крземионки Опатовские“ има околу ... шахти.

- а) 2000
- б) 4000
- в) 6000

8. Пругастиот кремен е изваден во ...

- а) плитки јамни рудници и ниши рудници
- б) длабоки столб-коморни и коморни мини
- в) сите видови мини споменати во а) и б)

9. Кој редослед е хронолошки точен?

- а) Камено време → Железно време → Бронзено време
- б) камено доба → бронзено време → железно време
- в) бронзено време → камено време → железно време

10. Листата на светско наследство/УНЕСКО вклучува ...

- a) Бумеранг од пештерата Облазова
- б) Вазната Бронокиче
- в) Рудник за кремен Krzemionki Opatowskie

Клучот:

- 1. Б
- 2. В
- 3. А
- 4. Неточно (најстарата слика на тркалото)
- 5. Вистина
- 6. Неточно (не се гледаат луѓе)
- 7. Б
- 8. В
- 9. Б
- 10. В

Како уште една активност по часот, наставникот може да ги поттикне учениците да ги споделат своите реакции и коментари, да поттикне понатамошна дискусија на темата и очигледно да дознае повеќе за темата преку предложени врски или материјали и да побара од учениците да ги претстават повратните информации за следната лекција. Ова, исто така, може да послужи како шанса да се создадат сопствени мини историски презентации на студентите и дополнително да се развијат нивните образовни интереси и независност.

Дополнителни заклучоци/забелешки кои може да се појават во процесот на учење.

Историјата и предисториските студии имаат потреба од сè поголема поддршка од различни области на модерната наука за да се разбере човечкото минато. Учениците треба да ја увидат образовната вредност во анализата на мапите, сликите, разновидните податоци од целиот свет заедно со имињата на античките археолошки култури и патеките за миграција на луѓето. Кои биле луѓето од минатото чии артефакти и скелетни остатоци ги анализираме денес со помош на модерната технологија, археологијата, генетиката, лингвистиката и многу други гранки на науката? Како навистина беше да се живее тогаш? Проучувањето историја е како сложувалка со илјадници парчиња или темен лавиринт кој се обидуваме да го истражите само со свеќа во раката. А кога станува збор за младите ученици, важно е да се задржи интересот на учениците за предметот на стимулативен и динамичен начин и да се избегне преоптоварување со премногу софистицирани научни имиња и податоци, како што беше наведено претходно. Конечно, што е со таканаречените нечуени, непознати или заборавени луѓе од историјата? Дозволете ни да ги замислиме луѓето од минатото како големо мнозинство „тивки херои на историјата“, понекогаш целосно засенети од големите

имиња или „големите херои“ со кои нашите историски книги се толку полни. Можеби ќе се обидеме да ги видиме како се соочуваат со предизвиците од секојдневниот живот во минатото со голема храброст, решителност и снаодливост што може да стане инспирација и за нашето модерно време.

Проценка

Една можна алатка за оценување е трансформирање и користење на горенаведениот квиз за историја во тест по историја. Друга очигледна идеја е да се провери дали учениците се запознале со одредени факти и терминологија поставувајќи им конкретни прашања потоа поврзани со содржината на часот (тоа се однесува и на изведбата на учениците што наставникот ја следи во текот на целиот час). Конечно, исто така е знак за планираниот напредок да се очекува дека студентите навистина треба да ја ценат вредноста и да ги искористат предностите од овој „интердисциплинарен пристап“ во нивните последователни образовни напори и да ја покажат својата способност заедно да го комбинираат телото на знаења и вештини од различни области на учење како дел од ова образовно искуство.

- 32) Непознатата предисторија: дали го знаевте тоа за Полска? Најстарата слика на тркалото во светот

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА 2

Тема: Непознатата предисторија: дали го знаевте тоа за Полска? Најстарата слика на тркалото во светот

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning/>), применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 1 училишен час (45 минути) Возраст: за учесници од 12 години и повозрасни

Цели :

1. Учениците се запознаваат со избрани факти/податоци за праисторијата на Полска со цел да поттикнат самостојно истражување на темата.
2. Учениците разбираат и применуваат (во рамките на нивните ограничени можности) „интердисциплинарен пристап“ во нивните напори за учење и истражување преку комбинирање на историјата со елементите на археологијата, антропологијата, биологијата и генетиката, географијата и климатологијата и други области на студии поврзани со тема.

Резултати :

Учениците се изложени на повеќе разновидно и стимулативно искуство за учење кое поттикнува нови начини за поттикнување на нивната природна љубопитност да ги проучуваат и анализираат човечките активности во минатото, поврзувајќи ја историјата со другите области на науката во современиот свет.

Материјали:

Материјалите се претставени со помош на популарни, достапни и индивидуално избрани шаблони за презентација (на пр. шаблони за историја на „Canva“) кои можат да се прикажат на различни дигитални уреди. Презентациите вклучуваат текстови, слики, видео филмови и вежби во форма на слајдови за креативно образование. Сликите и текстовите треба да се појавуваат со анимации, видеа и музика/преводи за навистина привлечна презентација. Презентацијата треба да им даде можност на учениците да комуницираат и/или да се направи еден вид интерактивна веб-локација со pdf/материјали за печатење како материјали.

Активности за пред часот

Учениците треба да ја разберат основната разлика помеѓу концептот историја (врз основа на пишани записи за човековите активности во минатото) и праисторијата (настаните од минатото пред да се воведо пишувањето во дадена култура или општество). Треба да им се покажат примери на историски и праисториски ресурси како што се хроники, анали, документи, писма, натписи/значајни симболи наспроти археолошки артефакти, ископувања, алатки, усни традиции, митови, легенди, минати обичаи или традиции. Следниот чекор е да се воведо и да се дискутира со студентите како модерната наука (на пр. археологија, генетика/студии за човечка ДНК или техники за јаглеродно датирање на фосили за да се одреди нивната старост, итн.) ни помага да погледнеме во „темниот век“. Многу е добредојдено и препорачливо да се создаде малку „мистериозна и магична“ атмосфера на темата со спомнување на антички легенди, митови или фолклорни приказни заедно со музички парчиња и проектирани слики во позадина (со што се активира мултисензорната перцепција на учениците). Наставникот треба да ги поедностави научните поими и/или да избегне преоптоварување на учениците со премногу „научен разговор“ во зависност од нивната возраст, општите знаења и когнитивните вештини.

Активности и нивните веб-ресурси: (да се пренесат и/или да се изменат во шаблоните на Canva History во процесот на развој)

- Презентација

Вовед: Презентација на најстарата позната слика на тркалото во светот: вазната Бронкиче во Полска – пронајдокот и употребата на тркалото за историјата на човештвото не може да се прецени кога размислувате за целата цивилизација, а не само за патувањето и превозните средства – дознајте за сензационалното откритие на заедничкиот полски и американски тим археолози и обидете се да го откриете значењето на приказната раскажана на вазна (тоа е еден вид праисториски цртан филм – каква приказна ќе ви каже?). Дознајте за други места во Европа и светот на слични археолошки откритија.

<https://muzea.malopolska.pl/en/objects-list/1619>

Врската погоре ви го пренесува виртуелниот музеј каде што можете да прочитате повеќе информации за објектот, да ја видите галеријата со слики и да го активирате 3D моделот. Ако сте заинтересирани за технички детали, ќе најдете уште повеќе информации на веб-страницата за да ги истражувате сами.

Следниот линк (долу) ве префрла на веб-страницата на Археолошки музеј во Краков, Полска, каде што можете да навигирате низ серија слики и фотографии со описи (вклучувајќи англиски веднаш под полскиот текст) кои ќе ви дадат шанса да ја истражите приказната Зад откритието на вазната во Броносице, има други артефакти кои покажуваат тркала и колички од овој вид во светот со историска временска рамка. Конечно, можете да се обидете сами да ја протолкувате приказната што можеби се крие зад цртежите на вазната како да е некаква цртана лента од праисториското минато. На учениците треба да им се даде доволно време сами да ги истражуваат веб-локациите и да добијат повеќе информации од нивна љубопитност.

<http://ma.krakow.pl/tour/waza-z-bronocic/>

Во последната фаза учениците треба јасно да ја разберат и да бидат способни да ја соопштат важноста на тркалото за историјата на човештвото. Наставникот може да ја

сумира темата со тоа што ќе укаже дека пронајдокот на тркалото е еден од темелите на модерната цивилизација и култура. Илјадници години инвентивност не создадоа ништо што ќе го замени тркалото. Тркалото поттикна напредок и креативност за сите човечки цивилизации. Потоа, наставникот може (по избор) да ги мотивира учениците на откривањето на најстарото дрвено тркало, со оска, старо 5.200 години, кое било откриено во Словенија во Љубљанското мочуриште.

Линкот подолу претставува многу краток филм за откритието (со слики и мапи) вклучувајќи ја и вазната Бронокис на крајот (нема потреба од транскрипт).

<https://www.youtube.com/watch?v=CnLKYfDCZFU>

Предложено збир на прашања што ќе ги дискутираат учениците потоа:

-Дали сте слушнале за овој/овие артефакти/и порано? Можете ли да ја прикажете нивната локација на мапата?

-Зошто мислите дека тркалото е толку важно за човечката цивилизација?

-Дали некогаш ќе го замениме со друг предмет?

-Како вашиот живот би бил поинаков сега доколку тркалото не беше измислено?

Размислете за транспорт на стоки и комуникација на далечина.

-Дали знаете за некои човечки цивилизации/култури кои го познавале тркалото, но никогаш не го користеле за практични цели? (пример: предколумбиски американски Индијанци кои го користеле тркалото само како играчки и украси)

Прашања за проверка на квиз

1. Bronocice во Полска е местото каде што е пронајдено најстарото тркало на светот. Точно/Неточно
2. Вазната Броносице е стара околу 5500 години.
Точно/Неточно
3. Можете да видите како некои луѓе возат количка
Точно/Неточно

Предложени упатства за горенаведените активности:

Секоја активност завршува со кратка вежба со повеќекратен избор или Точно/Неточно за проверка и зајакнување на презентираниот материјал на учениците со дополнителен елемент на индивидуален/групен натпревар или соработка. Исто така, може да ги поттикне учениците сами да ги истражуваат темите со обезбедување пристап до „Дали би сакале да знаете повеќе?“ интернет врски. Друга опција е давање на учениците на истиот Историски квиз со прашања со повеќекратен избор и Точно/Неточно изјави како дел од завршните активности по лекцијата.

Меѓутоа, ако одредена група ученици (поради нивната возраст, ограничени способности, когнитивни или проблеми со оштетување) не е подготвена да биде предизвикана од некои елементи од горенаведените презентации, очигледно се очекува од наставникот да ги измени, т.е. да ги поедностави или целосно да ги прескокне.

Активност после лекцијата (по завршување на активностите на Планот за лекција 1-3)

-Квиз за историја: тоа е последен квиз со прашања со повеќекратен избор и Точно/Неточно изјави засновани на презентациите од Плановите за лекција 1-3 што треба да се изведат на самиот крај на часот. Наставникот може да ја додели како индивидуална или работна задача во парови и да го награди поединецот/парот со највисоки оценки со еден вид почесно споменување и пофалби како големи истражувачи на историјата или/и општ аплауз од групата (секаков вид токен поврзан со историјата е многу исто така добредојде и зависи исклучиво од училишната политика).

Историски квиз

1. ПРАИСТОРИЈАТА е ...

- а) проучување на писмени записи за човековите активности во минатото
- б) проучување на минати настани пред да се воведат пишувањето
- в) проучување на човековите активности без историски книги

2. Бумерангот од пештерата Облазова е стар приближно ... години.

- а) 12000
- б) 20000
- в) 23000

3. Бумерангот бил направен од ...

- а) заб на мамут
- б) дрво и други материјали

в) еленска коска

4. Bronosice во Полска е местото каде што е пронајдено најстарото тркало на светот.
Точно/Неточно

5. Вазната Броносице е стара околу 5500 години.
Точно/Неточно

6. Можете да видите како некои луѓе возат количка
Точно/Неточно

7. Во рударскиот комплекс „Крземионки Опатовские“ има околу ... шахти.

а) 2000 година

б) 4000

в) 6000

8. Пругастиот кремен е изваден во ...

а) плитки јамни рудници и ниши рудници

б) длабоки столб-коморни и коморни мини

в) сите видови мини споменати во а) и б)

9 Кој редослед е хронолошки точен?

а) Камено време → Железно време → Бронзено време

б) камено доба → бронзено време → железно време

в) бронзено време → камено време → железно време

10. Листата на светско наследство/УНЕСКО вклучува ...

а) Бумеранг од пештерата Облазова

б) Вазната Броносице

в) Рудник за кремен Krzemionki Opatowskie

Клучот:

1. Б

2. В

3. А

4. Неточно (најстарата слика на тркалото)

5. Вистина

6. Неточно (не се гледаат луѓе)

7. Б

8. В

9. Б

10. В

Како уште една активност по часот, наставникот може да ги поттикне учениците да ги споделат своите реакции и коментари, да поттикне понатамошна дискусија на темата и очигледно да дознае повеќе за темата преку предложени врски или материјали и да побара од учениците да ги претстават повратните информации за следната лекција. Ова, исто така, може да послужи како шанса да се создадат сопствени мини историски презентации на студентите и дополнително да се развијат нивните образовни интереси и независност.

Дополнителни заклучоци/забелешки кои може да се појават во процесот на учење. Историјата и предисториските студии имаат потреба од сè поголема поддршка од различни области на модерната наука за да се разбере човечкото минато. Учениците треба да ја увидат образовната вредност во анализата на мапите, сликите, разновидните податоци од целиот свет заедно со имињата на античките археолошки култури и патеките за миграција на луѓето. Кои биле луѓето од минатото чии артефакти и скелетни остатоци ги анализираме денес со помош на модерната технологија, археологијата, генетиката, лингвистиката и многу други гранки на науката? Како навистина беше да се живее тогаш?

Проучувањето историја е како сложувалка со илјадници парчиња или темен лавиринт кој се обидуваме да го истражите само со свеќа во раката. А кога станува збор за младите ученици, важно е да се задржи интересот на учениците за предметот на стимулативен и динамичен начин и да се избегне преоптоварување со премногу софистицирани научни имиња и податоци, како што беше наведено претходно. Конечно, што е со таканаречените нечуени, непознати или заборавени луѓе од историјата? Дозволете ни да ги замислиме луѓето од минатото како големо мнозинство „тивки херои на историјата“, понекогаш целосно засенети од големите имиња или „големите херои“ со кои нашите историски книги се толку полни. Можеби ќе се обидеме да ги видиме како се соочуваат со предизвиците од секојдневниот живот во минатото со голема храброст, решителност и снаодливост што може да стане инспирација и за нашето модерно време.

Проценка

Една можна алатка за оценување е трансформирање и користење на горенаведениот квиз за историја во тест по историја. Друга очигледна идеја е да се провери дали учениците се запознале со одредени факти и терминологија поставувајќи им конкретни прашања потоа поврзани со содржината на часот (тоа се однесува и на изведбата на учениците што наставникот ја следи во текот на целиот час). Конечно, исто така е знак за планираниот напредок да се очекува дека студентите навистина треба да ја ценат вредноста и да ги искористат предностите од овој „интердисциплинарен пристап“ во нивните последователни образовни напори и да ја покажат својата способност заедно да го комбинираат телото на знаења и вештини од различни области. на студирање како дел од ова образовно искуство.

- 33) Непознатата предисторија: дали го знаевте тоа за Полска? Најголемиот праисториски рудник за кремен во светот

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА 3

Тема: Непознатата предисторија: дали го знаевте тоа за Полска? Најголемиот праисториски рудник за кремен во светот

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 1 училишен час (45 минути) **Возраст:** за ученици на возраст од 12 години и повозрасни

Цели :

- Учениците се запознаваат со избрани факти/податоци за праисторијата на Полска со цел да поттикнат самостојно истражување на темата.
- Учениците разбираат и применуваат (во рамките на нивните ограничени можности) „интердисциплинарен пристап“ во нивните напори за учење и истражување преку комбинирање на историјата со елементи од археологија, антропологија, биологија и генетика, географија и климатологија и други области на студии поврзани со темата.

Резултати:

Учениците се изложени на повеќе разновидно и стимулативно искуство за учење кое поттикнува нови начини за поттикнување на нивната природна љубопитност да ги проучуваат и анализираат човечките активности во минатото, поврзувајќи ја историјата со другите области на науката во современиот свет.

Материјали:

Материјалите се претставени со помош на популарни, достапни и индивидуално избрани шаблони за презентација (на пр. шаблони за историја на „Canva“) кои можат да се прикажат на различни дигитални уреди. Презентациите вклучуваат текстови, слики, видео филмови и вежби во форма на слајдови за креативно образование. Сликите и текстовите треба да се појавуваат со анимации, видеа и музика/преводи за навистина привлечна презентација. Презентацијата треба да им даде можност на учениците да комуницираат и/или да се направи еден вид интерактивна веб-локација со pdf/материјали за печатење како материјали.

Активности пред часот

- Учениците треба да ја разберат основната разлика помеѓу концептот историја (врз основа на пишани записи за човековите активности во минатото) и праисторијата (настаните од минатото пред да се воведо пишувањето во дадена култура или општество). Треба да им се покажат примери на историски и праисториски ресурси како што се хроники, анали, документи, писма, натписи/значајни симболи наспроти археолошки артефакти, ископувања, алатки, усни традиции, митови, легенди, минати обичаи или традиции. Следниот чекор е да се воведо и да се дискутира со студентите како модерната наука (на пр. археологија, генетика/студии за човечка ДНК или техники за јаглеродно датирање на фосили за да се одреди нивната старост, итн.) ни помага да погледнеме во „темниот век“. Многу е добредојдено и препорачливо да се создаде малку „мистериозна и магична“ атмосфера на темата со спомнување на антички легенди, митови или фолклорни приказни заедно со музички парчиња и проектирани слики во позадина (со што се активира мултисензорната перцепција на учениците). Наставникот треба да ги поедностави научните поими и/или да избегне преоптоварување на учениците со премногу „научен разговор“ во зависност од нивната возраст, општите знаења и когнитивните вештини.

Активности и нивните веб-ресурси: (да се пренесат и/или да се изменат во шаблоните на Canva History во процесот на развој)

- Презентација

Вовед: Презентација на најголемиот и веројатно најголемиот неолитски (ново камено време) рудник за кремен во светот во „Krzemionki Opatowskie“ во Полска (или со други зборови „The Real Flintstones“ приказна) кој исто така е познато место за светско наследство на УНЕСКО на подземни рударски структури, работилници за кремен и околу 4.000 шахти и јами. Истражете ги тунелите направени од праисториски рудари и дознајте како локалниот кремен со пруги бил обликуван во алатки од камено доба што треба да се извезуваат низ цела Централна Европа на масовно индустриско ниво. Погледнете го реконструираното неолитско праисториско село и вкусете ги неговите услови за живеење и работа.

По воведот направен од наставникот, од учениците се бара да прочитаат извадок од археолошко списание за Кжемионки Опатовские за да дознаат повеќе и да го поттикнат нивниот интерес за темата:

„За тоа се зборува многу години, од неговото откритие (...) Се покажа дека во центарот на Полска постои нешто што можеме да го наречеме првиот индустриски центар во историјата на човештвото. Со вадење камен, негова обработка и транспортирање на долги растојанија, заедниците што живеат овде создадоа нешто што наликува на индустриска цивилизација. Во археолошката заедница Кжемионки долго време се смета за споменик од светско значење.

Рудниците за кремен со пруги во Кжемионки биле откриени во 1922 година од геологот роден во Островец, проф. Јан Самсонович. Тие брзо беа препознаени како многу значаен споменик: од 1994 година тие се споменик на историјата, а од 1995 година и природен резерват.

Праисториските рудници за кремен со пруги датираат од доцното камено доба и рано бронзено време (тие дејствувале помеѓу 4 и 2 милениум п.н.е.). Има околу 4.000 шахти поврзани со мрежа од галерии. Шахтите лоцирани во Кжемионки се длабоки до 9 метри. Пругастиот кремен, кој се користел за правење алатки, бил изваден од варовник во рудниците.

Во областа Krzemionki Opatowskie, и подземната архитектура - ископувањата и галериите што ги користат рударите - и пејзажот на површината се многу добро зачувани - сè уште можете да ги набљудувате кратерите на вратилото, поранешните влезови во рудниците опкружени со набори од варовнички урнатини. За разлика од другите археолошки локалитети од овој тип, во Кжемионки можете да видите и разни видови рудници: од најплитки јамни рудници, преку ниши рудници, до рудници со длабоки столбови и коморни рудници.

Како може да изгледа работата во рудниците за кремен?

Работата во рудниците веројатно ја вршеле специјализирани кланови на рудари и производители на алатки од кремен кои имале соодветни геолошки и технички знаења. Висината на подземјето се движи од 55 до 120 см, бидејќи наслагите од кремен се јавуваат само во еден слој варовник, дебел околу еден метар. Затоа, целата работа мораше да се заврши „на колена“ или лежејќи. Условите за работа беа влошени со постојаната, ниска температура (5 до 9°C) и многу висока влажност што владееше таму. За осветлување на ходниците и работните станици биле користени мали факели од катран дрво, што овозможувало доволно светлина со малку чад.

Некои истражувачи дури веруваат дека факелите може да се користат и за присилување на циркулацијата на воздухот во најоддалечените делови на рудниците. За разлика од високите геолошки и инженерски знаења, постојат едноставни алатки кои се користеле при работа во подземјето. Тоа беа првенствено камени, кремни и рогови од животински рогови, како и толчник и чекан. Имаше и цел сет на дрвени алатки. Временската рамка за експлоатација на еден рудник варираше и можела да достигне дури 300 години. Во една работна смена, екипажот се состоеше од неколку до десетина луѓе вклучени во дупчење, транспорт на површината и обработка на минералот.

Кремот извлечен од варовник се избираше во подземјето, а потоа најдобрата суровина се транспортираше во корпи или вреќи на површината. Овде, во непосредна близина на излезот од окното, таканаречените работилници за обработка на кремен, материјалот се делел на помали парчиња, а тие пак се обликувале во алат - кремни секири и длета. Во периодот на најголемата популарност на кременот со пруги (првата половина на III милениум п.н.е.), алатите „направени во Крземионки Опатовские“ стигнале до области оддалечени од рудниците на околу 700 km, а можеби и подалеку!

Како следен чекор, учениците се охрабруваат да ги споделат своите реакции/коментари на темата рударство обидувајќи се да го поврзат минатото со сегашноста. Прашањата подолу може да се користат како збир од предложени точки за дискусија:

-Можете ли да замислите работни услови/ работен ден на праисториски рудар? Со какви предизвици се соочија?

- Што мислите, колку време е потребно за да се изработи праисториска секира или нож од кремен?

-За што можеле да се „продадат или заменат“ алатите од кремен во праисторијата?

-Можете ли да шпекулирате колку биле вредни/нивната „пазарна вредност“ во споредба со храната? -Дали некогаш сте се обиделе да креирате/произведете некои основни алатки или предмети само со свои раце? Како помина?

Потоа, учениците треба да имаат брз поглед на веб-страницата на Светското наследство (претходно УНЕСКО) на англиски јазик за да ја видат галеријата со фотографии и/или да дознаат повеќе со помош на наставникот. Врската е дадена подолу.

<https://whc.unesco.org/en/list/1599/>

Współfinansowane przez
Unię Europejską

Współfinansowane przez
Unię Europejską

Алтернативно, или како препорачана последователна активност, студентите треба да добијат можност да гледаат промотивно видео за Кжемионки Опатовские со многу интересни факти, список на атракции и видео обиколка на местото. Врската е дадена подолу, како и преписот (некои делови од преписот може намерно да се испуштат за да не се преоптоваруваат младите студенти со премногу „технолошки разговор“ или премногу детали).

https://www.youtube.com/watch?v=MIruou_mgHo

Еве го македонскиот транскрипт од видео клипот:

[Музика]

Скриено во живописната шума во близина на „Островец Швиетокрзиски“ се наоѓа едно од најголемите богатства на европската и светската археологија: комплекс од автентични рудници за кремен од неолитот. Обезбедувајќи пристап до рудниците на музејот „Крземионки Опатовские“ и археолошкиот резерват, местото создава исклучително ретка можност за фасцинантно патување во ерата кога алатите што ги користеле човештвото биле направени од камен. Во 1922 година, тука беа откриени антички рударски полиња, буквално преполни со повеќе од 4.000 шарени мини од кремен, спакувани една до друга. Тие биле користени, како што се проценува, околу 2.000 години. Рудниците добија разновидни форми со текот на годините, како што ќе дознаете од изложбите во павилјоните од едноставни јами од кои екстракцијата на суровина сè уште беше релативно лесна задача, тие напредуваа кон покомплексни рудници со столбната ниша, и на крајот до најдлабоките и технички најнапредните коморни рудници, каде што шахтите беа заштитени со рударски покрив. Кременот не само што беше извлечен, туку и третиран и веднаш се користеше за производство на алатки на лице место. Ќе се запознаете со развојот на знаењата и техниките за рударство од пред многу илјади години на различни начини, вклучувајќи модели привлечни за имагинацијата и анимација која буквално ве води во длабочините на рударските окна.

[Музика]

Но, сето ова е само загревање пред вашето неверојатно патување од половина километар низ подземните ходници на уникатниот рударски комплекс и возбудливата средба со мистериозната слика на големата мајка божица. Самиот кремен е исто така лик во приказната: се јавува во форма на издолжени овални форми во исклучително тесен свиок од варовник. Постојат неколку теории кои се обидуваат да го објаснат чудниот процес на неговото формирање во морињата Јура. Најоригиналниот зборува за важната улога на мезозојските школки. Ќе најдете кремен на различни места низ светот и во екстремно изобилство на сорти. Може да се препознае по карактеристичната форма на ролна леб. Исто така, излегува дека кременот бил посакуван не само од нашите далечни предци. Во 18 и 19 век се користеше за правење кремен за огнено оружје. Денес има форма на елегантни украси. Музејот „Крземионки Опатовские“ исто така ја објаснува неверојатната врска помеѓу природата и математиката и ги прикажува достигнувањата и откритијата на научниците што работат овде. На задоволство на сите истражувачи, големи и мали, тие повторно создадоа фрагмент од светот од пред илјадници години. Нивната реконструкција на неолитска населба ви овозможува не само да видите како изгледале различни типови живеалишта во тие денови, туку и со малку среќа, сами да откриете дека просечниот секојдневен живот на луѓето од тоа време бил многу различен од нашиот. Да ги земеме, на пример, садовите. Во тоа време, грнчарското тркало допрва требаше да стигне до овој дел од светот, што значи дека во моментот требаше да направи вешт пар раце. Но, за младите ентузијастички од неолитот, очигледно е многу забавно. Парче облека - еве:

густ груб конец. Паметна конструкција на разбој и генијален комплет тегови. И после тоа само трпеливо го играте со ткаење, туркање и влечење нагоре. Како за чирак во неолитска кујна? За жал, механичките воденички камења сè уште не постојат. Драги мои, се ќе треба сами да здробите и роните и потоа да мелете, мелете и мелете. Време е да се направи скок во раното бронзено доба. Конечно можете да користите парче метал. Затоа ја започнуваме праисториската железарница и ги разработуваме нашите бицепси и го практикуваме трпението што е неопходност за металурзите. Вакви необични и уникатни авантури ве очекуваат во „Кземионки“. Дојди и придружи ни се.
[Музика]

Прашања за проверка на квиз

4. Во рударскиот комплекс „Крземионки Опатовские“ има околу ... шахти.

- а) 2000 година
- б) 4000
- в) 6000

5. Пругастиот кремен е изваден во ...

- а) плитки јамни рудници и ниши рудници
- б) длабоки столб-коморни и коморни мини
- в) сите видови мини споменати во а) и б)

6. Кој редослед е хронолошки точен?

- а) Камено време → Железно време → Бронзено време
- б) камено доба → бронзено време → железно време
- в) бронзено време → камено време → железно време

7. Листата на светско наследство/УНЕСКО вклучува ...

- а) Бумеранг од пештерата Облазова
- б) Вазната Бронокиче
- в) Рудник за кремен Krzemionki Opatowskie

Предложени упатства за горенаведените активности:

Секоја активност завршува со изборна кратка вежба со повеќекратен избор или Точно/Неточно за проверка и зајакнување на презентираниот материјал на учениците со дополнителен елемент на индивидуален/групен натпревар или соработка. Исто така, може да ги поттикне учениците сами да ги истражуваат темите со обезбедување пристап до „Дали би сакале да знаете повеќе? интернет врски. Друга опција е изложување на учениците на истиот Историски квиз со прашања со повеќекратен избор и Точно/Неточно изјави како дел од завршните активности по лекцијата.

Меѓутоа, ако одредена група ученици (поради нивната возраст, ограничени способности, когнитивни или проблеми со оштетување) не е подготвена да биде предизвикана од некои елементи од горенаведените презентации, очигледно се очекува од наставникот да ги измени, т.е. да ги поедностави или целосно да ги прескокне .

Активност после лекцијата (по завршување на активностите на Планот за лекција 1-3)

-Квиз за историја: тоа е последен квиз со прашања со повеќекратен избор и Точно/Неточно изјави засновани на презентациите од Плановите за лекција 1-3 што треба да се изведат на самиот крај на часот. Наставникот може да ја додели како индивидуална или работна задача во парови и да го награди поединецот/парот со највисоки оценки со еден вид почесно споменување и пофалби како големи истражувачи на историјата или/и општ аплауз од групата (секаков вид токен поврзан со историјата е многу исто така добредојде и зависи исклучиво од училишната политика).

Историски квиз

1. ПРАИСТОРИЈАТА е ...

- а) проучување на писмени записи за човековите активности во минатото
- б) проучување на минати настани пред да се воведат пишувањето
- в) проучување на човековите активности без историски книги

2. Бумерангот од пештерата Облазова е стар приближно ... години.

- г) 12000
- д) 20000
- ѓ) 23000

3. Бумерангот бил направен од ..

- а) заб на мамут
- б) дрво и други материјали
- в) еленска коска

4. Bronosice во Полска е местото каде што е пронајдено најстарото тркало на светот.
Точно/Неточно

5. Вазната Броносице е стара околу 5500 години.

Точно/Неточно

6. Можете да видите некои луѓе како возат количка

Точно/Неточно

7. Во рударскиот комплекс „Крземионки Опатовские“ има околу ... шахти.

- a) 2000
- б) 4000
- в) 6000

8. Пругастиот кремен е изваден во ...

- a) плитки јамни рудници и ниши рудници
- б) длабоки столб-комора и коморни мини
- в) сите видови мини споменати во а) и б)

9) Кој редослед е хронолошки точен?

- a) Камено време → Железно време → Бронзено време
- б) Камено време → Бронзено време → Железно време
- в) бронзено време → камено време → железно време

10) Листата на светско наследство/УНЕСКО вклучува ...

- a) Бумеранг од пештерата Облазова
- б) Вазната Бронкиче
- в) Рудник за кремен Krzemionki Opatowskie

Клучот:

- 11. Б
- 12. В
- 13. А
- 14. Неточно (најстарата слика на тркалото)
- 15. Точно
- 16. Неточно (не се гледаат луѓе)
- 17. Б
- 18. В
- 19. Б
- 20. В

Како уште една активност по часот, наставникот може да ги поттикне учениците да ги споделат своите реакции и коментари, да поттикне понатамошна дискусија на темата и очигледно да дознае повеќе за темата преку предложени врски или материјали и да побара од учениците да ги претстават повратните информации за следната лекција. Ова, исто така, може да послужи како шанса да се создадат сопствени мини историски презентации на студентите и дополнително да се развијат нивните образовни интереси и независност.

Дополнителни заклучоци/забелешки кои може да се појават во процесот на учење. Историјата и предисториските студии имаат потреба од сè поголема поддршка од различни области на модерната наука за да се разбере човечкото минато. Учениците треба да ја увидат образовната вредност во анализата на мапите, сликите, разновидните податоци од целиот свет заедно со имињата на античките археолошки култури и патеките за миграција на луѓето. Кои биле луѓето од минатото чии артефакти и скелетни остатоци ги анализираме денес со помош на модерната технологија, археологијата, генетиката, лингвистиката и многу други гранки на науката? Како навистина беше да се живее тогаш? Проучувањето историја е како сложувалка со илјадници парчиња или темен лавиринт кој се обидуваме да го истражите само со свеќа во раката. А кога станува збор за младите ученици, важно е да се задржи интересот на учениците за предметот на стимулативен и динамичен начин и да се избегне преоптоварување со премногу софистицирани научни имиња и податоци, како што беше наведено претходно. Конечно, што е со таканаречените нечуени, непознати или заборавени луѓе од историјата? Дозволете ни да ги замислиме луѓето од минатото како големо мнозинство „тивки херои на историјата“, понекогаш целосно засенети од големите имиња или „големите херои“ со кои нашите историски книги се толку полни. Можеби ќе се обидеме да ги видиме како се соочуваат со предизвиците од секојдневниот живот во минатото со голема храброст, решителност и снаодливост што може да стане инспирација и за нашето модерно време.

Проценка

Една можна алатка за оценување е трансформирање и користење на горенаведениот квиз за историја во тест по историја. Друга очигледна идеја е да се провери дали учениците се запознале со одредени факти и терминологија поставувајќи им конкретни прашања потоа поврзани со содржината на часот (тоа се однесува и на изведбата на учениците што наставникот ја следи во текот на целиот час). Конечно, исто така е знак за планираниот напредок да се очекува дека студентите навистина треба да ја ценат вредноста и да ги искористат предностите од овој „интердисциплинарен пристап“ во нивните последователни образовни напори и да ја покажат својата способност заедно да го комбинираат телото на знаења и вештини од различни области. на студирање како дел од ова образовно искуство.

- 34) Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-литванскиот Комонвелт како интересен историски „Европски проект“ (ДЕЛ 1)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА 4
Тема: Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-литванскиот Комонвелт како интересен историски „Европски проект“ (ДЕЛ 1)
Забелешка: Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.
Предмет: Историја Времетраење: 1 училишен час (45 минути) Возраст: за ученици на возраст од 12 години и повозрасни
Цели : 5. Учениците учат за одредени аспекти од историјата на Полско-литванскиот Комонвелт со цел да се претстават и анализираат главните фактори кои придонесуваат за успешна политичка унија од историска перспектива. 6. Учениците учат да применуваат критички (во рамките на нивните ограничени можности) збир на алатки на „младите историчари“ за поврзување на минатото

со прашањата од модерното време и предизвиците на европското обединување/интеграција.

Резултати

Учениците можат подобро да го препознаат спектарот на позитивни и негативни појави поврзани со темата за политичка, културна и економска интеграција помеѓу различни земји врз основа на презентирани историски докази и современите прашања во ЕУ (во зависност од различното ниво на свесност на учениците и личниот интерес). Тие треба да бидат подготвени да ги идентификуваат можните проблеми, како и решенијата и заедничките основи кои успешно ги поврзуваат соседните земји и ја поттикнуваат нивната соработка. Часот е наменет и како едукативен поттик за учениците да го поврзат минатото со сегашноста преку повлекување одредени паралели и споредување.

Материјали:

Материјалите се претставени со помош на популарни, достапни и индивидуално избрани шаблони за презентација (на пр. шаблони за историја на „Canva“) кои можат да се прикажат на различни дигитални уреди. Презентациите вклучуваат текстови, слики, видео филмови и вежби во форма на слајдови за креативно образование. Сликите и текстовите треба да се појавуваат со анимации, видеа и музика/преводи за навистина привлечна презентација. Презентацијата треба да им даде можност на учениците да комуницираат и/или да се направи еден вид интерактивна веб-локација со pdf/материјали за печатење како материјали.

Активности за пред часот

- Учениците треба да ги запознаат основните факти кои се однесуваат на Полско-литванскиот Комонвелт, формално познат како Кралство Полска и Големото Војводство Литванија. Следниве информации може да послужат како вовед:

Во 1569 година била основана нова држава во Лублинскиот Сејм (Парламент). Круната на Кралството Полска и Големото Војводство Литванија се споија за да го формираат Полско-литванскиот Комонвелт (Rzeczpospolita Obojga Narodów на полски).

Претходната лична унија (од 1386 година) меѓу земјите се трансформираше во вистинска унија. Од тој момент, двете држави делеле ист монарх, Сејм и надворешна политика. Централните и копнените канцеларии, трезорот, армијата, а судството требаше да биде одвоено. Литванските и рутенските благородници се полонизираа со текот на времето. Меѓутоа, во пракса, засебноста на круната и Литванија никогаш не била заматена и сите етнички, верски и културни разлики и традиции меѓусебно се почитувале. Комонвелтот (особено неговиот источен дел) бил населен со претставници на различни националности, кои зборувале различни јазици и биле претставници на различни религии и верувања. Тие вклучувале Полјаци, Литванци, Руси, Германци, Евреи, Ерменци, Татари, Власи и други.

Во тоа време во Полска преовладуваше широка верска толеранција. Лојалноста кон Комонвелтот беше она што беше најважно. Оттука, освен римокатолиците, многу благородници биле калвинисти (главно во Прусија и Ливонија), православни (потомци на рутенските болјари) или дури и муслимани (Татари).

Комонвелтот беше една од најголемите и најнаселените земји во Европа од 16 до 17 век. Во својот најголем територијален опсег, на почетокот на 17 век, покриваше речиси 1.000.000 km² и од 1618 година имаше мултиетничко население од речиси 12 милиони.

Комонвелтот имаше многу карактеристики единствени меѓу современите држави. Нејзиниот политички систем се карактеризираше со строга контрола на монарсите и нивната моќ (тие беа избирани и имаа да ги потврди претходните закони и гаранции за привилегии и слободи на владејачката класа – Комонвелт благородништво или благородништво.

Парламентот (Сејм) претставуваше околу 10% од вкупното население, што беше апсолутен рекорд на времето. Овој систем на владеење беше претходник на современите концепти за демократија, уставна монархија и федерација. По многу децении просперитет, Комонвелтот влезе во период на политички, воени, и економски пад. Неговата растечка слабост (особено неможноста и неподготвеноста да се прилагодат до променливите времиња во Европа) доведе до нејзина поделба од Австрија, Прусија и Русија во доцните години 18 век. Непосредно пред неговиот пад, Комонвелтот изврши огромен реформски напор и го донесе Уставот на 3 мај (1791 година), кој беше првиот кодифициран устав во модерната Европа историја и втор во модерната светска историја по Уставот на Соединетите Американски Држави. За жал, тоа беше предоцна и Комонвелтот конечно беше уништен од трите агресивни супериорни соседи.

Наставникот треба да ги поедностави научните поими и/или да избегне преоптоварување студенти со премногу историски податоци, во зависност од нивната возраст, општите знаења и когнитивни способности.

Горенаведениот вовед може да вклучува и уште неколку компоненти како што се:

- **Грбот на оружјето што го претставува Комонвелтот и Кралското знаме**

https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/File:Coat_of_arms_of_the_Polish-Lithuanian_Commonwealth.svg

https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/File:Chor%C4%85giew_kr%C3%B3lewska_kr%C3%B3la_Zygmunta_I.svg

- **Картата на Комонвелтот во минатото**

https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/File:Polish-Lithuanian_Commonwealth_at_its_maximum_extent.svg

- **Териториите на Комонвелтот во споредба со модерната карта на Централна и Источна Европа**

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Polish-Lithuanian_Commonwealth_at_its_maximum_extent.svg

Активности и нивните веб-ресурси: (да се пренесат на и/или изменета во шаблони за Canva History во процесот на развој) – Презентација

Вовед: Следното видео ја претставува етикетата за Европско наследство 2015 година доделена на Актот на Лублинската унија 1569 година и темелно го објаснува важноста, наследството и универзалните вредности на Унијата во однос на ЕУ.

Учениците се охрабруваат да се фокусираат на факторите кои придонеле за создавање на Унијата, особено оние кои овозможиле мирен развој и соработка во рамките на мултиетничка држава.

Врската до видеото е дадена подолу.

<https://www.youtube.com/watch?v=vaA9n4f58Tw>

Еве го транскриптит (некои ситни делови се испуштени) од видео клипот:

Лублин е најголемиот град во источниот дел на Полска, веднаш на работ на границата на Европската унија со Украина и Белорусија.

На први јули 1569 година имало потпишување на Лублинскиот сојуз, што значело за прв пат во европската историја Унијата на две различни земји во една држава без какви било војни [како резултат на мирен процес].

Тоа беше Кралството Полска и Големото Војводство Литванија правејќи ја Комонвелтот на двете нации.

Тој беше потпишан во замокот Лублин токму во капелата Света Троица и за време на состанокот на полскиот и литванскиот парламент. Оваа капела е една од најважните, најубавите и скапоцени споменици на средновековна архитектура типична за западната уметност може да се најдат византиски рутенски слики кои се наоѓаат на истокот.

Тоа е место каде што се спојуваат и се мешаат две големи културни традиции на латинскиот запад и византискиот

Тоа е пример за меѓусебна верска толеранција и соживот на различни култури и деноминации. Затоа што секогаш била Римокатоличката црква и фреските се типични за православен стил. Оваа комбинација е многу оригинална и уникатна. Најважниот фактор [за Лублинската унија] е сосема ист кога створен збор за Европската унија што ја имаме денес. Тоа беше отвореноста кон различни религиозни, различни нации и имаше силна посветеност на идејата дека мирната соработка е многу по подобра од војната и конфликтите. Градот Лублин беше номиниран [да ја добие ознаката за европско наследство] но со тоа посебно внимание на трети места во нашиот град. Тоа е замокот Лублин и особено неговата капела Света Троица каде што беше потпишан Унијата. Тоа е Доминиканската црква и манастир каде што мисата се одржа веднаш по потпишувањето на Унијата и тоа е споменикот кој се наоѓа на литванскиот плоштад веднаш во центарот на градот за да ја одбележи Унијата. Мислам дека историјата на Лублин е пример за толеранција меѓу луѓето од различни националности и конфесии а во денешно време е многу важна, бидејќи многу луѓе, многу католици и претставници на православната црква, исламот, јудаизмот, пристигнаа во Лублин и живееја тука. без војни.

[Музика]

Предложено збир на прашања што ќе ги дискутираат учениците потоа:

- Дали претходно сте слушнале за Лублинската унија [Полско-литванскиот Комонвелт]?
- Можете ли да ја прикажете локацијата на градот Лублин на мапата? До кои земји е блиску?
- Се сеќавате ли какви уметнички стилови можете да најдете во капелата Света Троица во замокот Лублин?
- Која е смислата на тоа?
- Кои националности [во воведот] и конфесии [во видеото] се спомнуваат во врска со мирниот соживот и соработката? Како беше можно?
- Зошто мислите дека Лублинската унија [Полско-литванскиот Комонвелт] беше толку голем успех?
- Дали денес би било полесно или потешко да се создаде таков сојуз?
- Дали ЕУ е успех според вас? Дали знаете со какви проблеми се справува во денешно време?

Предложени упатства за горенаведените активности:

Сите активности завршуваат (како дел од завршните активности по часот) со краток квиз со повеќекратен избор и Точна/Неточна историја за проверка и зајакнување на презентираниот материјал на учениците со дополнителен елемент на индивидуален/групен натпревар или соработка. Исто така, може да ги поттикне учениците сами да ги истражуваат темите со обезбедување пристап до „Дали би сакале да знаете повеќе? интернет врски.

Меѓутоа, ако одредена група ученици (поради нивната возраст, ограничени способности, когнитивни или проблеми со оштетување) не е подготвена да биде предизвикана од некои елементи од горенаведените презентации, очигледно се очекува од наставникот да ги измени, т.е. да ги поедностави или целосно да ги прескокне (како што е споменато погоре во случај на симулација).

Активност после лекцијата (по завршување на активностите на Планот за лекција 4-6)

-Квиз за историја: тоа е последен квиз со прашања со повеќекратен избор и Точно/Неточно изјави засновани на презентациите од Плановите за лекција 4-6 што треба да се изведат на самиот крај на часот. Наставникот може да ја додели како индивидуална или работна задача во парови и да го награди поединецот/парот со највисоки оценки со еден вид почесно споменување и пофалби како големи истражувачи на историјата или/и општ аплауз од групата (секаков вид токен поврзан со историјата е многу исто така добредојде и зависи исклучиво од училишната политика).

Историски квиз

1. Полско-литванскиот Комонвелт беше ...
  - а) вистинска унија меѓу двете земји кои го делат истиот монарх, парламент и странски пол-ледени
  - б) лична заедница меѓу двете земји кои го делат истиот монарх
  - в) уставна монархија на две независни земји како сојузници

2. Комонвелтот траеше околу ... години
  - а) 180
  - б) 200
  - в) 220

3. Колкав бил процентот на населението што учествувало во благородната демократија на Комонвелтот?
  - а) 10%
  - б) 30%
  - в) 50%

4. Полско-литванскиот Комонвелт ги покриваше териториите на денешна Полска, Литванија, Латвија, Естонија, Финска, Белорусија и Украина.
Точно/Неточно

5. Актот на Унијата обезбеди верска толеранција во Комонвелтот за сите деноминации.
Точно/Неточно

6. Полска денес е мултиетничка земја исто како и пред 300 години.
Точно/Неточно

7. Лублинскиот сојуз од 1569 година е потпишан по ... меѓу земјите
  - а) долга војна
  - б) долги парламентарни преговори
  - в) долга војна и мировен договор

8. Комонвелтот конечно беше уништен во ...
  - а) 1648-1668 година
  - б) 1772 година
  - в) 1793-1795 година

- 9) Етикетата за европско наследство беше доделена на...
  - а) Замокот Лублин
  - б) Градот Лублин
  - в) Лублинскиот акт на Унијата

- 10) Трети мајскиот устав (1791) беше ... кодифициран устав во модерната европска историја
  - а) прво
  - б) второ
  - в) трето

Клучот:

1. А
2. В
3. А
4. Неточно (не Финска)
5. Точно
6. Неточно (95% полски)
7. Б
8. В
9. С
10. А

Како уште една активност по часот, наставникот може да ги поттикне учениците да ги споделат своите реакции и коментари, да поттикне понатамошна дискусија на темата и очигледно да дознае повеќе за темата преку предложени врски или материјали и да побара од учениците да ги претстават повратните информации за следната лекција. Ова, исто така, може да послужи како шанса да се создадат сопствени мини историски презентации на студентите и дополнително да се развијат нивните образовни интереси и независност.

Проценка

Една можна алатка за оценување е трансформирање и користење на горенаведениот квиз за историја во тест по историја. Друга очигледна идеја е да се провери дали учениците се запознале со одредени факти и терминологија поставувајќи им конкретни прашања потоа поврзани со содржината на часот (тоа се однесува и на изведбата на учениците што наставникот ја следи во текот на целиот час). Конечно, исто така е знак за планираниот напредок да се очекува дека студентите треба вистински да се заинтересираат за поврзување на минатото со сегашноста и да бидат подготвени да извршуваат проектно ориентирани задачи за слични теми.

- 35) Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-литванскиот Комонвелт како интересен историски „Европски проект“ (ДЕЛ 2)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА 5

Тема: Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-литванскиот Комонвелт како интересен историски „Европски проект“ (ДЕЛ 2)

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 1 училишен час (45 минути) Возраст: за ученици од 12 години и повозрасни

Цели:

7. Студентите учат за одредени аспекти од историјата на Полско-литванскиот Комонвелт со цел да ги претстават и анализираат главните фактори кои придонесуваат за успешна политичка унија од историска перспектива
8. Учениците учат да применуваат критички (во рамките на нивните ограничени можности) збир на алатки на „младите историчари“ за поврзување на минатото со прашањата од модерното време и предизвиците на европското обединување/интеграција..

Резултати :

Учениците можат подобро да го препознаат спектарот на позитивни и негативни појави поврзани со темата за политичка, културна и економска интеграција помеѓу различни земји врз основа на презентирани историски докази и современите прашања во ЕУ (во зависност од различното ниво на свесност на учениците и личниот интерес) . Тие треба да бидат подготвени да ги идентификуваат можните проблеми, како и решенијата и заедничките основи кои успешно ги поврзуваат соседните земји и ја поттикнуваат нивната соработка. Часот е наменет и како едукативен поттик за учениците да го поврзат минатото со сегашноста преку повлекување одредени паралели и споредување.

Материјали:

Материјалите се претставени со помош на популарни, достапни и индивидуално избрани шаблони за презентација (на пр. шаблони за историја на „Canva“) кои можат да се прикажат на различни дигитални уреди. Презентациите вклучуваат текстови, слики, видео филмови и вежби во форма на слајдови за креативно образование. Сликите и текстовите треба да се појавуваат со анимации, видеа и музика/преводи за навистина привлечна презентација. Презентацијата треба да им даде можност на учениците да комуницираат и/или да се направи еден вид интерактивна веб-локација со pdf/материјали за печатење како материјали.

Активности за пред часот

- Учениците треба да ги запознаат основните факти кои се однесуваат на Полско-литванскиот Комонвелт, формално познат како Кралство Полска и Големото Војводство Литванија.

Следниве информации може да послужат како вовед:

Во 1569 година била основана нова држава во Лублинскиот Сејм (Парламент). Круната на Кралството Полска и Големото Војводство Литванија се споија за да го формираат Полско-литванскиот Комонвелт (Rzeczpospolita Obojga Narodów на полски).

Претходната лична унија (од 1386 година) меѓу земјите се трансформираше во вистинска унија. Од тој момент, двете држави делеле ист монарх, Сејм и надворешна политика. Централните и копнените канцеларии, трезорот, армијата и судството требаше да бидат одвоени. Литванските и рутенските благородници се полонизираа со текот на времето. Меѓутоа, во пракса, засебноста на круната и Литванија никогаш не била заматена и сите етнички, верски и културни разлики и традиции меѓусебно се почитувале. Комонвелтот (особено неговиот источен дел) бил населен со претставници на различни националности, кои зборувале различни јазици и биле претставници на различни религии и верувања. Тие вклучувале Полјаци, Литванци, Руси, Германци, Евреи, Ерменци, Татари, Власи и други.

Во тоа време во Полска преовладуваше широка верска толеранција. Лојалноста кон Комонвелтот беше она што беше најважно. Оттука, освен римокатолиците, многу благородници биле калвинисти (главно во Прусија и Ливонија), православни (потомци на рутинските болјари) или дури и муслимани (Татари).

Комонвелтот беше една од најголемите и најнаселените земји во Европа од 16 до 17 век. Во својот најголем територијален опсег, на почетокот на 17 век, покриваше речиси 1.000.000 km² и од 1618 година имаше мултиетничко население од речиси 12 милиони.

Комонвелтот имаше многу карактеристики единствени меѓу современите држави. Неговиот политички систем се карактеризираше со строга контрола на монарсите и нивната моќ (тие беа избрани и мораа да ги потврдат претходните закони и гаранции за привилегии и слободи на владејачката класа - благородништво или господарство на Комонвелтот. Парламентот (Сејм) претставуваше околу 10% од вкупното население, што беше апсолутен рекорд на времето. Овој систем на владеење беше претходник на современите концепти за демократија, уставна монархија и федерација.

По многу децении просперитет, Комонвелтот влезе во период на политички, воен и економски пад. Нејзината растечка слабост (особено неможноста и неподготвеноста да се прилагоди на променливите времиња во Европа) доведе до нејзина поделба од Австрија, Прусија и Русија кон крајот на 18 век. Непосредно пред неговиот пад, Комонвелтот изврши огромни реформски напори и го донесе Уставот на 3 мај (1791 година), кој беше првиот кодифициран устав во модерната европска историја и втор во модерната светска историја по Уставот на Соединетите држави. За жал, беше предоцна и Комонвелтот конечно беше уништен од нејзините три агресивни соседи на суперсили.

Наставникот треба да ги поедностави научните поими и/или да избегне преоптоварување на учениците со премногу историски податоци, во зависност од нивната возраст, општите знаења и когнитивните вештини.

Горенаведениот вовед може да вклучува и уште неколку компоненти како што се:

- Грбот што го претставува Комонвелтот и Кралскиот банер

[https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/File :
Coat_of_arms_of_the_Polish-Lithuanian_Commonwealth.svg](https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/File:Coat_of_arms_of_the_Polish-Lithuanian_Commonwealth.svg)

https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/

Датотека: Chor%C4%85giew_kr%C3%B3wki_Wikipedia_3

-Картата на Комонвелтот во минатото

[https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/File:Polish-Lit
huanian_Commonwealth_in_1619.PNG](https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/File:Polish-Lithuanian_Commonwealth_in_1619.PNG)

-Териториите на Комонвелтот во споредба со модерната карта на Централна и Источна Европа

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Polish-Lithuanian_Commonwealth_at_its_maximum_extent.svg

Активности и нивните веб-ресурси: (да бидат префрлени и/или изменети во шаблони на Canva History во процесот на развој) – Презентација

Вовед: Презентација на друго видео на кое се дискутира за темата „Заедницата на различни култури: Наследството на Полска“. Британскиот историчар, професор Норман Дејвис [кој буквално се заљубил и е фасциниран од полската историја пишувајќи многу популарни историски книги] ќе ги претстави своите идеи за полското историско наследство пред светот со посебен поглед на полските традиции на комонвелтот и демократијата и во контекст на модерна Европа.

На учениците повторно им е дадена слична задача [како со првото видео] да се фокусираат на главните точки/аргументи/посебни карактеристики кои се однесуваат на Комонвелтот. учениците треба да бидат охрабрени и да прават белешки [ако е можно] додека го гледаат видеото.

Врската до видеото е дадена подолу.

<https://www.youtube.com/watch?v=Hl7t19eXy88>

Еве го транскриптот (некои ситни делови се испуштени) од видео клипот:

Res Publica Serenissima - најмирната Република беше извонредна држава според сите стандарди во европската историја. Функционирал од 1570 до 1793-95 година, 223 години.

Се состоеше од два дела: Корона или круна на Полска и Големото Војводство Литванија. Короната делумно се состоела од старото кралство Полска плус цела Украина. Големото Војводство се состоеше од денешна Литванија плус целата Белорусија. Официјалниот јазик на Короната, кралството Полска, бил латински и полски. Официјалниот јазик на Големото Војводство Литванија бил руски или рутенски во форма која сега е позната како старобелоруски. Најдобра титула за овој систем е, мислам, благородна демократија. Се разбира, во 16-17 век, немаше демократија во модерен стил каде што учествуваа сите жители. Благородниците кои можеа да учествуваат сочинуваа 10% од населението, дури и тоа е неколку пати повеќе од бројот на луѓе кои можеа да учествуваат во политиката во кралството Англија. Сепак, најневообичаени беа кралските избори. Во ерата на монархијата, идејата дека може да се избере крал беше смешна, а сепак авторите на „Rzeczpospolita“ [Комонвелтот] во средината на 16 век, од кои некои беа многу истакнати ренесансни научници, намерно сакаа да избегнат царски систем каде што би имало крал или император. Наместо тоа, тие сакаа главен извршен директор кој ќе биде избран и зависен само од граѓаните на начин на кој избраниот крал на оваа држава е претходник, можеби, на претседателот на Соединетите држави. Суштината на оваа држава беше мултинационална, многу јазици, многу религии, многу култури, многу народи. Апсолутно е јасно дека Комонвелтот содржеше и заштитуваше голема разновидност на религии од римокатолицизам византиско православие до грчко-католички религии, протестанти: калвинисти и лутерани, а потоа и многу големо еврејско население со различни гранки на јудаизмот и, се разбира, муслимани. Имаше значајна заедница на муслимански Татари на Исток, особено во Големото Војводство Литванија. Комонвелтот е формиран, роден во 1572 година во годината на Свети Вартоломеј - страшниот масакр во Париз каде беа убиени 20.000 француски протестанти. И реакцијата во Комонвелтот беше да се формира лига, Свечена лига, која се заколна дека никакви верски разлики нема да доведат до насилство. Потоа, во средината на 17 век, доаѓа големата катастрофа или она што на полски е познато како Потоп потопот, кога Комонвелтот

беше преплаван од Швеѓаните. Шведските војски маршираат горе-долу, Козаците од Украина и секако московските [руски] војски од исток. Во 20-те години помеѓу 1648 и 1668 година, околу една четвртина од населението била убиена. Сите тие загинаа во војна и чума. Економијата на државата беше многу оштетена, па дури ни Велики Собиески не беше во можност да ги спаси внатрешните работи на државата. Старата Република, како што понекогаш се нарекува, беше уништена во 1795 година и немаше независна полска држава 123 години до 1918 година. Во 20 век, толку долг период, кога наследството беше разводнето, но никогаш не беше заборавено. Според мене, сеќавањето на стариот Комонвелт е исклучително важно за младите Полјаци. До Втората светска војна Полска беше мултинационална земја. Полјаците, што значи дека полските говорници на вообичаено полските римокатолици биле само 2/3 од населението, така што еден од тројца полски граѓани не бил Полјак. И беше многу вообичаено да се мешаат луѓе од различни националности, различни религии, различни култури, и без разлика дали сте католик или евреин, или протестант или православен, сте навикнати да живеете со соседи од различни религии и култури. Ова беше вештачки променето за време на Втората светска војна. Еврејското население беше убиено од нацистите, источните граници беа сменети, па повеќето од Украинците и Белорусите беа исклучени, Германците во западна Полска беа протерани. И модерна ко привремената Полска е вештачки полска. Тоа е етнички најхомогена земја во цела Европа и е многу неприродно. И мислам, за младите Полјаци да го разберат своето потекло и да го разберат животот во Европската Унија, каде што има десетици националности, десетици јазици, десетици култури. Потоа можат да погледнат во сопственото минато, ова интересно богато минато на Полска и Литванија и да видат модел кој на некој начин се однесува на нивната состојба.

Предложено збир на прашања што ќе ги дискутираат учениците потоа:

- Колку се сеќаваш? Кои информации ви се најважни или најинтересни?
- Можете ли да ги прикажете сите споменати земји на картата?
- Колку траеше Комонвелтот? Кога беше уништен?
- Дали мислите дека многу луѓе се сеќаваат/сакаат да се сеќаваат на минатото на нивната земја?
- Дали е важно за вашиот идентитет да се знае вашата национална историја?
- Како се случи мултинационалната Полска да стане речиси 100% Полска по Втората светска војна?
- Како го разбирате мотото на Полско-литванскиот Комонвелт (напишано во Актот на Унијата)
„НИЕ НАРОДОТ ЈА СОЗДАВАМЕ ОВАА УНИЈА КАКО СЛОБОДНА И ЕДНАКВИ ЕДЕН СО ДРУГ...“

Предложени упатства за горенаведените активности:

Сите активности завршуваат (како дел од завршните активности по часот) со краток квиз со повеќекратен избор и Вистинска/Неточна историја за проверка и зајакнување на презентираниот материјал на учениците со дополнителен елемент на индивидуален/групен натпревар или соработка. Исто така, може да ги поттикне учениците сами да ги истражуваат темите со обезбедување пристап до „Дали би сакале да знаете повеќе? интернет врски.

Меѓутоа, ако одредена група ученици (поради нивната возраст, ограничени способности, когнитивни или проблеми со оштетување) не е подготвена да биде предизвикана од некои елементи од горенаведените презентации, очигледно се

очекува од наставникот да ги измени, т.е. да ги поедностави или целосно да ги прескокне (како што е споменато погоре во случај на симулација).

Активност после лекцијата (по завршување на активностите на Планот за лекција 4-6)

-Квиз за историја: тоа е последен квиз со прашања со повеќекратен избор и Точно/Неточно изјави засновани на презентациите од Плановите за лекција 4-6 што треба да се изведат на самиот крај на часот. Наставникот може да ја додели како индивидуална или работна задача во парови и да го награди поединецот/парот со највисоки оценки со еден вид почесно споменување и пофалби како големи истражувачи на историјата или/и општ аплауз од групата (секаков вид токен поврзан со историјата е многу исто така добредојде и зависи исклучиво од училишната политика).

Историски квиз

1. Полско-литванскиот Комонвелт беше ...

- а) вистинска унија меѓу двете земји кои го делат истиот монарх, парламент и странски пол-ледени
- б) лична заедница меѓу двете земји кои го делат истиот монарх
- в) уставна монархија на две независни земји како сојузници

2. Комонвелтот траеше околу ... години

- а) 180
- б) 200
- в) 220

3. Колкав бил процентот на населението што учествувало во благородната демократија на Комонвелтот?

- а) 10%
- б) 30%
- в) 50%

4. Полско-литванскиот Комонвелт ги покриваше териториите на денешна Полска, Литванија, Латвија, Естонија, Финска, Белорусија и Украина.
Точно/Неточно

5. Актот на Унијата обезбеди верска толеранција во Комонвелтот за сите деноминации.
Точно/Неточно

6. Полска денес е мултиетничка земја исто како и пред 300 години.
Точно/Неточно

7. Лублинскиот сојуз од 1569 година е потпишан по ... меѓу земјите

- а) долга војна
- б) долги парламентарни преговори
- в) долга војна и мировен договор

8. Комонвелтот конечно беше уништен во ...

- а) 1648-1668

- б) 1772 година
- в) 1793-1795 година

9. Етикетата за европско наследство беше доделена на...

- а) Замокот Лублин
- б) Градот Лублин
- в) Лублинскиот акт на Унијата

10. Трети мајскиот устав (1791) беше ... кодифициран устав во модерната европска историја

- а) прво
- б) второ
- в) трето

Клучот:

- 1. А
- 2. В
- 3. А
- 4. Неточно (не Финска)
- 5. Точно
- 6. Неточно (95% полски)
- 7. Б
- 8. В
- 9. В
- 10. А

Како уште една активност по часот, наставникот може да ги поттикне учениците да ги споделат своите реакции и коментари, да поттикне понатамошна дискусија на темата и очигледно да дознае повеќе за темата преку предложени врски или материјали и да побара од учениците да ги претстават повратните информации за следната лекција. Ова, исто така, може да послужи како шанса да се создадат сопствени мини историски презентации на студентите и дополнително да се развијат нивните образовни интереси и независност.

Проценка

Една можна алатка за оценување е трансформирање и користење на горенаведениот квиз за историја во тест по историја. Друга очигледна идеја е да се провери дали учениците се запознале со одредени факти и терминологија поставувајќи им конкретни прашања потоа поврзани со содржината на часот (тоа се однесува и на изведбата на учениците што наставникот ја следи во текот на целиот час). Конечно, исто така е знак за планираниот напредок да се очекува дека студентите треба вистински да се заинтересираат за поврзување на минатото со сегашноста и да бидат подготвени да извршуваат проектно ориентираны задачи за слични теми.

- 36) Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-литванскиот Комонвелт како интересен историски „Европски проект“ (ДЕЛ 3)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА 6

Тема: Како да се создаде успешна унија меѓу земјите? Полско-литванскиот Комонвелт како интересен историски „Европски проект“ (ДЕЛ 3)

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 1 училишен час (45 минути) Возраст: за ученици од 12 години и повозрасни

Цели:

- Учениците учат за одредени аспекти од историјата на Полско-литванскиот Комонвелт со цел да се претстават и анализираат главните фактори кои придонесуваат за успешна политичка унија од историска перспектива.
- Учениците учат да применуваат критички (во рамките на нивните ограничени можности) збир на алатки на „младите историчари“ за поврзување на минатото со прашањата од модерното време и предизвиците на европското обединување/интеграција.

Резултати:

Учениците можат подобро да го препознаат спектарот на позитивни и негативни појави поврзани со темата за политичка, културна и економска интеграција помеѓу различни земји врз основа на презентирани историски докази и современите прашања во ЕУ (во зависност од различното ниво на свесност на учениците и личниот интерес) . Тие треба да бидат подготвени да ги идентификуваат можните проблеми, како и решенијата и заедничките основи кои успешно ги поврзуваат соседните земји и ја поттикнуваат нивната соработка. Часот е наменет и како едукативен поттик за учениците да го поврзат минатото со сегашноста преку повлекување одредени паралели и споредување.

Материјали:

Материјалите се претставени со помош на популарни, достапни и индивидуално избрани шаблони за презентација (на пр. шаблони за историја на „Canva“) кои можат да се прикажат на различни дигитални уреди. Презентациите вклучуваат текстови, слики, видео филмови и вежби во форма на слајдови за креативно образование. Сликите и текстовите треба да се појавуваат со анимации, видеа и музика/преводи за навистина привлечна презентација. Презентацијата треба да им даде можност на учениците да комуницираат и/или да се направи еден вид интерактивна веб-страница со pdf/материјали за печатење како материјали.

Активности пред часот

- Учениците треба да ги запознаат основните факти кои се однесуваат на Полско-литванскиот Комонвелт, формално познат како Кралство Полска и Големото Војводство Литванија. Следниве информации може да послужат како вовед:

Во 1569 година била основана нова држава во Лублинскиот Сејм (Парламент). Круната на Кралството Полска и Големото Војводство Литванија се споија за да го формираат Полско-литванскиот Комонвелт (Rzeczpospolita Obojga Narodów на полски).

Претходната лична унија (од 1386 година) меѓу земјите се трансформираше во вистинска унија. Од тој момент, двете држави делеле ист монарх, Сејм и надворешна политика.

Централните и копнените канцеларии, трезорот, армијата и судството требаше да бидат одвоени.

Литванските и рутенските благородници се полонизираа со текот на времето. Во пракса, сепак, засебноста на Круната и Литванија никогаш не биле заматени и сите етнички, верски и културни разлики и традициите меѓусебно се почитувале. Комонвелтот (особено неговиот источен дел) бил населен со претставници на различни националности, кои зборуваат различни јазици и се претставници на различни религии и верувања. Тие вклучуваа Полјаци, Литванци, Руси, Германци, Евреи, Ерменци, Татари, Власи и други.

Во тоа време во Полска преовладуваше широка верска толеранција. Лојалноста кон Комонвелтот беше нешто што беше најважно. Оттука, освен римокатолиците, многу благородници биле калвинисти (главно во Прусија и Ливонија), православни (потомци на рутински болјари) или дури и муслимани (Татари).

Комонвелтот беше една од најголемите и најнаселените земји во Европа од 16 до 17 век.

На својот најголем територијален опсег, во почетокот на 17 век, покривал речиси 1.000.000 km² и од 1618 г. одржа мултиетничко население од речиси 12 милиони.

Комонвелтот имаше многу карактеристики единствени меѓу современите држави. Нејзиниот политички систем беше се карактеризира со строга контрола на монарсите и нивната моќ (тие беа избрани и мораа да потврдат претходните закони и гаранции за привилегии и слободи на владејачката класа - благородништвото на Комонвелтот или господин.

Парламентот (Сејм) претставуваше околу 10% од вкупното население, што беше апсолутен рекорд на времињата. Овој систем на владеење беше претходник на современите концепти за демократија, уставни монархија и федерација.

По многу децении просперитет, Комонвелтот влезе во период на политички, воени и економски опаѓање. Неговата растечка слабост (особено неможноста и неподготвеноста да се прилагодат на променливите времиња во Европа) доведе до нејзина поделба од Австрија, Прусија и Русија кон крајот на 18 век. Непосредно пред неговиот пад, на Комонвелтот изврши огромен реформски напор и го донесе Уставот на 3 мај (1791 година), кој беше првиот кодифициран устав во современата европска историја и вториот во современата светска историја потоа Уставот на САД. За жал, беше предоцна и Комонвелтот конечно беше уништен од нејзините три агресивни соседи на суперсила.

Наставникот треба да ги поедностави научните поими и/или да избегне преоптоварување на учениците со

премногу историски податоци, во зависност од нивната возраст, општите знаења и когнитивните вештини.

Горенаведениот вовед може да вклучува и уште неколку компоненти како што се:

- Грбот што го претставува Комонвелтот и Кралскиот банер

https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/File

:Coat_of_arms_of_the_Polish-Lithuanian_Commonwealth.svg

https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/Датотека:Chor%C4%85giew_13

-Картата на Комонвелтот во минатото

https://en.wikipedia.org/wiki/Polish%E2%80%93Lithuanian_Commonwealth#/media/File:Polish-Lithuanian_Commonwealth_at_its_maximum_extent.svg

-Териториите на Комонвелтот во споредба со модерната карта на Централна и Источна Европа

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Polish-Lithuanian_Commonwealth_at_its_maximum_extent.svg

Активности и нивните веб-ресурси: (да се пренесат и/или да се изменат во шаблоните на Canva History во процесот на развој)

- Презентација

Вовед: Симулациска активност – Замислете го неверојатното сценарио – имаме единствена шанса да го вратиме полско-литванскиот Комонвелт во модерно време на Европа со голем нов потенцијал! Мора да работиме како група и да создадеме успешен тим на преговарачи од различни земји кои порано беа дел од Комонвелтот. Прво, треба повторно да анализираме ...

- Териториите на Комонвелтот во споредба со модерната карта на Централна и Источна Европа

https://en.wikipedia.org/wiki/File:Polish-Lithuanian_Commonwealth_at_its_maximum_extent.svg

-Следно, сите членови избираат улога на претставник (треба да има еднаков број за секоја земја) на одредена земја (Полска, Литванија, Латвија, Естонија, Белорусија и Украина) - наставникот може да игра улога на модератор и предмет на тема експерт.

- Претставниците мора да подготват посебен извештај за сето предлози на земјата за да го претстават подоцна на преговарачката маса.

-Извештајот треба да содржи важни податоци за населението, етничката разновидност, економијата (на пр. БДП), воените сили, религиозните деноминации, можните меѓународни и домашни безбедносни закани и листа на предложени правила што треба да се следат во новиот Комонвелт (Дали можеме да создадеме нов акт на Унијата како документ?).

- Претставниците мора да се договорат за ТОП 5 најважните принципи на Комонвелтот обврзувачки за сите земји-членки.

-Што е со актуелните прашања што треба да ги решаваме заедно на прво место?

-Што е со заедничките граѓански права?

-Претставниците мора едногласно да се договорат за формата на владеење (можни решенија: личен сојуз, уставна монархиска унија, силна федерација на независни држави (со силна федерална влада), лабава конфедерација на независни држави (со слаба централна власт), ЕДНА република во форма на парламентарна демократија, други форми на владеење..?)

-А Армијата?/Буџетот?/Даноците?/Надворешната политика?/Собранието и изборите? Дали треба да имаме само еден обединет систем или посебни институции?

-Обидете се да подготвите информации и предлози за најмалку 3 прашања и да се надеваме на интересна дебата!

-Погледнете ја оваа веб-страница за симулација на игри која може да ги инспирира и подобри вашите перформанси:

https://ronroblox.fandom.com/wiki/Polish-Lithuanian_Commonwealth

Очигледно, наставникот треба да ја процени способноста на учениците активно да учествуваат во симулацијата и, доколку е потребно, да ги измени/поедностави или да ги прескокне премногу тешките области на задачата. Во случај на големи тешкотии, едноставен пријатен разговор во група може да биде доволен за да се постигне целта на задачата.

Предложени упатства за горенаведените активности:

Сите активности завршуваат (како дел од завршните активности по часот) со краток квиз со повеќекратен избор и Вистинска/Неточна историја за проверка и зајакнување на презентираниот материјал на учениците со дополнителен елемент на индивидуален/групен натпревар или соработка. Исто така, може да ги поттикне учениците сами да ги истражуваат темите со обезбедување пристап до „Дали би сакале да знаете повеќе? интернет врски.

Меѓутоа, ако одредена група ученици (поради нивната возраст, ограничени способности, когнитивни или проблеми со оштетување) не е подготвена да биде предизвикана од некои елементи од горенаведените презентации, очигледно се очекува од наставникот да ги измени, т.е. да ги поедностави или целосно да ги прескокне (како што е споменато погоре во случај на симулација).

Активност после лекцијата (по завршување на активностите на Планот за лекција 4-6)

-Квиз за историја: тоа е последен квиз со прашања со повеќекратен избор и Точно/Неточно изјави засновани на презентациите од Плановите за лекција 4-6 што треба да се изведат на самиот крај на часот. Наставникот може да ја додели како индивидуална или работна задача во парови и да го награди поединецот/парот со највисоки оценки со еден вид почесно споменување и пофалби како големи истражувачи на историјата или/и општ аплауз од групата (секаков вид токен поврзан со историјата е многу исто така добредојде и зависи исклучиво од училишната политика).

Историски квиз

1. Полско-литванскиот Комонвелт беше ...

- а) вистинска унија меѓу двете земји кои го делат истиот монарх, парламент и странски пол-ледени
- б) лична заедница меѓу двете земји кои го делат истиот монарх
- в) уставна монархија на две независни земји како сојузници

2. Комонвелтот траеше околу ... години

- а) 180
- б) 200
- в) 220

3. Колкав бил процентот на населението што учествувало во благородната демократија на Комонвелтот?

- а) 10%
- б) 30%
- в) 50%

4. Полско-литванскиот Комонвелт ги покриваше териториите на денешна Полска, Литванија, Латвија, Естонија, Финска, Белорусија и Украина.

Точно/Неточно

5. Актот на Унијата обезбеди верска толеранција во Комонвелтот за сите деноминации.

Точно/Неточно

6. Полска денес е мултиетничка земја исто како и пред 300 години.

Точно/Неточно

7. Лублинскиот сојуз од 1569 година е потпишан по ... меѓу земјите

- а) долга војна
- б) долги парламентарни преговори
- в) долга војна и мировен договор

8. Комонвелтот конечно беше уништен во ...

- а) 1648-1668 година
- б) 1772 година
- в) 1793-1795 година

9. Етикетата за европско наследство беше доделена на...

- а) Замокот Лублин
- б) Градот Лублин
- в) Лублинскиот акт на Унијата

10. Трети мајскиот устав (1791) беше ... кодифициран устав во модерната европска историја

- а) прво
- б) второ
- в) трето

Клучот:

- 1. А
- 2. В
- 3. А
- 4. Неточно (не Финска)
- 5. Точно
- 6. Неточно (95% полски)
- 7. Б
- 8. В
- 9. В
- 10. А

Како уште една активност по часот, наставникот може да ги поттикне учениците да ги споделат своите реакции и коментари, да поттикне понатамошна дискусија на темата и очигледно да дознае повеќе за темата преку предложени врски или материјали и да побара од учениците да ги претстават повратните информации за следната лекција. Ова, исто така, може да послужи како шанса да се создадат сопствени мини историски презентации на студентите и дополнително да се развијат нивните образовни интереси и независност.

Проценка

Една можна алатка за оценување е трансформирање и користење на горенаведениот квиз за историја во тест по историја. Друга очигледна идеја е да се провери дали учениците се запознале со одредени факти и терминологија поставувајќи им конкретни прашања потоа поврзани со содржината на часот (тоа се однесува и на изведбата на учениците што наставникот ја следи во текот на целиот час). Конечно, исто така е знак за планираниот напредок да се очекува дека студентите треба вистински да се заинтересираат за поврзување на минатото со сегашноста и да бидат подготвени да извршуваат проектно ориентирани задачи за слични теми.

37) Göbeklitepe: Нулта точка во времето (Турција)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Göbeklitepe: Нулта точка во времето (Турција)

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (<https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 2 часа

Возраст: 11-15 години

Цели :

- Дознава дека науката за историјата се обновува во светлината на новите добиени информации.
- Дознава дека линеарното разбирање на историјата не може да биде за секоја цивилизација и период.
- Генерира идеи за животот и културата според периодот преку воспоставување историска емпатија.

Резултати :

Науката за историјата постојано се обновува со новите добиени информации.

Материјали:

Канва презентација

Музејски комплет Göbeklitepe-EBA

Музејски картички-EBA

Аудио материјали за лица со оштетен вид и ученици со дислексија

Едноставна содржина и страници во боја за неефективни оневозможени

Веб извори

<https://www.youtube.com/watch?v=kRow4ElfG00>

<https://artsandculture.google.com/story/3wXxoXJ7tDcpLA>

<https://sanalmuze.gov.tr/muzeler/SANLIURFA-GOBEKLITEPE-ORENYERI/>

<https://tiny.pl/w6tn2> <https://tiny.pl/w6tn6> <https://tiny.pl/w6tkq>

Активности:

Активности пред часот

- Со гледање на воведното видео на Göbeklitepe на Youtube; Направен е вовед во лекцијата зошто е важно Гебеклитепе.

<https://www.youtube.com/watch?v=kRow4ElfGO0>

Еве го транскриптот од видео клипот:

Откриетието што го промени текот на историјата е Гебеклитепе. Има приказна која покажува како археолошкото откритие направено со малку љубопитност, малку случајност, многу трпение и храброст успеало да ја препише историјата на цивилизацијата во Гебеклитепе, кој се смета за првиот храм во историјата на човештвото. Гебеклитепе, 12 километри оддалечен од Урфа, кој за очите кои не ги интересира археологијата изгледа како природна формација, со години ја чува својата тајна од сите нас. Тој чекаше да ја промени нашата перспектива за човечката историја цели 30 години, кога не бевме свесни за нејзиното постоење до ископувањата спроведени од Универзитетот во Истанбул и Универзитетот во Чикаго во 1963 година, и за неговата вистинска археолошка вредност до 1995 година. Првите археолошки ископувања официјално започна во регионот во 1995 година под раководство на Музејот Шанлиурфа и под раководство на професорот Клаус Шимид. Значи, што беше откриено во Гебеклитепе? Прекрасен храм со резби, камени куќи, светилишта и беспрекорна изработка. областите се опкружени со 12 колони во форма на Т и 2 стилизирани човечки фигури во форма на Т со висина од 6 метри во центарот. Сетови каде што луѓето можат да седат и да гледаат церемонии, водоотпорни подови каде што може да се изведуваат течни церемонии. На колоните се изгравирани фигурите на лав, змија, бик, кран, дива свиња, скорпија, пајак и лисица. Спротивно од она што досега беше познато, со ова откритие стана очигледно дека ловците-собирачи имаат напредна способност за градење храмови. За неолитот, односно за полираното камено доба, таков храмски комплекс сè уште не е откриен никаде во светот. Ловците-собирачи, за кои се сметаше дека се преселиле во седентарен живот со глад и инстинкт на заштита, всушност се населиле со потребата од богослужба, односно прво дошол храмот, потоа градот и земјоделството. Така, тезата дека номадските заедници научиле земјоделство и се преселиле во седентарен живот беше побиена со ова откритие. Староста на Гебеклитепе, кој е 5.000 години постар од првиот град во Месопотамија, 7.000 години постар од каменото доба и 7.500 години постар од египетските пирамиди, се смета дека е околу 10.000 години. Има околу 20 ридови наредени еден до друг во Гебеклитепе, кој не се состои од ниту еден рид. Храмовите, од кои само мал дел е врежан, сите свртени кон југ, создаваат нови прашања во име на светската историја. Како ловците го изградиле храмот? Како преместиле десетици камења со многу примитивни алатки? Дали двете човечки фигури во центарот припаѓаат на маж и жена? какво е значењето на бројот 12? За што се одржуваат церемониите? Зошто храмовите биле намерно закопани и напуштени? Одговорот на овие прашања е од големо значење за историјата на човештвото, а првиот храм во светот Гебеклитепе продолжува да ја зачувува својата мистерија.

-Тогаш од учениците се бара да ги затворат очите и да замислат дека се вратиле 12 илјади години од сега. Од нив се бара да замислат широка рамнина што е можно подалеку и дека огромно дрво само на ветрот се ниша во оваа рамнина. Ова дрво е дрвото на желбите! На крајот од часот, на ова дрво ќе биде напишана желбата на првата група.

Активности за време на часот

1. Учениците се делат во 4 групи еднаш. Направено е виртуелно патување до Гебеклитепе.
<https://sanalmuze.gov.tr/muzeler/SANLIURFA-GOBEKLITEPE-ORENYERI/>
Од нив се бара да земат белешки од животински фигури кои го привлекуваат нивното внимание. Која група забележала повеќе животни, ѝ се дава 1 значка.
2. Од учениците се бара да ги најдат зборовите (лав, змија, бик, кран, дива свиња, скорпија, пајак и лисица) рефлексирани во презентацијата на платно. Групата што најбрзо ќе го најде добива значка.
3. Од секоја група се бара повторно да ја посети виртуелната тура 360, без разлика која од структурите што им се дадени е А, В, С, D. Секоја група се очекува да ги каже истакнатите животински фигури во зградата. Групите што ги споменуваат прикажаните животни за секоја структура добиваат значка.
4. За секоја од групите се бара да напишат песна за акростих од имињата на животните (лисица, дива свиња, скорпија, пајак, змија, лав) во структурите. На секоја група што ги пишува песните и се дава значка.
5. Од сите ученици се бара повторно да одат во структурата D и од студентите се бара да одат во структурата 43 во оваа структура. Од нив се бара внимателно да ја проучат колоната. Патка? Штука? Учениците се прашуваат што е ова. Потоа се информира дека оваа птица е птицата Отис Тарда (Joј) според белешките на Клаус Шимид, раководителот на ископувањето, која е доминантна во колоните Гебеклитепе.
6. Со учениците се игра играта со карти Музеј. Има 3 совети за зборови за секој збор на картичките. Од групите се очекува да го кажат посакуваниот збор со овие 3 збора. На групата која знае најмногу и се доделува значка.
7. Оние кои ќе добијат најмногу бецови се аплаудирани од одделението и желбата на групата е испишана на Дрвото на желбите и од другите групи се бара да ја исполнат оваа желба.

Активности после часот

На студентите им се даваат белешки за курсот поврзани со предметот.
На учениците им се даваат загатки.

Проценка

Музејска игра со карти
Крстозбор

38) Античка грчка цивилизација (Турција)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА
Тема: Античка грчка цивилизација: гамификувано учење
Забелешка: Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) (https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning), применете ги на часовите.
Предмет : Историја Времетраење: 20 – 40 мин Возраст: сите
Цели - Ќе ги разберат клучните карактеристики на античката грчка цивилизација, вклучувајќи ја нивната влада, култура, религија и уметност. - Учениците ќе го разберат историскиот контекст и значењето на античката грчка цивилизација. - Учениците ќе развијат вештини за критичко размислување и соработка преку инкорпорирање на гејмифицирани стратегии за учење.
Резултати : Ученик (во зависност од степенот и видот на попреченост): - реагира на графиката претставена на часот - може да додели графика на име или настан - умее да изгради едноставен исказ на дадена тема - умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали
Материјали: Видеа на знаковен јазик со клучни текстови поврзани со античката грчка цивилизација Тактилни карти на античка Грција Играчки парчиња (како што се мали мониста или монети)

Веб извори :

<https://www.britannica.com/summary/ancient-Greece>

<https://www.history.com/topics/ancient-greece/ancient-greece>

<https://www.khanacademy.org/humanities/world-history/ancient-medieval/classicalgreece/a/greek-culture>

<https://education.nationalgeographic.org/resource/resource-library-ancient-greece/>

<https://www.youtube.com/watch?v=RchSJSJAbc0>

<https://www.youtube.com/watch?v=Bfkp1QMhq-E>

Активности:

Активности пред часот

- Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на општеството, науката, знаењето и технологијата

- Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени графики

Активности за време на часот

1) Започнете со прегледување на основната историја на Движењето за граѓански права во Соединетите Држави користејќи комбинација од Следно, поделете го класот во мали групи од по 3-4 ученици. На секоја група ѝ дадете видео на знаковен јазик со еден од клучните текстови поврзани со античката грчка цивилизација, тактилна карта на античка Грција и збир на парчиња игра.

2) Секоја група нека го гледа видеото доделено на знаковен јазик и нека ја користи тактилната мапа за да ги лоцира клучните локации и настани опишани во видеото (како Атина, Спарта, планината Олимп итн.). Додека гледаат, нека ги стават парчињата игра на мапата за да ги претстават различните локации и настани.

3) Откако секоја група ќе заврши со гледањето на зададеното видео, соберете го класот и замолете ја секоја група да ја претстави својата мапа и да ги објасни локациите и настаните што ги обележале.

4) Како час, разговарајте за историскиот контекст и значењето на настаните и карактеристиките на античката грчка цивилизација.

5) Вклучете дополнителен пристап на гејмификација како ученикот да работи заедно за да креира скечеви/драми за да ги прикаже различните аспекти на грчкиот живот, при што ученикот наизменично ќе биде раскажувач на сценот, потпишувајќи ја приказната за остатокот од групата.

6) Завршете ја лекцијата со сумирање на клучните карактеристики на античката грчка цивилизација и нивната важност во историјата.

Активности после часот

- Ученикот може да ги продлабочи стекнатите знаења

- Ученикот може да се консултира со наставникот

Проценка

Набљудувајте и забележете го ангажманот и учеството на ученикот во гејмифицираните активности за учење и дискусии.

Како формативно оценување, ученикот нека заврши писмено размислување за она што го научиле на часот и како чувствувале дека гејмифицираните активности им помогнале подобро да ја разберат содржината.

Забелешка: ова е само примерок на план за лекција и може да се прилагоди за да одговара на специфичните потреби и способности на вашите ученици. Важно е да се провери со разбирањето на ученикот и да се прилагоди лекцијата доколку е потребно.

39) Античка Грција и Рим (Турција)

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри

ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА

Тема: Античка Грција и Рим (за ученици со аутизам кои користат гејмификација)

Забелешка:

Секој од вашите студенти може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзален дизајн за учење (УДУ) <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>, применете ги на часовите.

Предмет : Историја

Времетраење: 20 – 40 мин

Возраст: сите

Цели:

Учениците ќе го разберат концептот на време во античка Грција и Рим и ќе можат да ги препознаат и користат клучните термини поврзани со времето во контекст.

Резултати :

Ученикот (во зависност од степенот и видот на попреченост):

- реагира на графиката претставена на часот
- може да додели графика на име или настан
- умее да изгради едноставен исказ на дадена тема
- умее да изгради изјава за дадена тема и да ја дополни со изворни материјали

Потребни**материјали:**

- Слики на антички грчки и римски уреди за мерење на времето (на пр., сончеви часовници, водени часовници)
- Игра на табла (или шаблон за табла за печатење што може да се пополни)
- Флеш-картички со клучни термини поврзани со времето во античка Грција и Рим (на пр., час, ден, месец, година)

Веб извори :

- https://www.coreknowledge.org/wp-content/uploads/2018/03/CKHG_G6_U2_AGR_SR.pdf
- <https://www.britannica.com/topic/history-of-Europe/Greeks-Romans-and-barbarians>
- <https://multcolib.org/blog/20131231/life-ancient-rome-and-greece>
- <https://www.youtube.com/watch?v=Sxpd3Cc6c5Y>

Активности:**Активности пред часот**

- Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на општеството, науката, знаењето и технологијата
- Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање на подготвени графики

Активности за време на часот**1) Вовед (10 минути):**

- Воведете ја темата за времето во античка Грција и Рим и покажете им на учениците слики од антички уреди за мерење на времето.
- Објаснете дека во античко време, луѓето немале часовници или часовници како ние денес, и тие морале да користат различни методи за мерење на времето.

Активност 1: Игра на табла (30 минути):

- Поделете го класот во мали групи и дајте на секоја група игра на табла (или шаблон за табла за печатење што може да се пополни)
- Секоја група наизменично ќе тркалаат матрица и ќе го поместат своето парче по таблата.
- Играта на табла ќе има различни квадрати што ќе претставуваат различни аспекти на времето во античка Грција и Рим. На пример, може да има квадрат за грчкиот бог Зевс, кој бил поврзан со небото и громот и квадрат за римскиот бог Јупитер, кој бил поврзан со небото и громот. Кога учениците ќе слетаат на плоштад, тие треба да одговорат на прашање за тој аспект на времето во античка Грција и Рим.
- Групата што прва ќе стигне до крајот на таблата ја добива играта.

Активност 2: Преглед на картичка (20 минути):

- Дајте им на учениците картички со клучни термини поврзани со времето во античка Грција и Рим.
- Учениците нека работат во парови или мали групи за да ги прегледаат картичките.
- Поставете тајмер за 5 минути и предизвикајте ги учениците да видат колку флеш картички можат правилно да дефинираат во временскиот рок.
- Групата или парот што точно дефинира најмногу картички во временскиот рок добива награда.

Заклучок (10 минути):

- Учениците нека завршат едноставно оценување за да го оценат нивното разбирање за концептите опфатени во лекцијата.
- Прегледајте ги клучните погони и охрабнете ги учениците да споделат какви било интересни или изненадувачки работи што ги научиле.

Активности после часот

- Ученикот може да ги продлабочи стекнатите знаења
- Ученикот може да се консултира со наставникот

Проценка

Набљудувајте и забележете го ангажманот и учеството на ученикот во гејмифицираните активности за учење и дискусии.

Како формативно оценување, ученикот нека заврши писмено размислување за она што го научиле на часот и како чувствувале дека гејмифицираните активности им помогнале подобро да ја разберат содржината.

Забелешка: ова е само примерок на план за лекција и може да се прилагоди за да одговара на специфичните потреби и способности на вашите ученици. Важно е да се провери со разбирањето на ученикот и да се прилагоди лекцијата доколку е потребно.

40) Граѓанската војна во САД

Историја за ученици со попреченост кои користат дигитални игри
ПЛАН ЗА ЛЕКЦИЈА
Тема: Граѓанската војна во САД
Предмет: Историја
Времетраење: 45 мин Возраст: 12-14
Цели: Разбирање на причините што довеле до Граѓанската војна и нејзините последици. Презентација на текот на промените во светот Изучување на вокабуларот поврзан со темата
Содржина и извори Историскиот контекст Историјата на Соединетите Држави ја опфаќа историјата на европската колонизација на Северна Америка од почетокот на 17 век до инкорпорирањето на Тринаесетте колонии во Соединетите држави по Граѓанската војна. Кон крајот на 16 век, Англија (Британската империја), Кралството Франција, Шпанската империја и Холандската Република започнаа големи програми за колонизација во Северна Америка. Успешни колонии беа основани во рок од неколку децении. Европските доселеници доаѓаа од различни општествени и религиозни групи, вклучувајќи авантуристи, земјоделци, слуги, трговци и многу малку од аристократијата. Со текот на времето, небританските колонии источно од реката Мисисипи беа преземени од британските колонии и повеќето од жителите беа асимилирани. Меѓутоа, во Нова Шкотска, Британците ги протерале француските Акадијанци, а многумина се преселиле во Луизијана. Некои од колониите развија легализирани системи на ропство, фокусирани главно околу трговијата со робови во Атлантикот.

Причините за Граѓанската војна

Американската граѓанска војна (12 април 1861 година – 26 мај 1865 година) била граѓанска војна во Соединетите држави. Се бореше меѓу Унијата („Северот“) и Конфедерацијата („Југ“), која беше формирана од државите кои се отцепија. Централната причина за војната беше спорот околу тоа дали ропството ќе биде дозволено да се прошири на западните територии, што ќе доведе до повеќе ропски држави или ќе биде спречено да го стори тоа, за што се веруваше дека ропството ќе го стави на курс на крајно изумирање.

Децениските политички контроверзии околу ропството беа доведени до глава со победата на претседателските избори во САД во 1860 година на Абрахам Линколн, кој се спротивстави на ширењето на ропството на западните територии. Првичните седум јужни ропски држави одговорија на победата на Линколн со отцепување од Соединетите држави и, во февруари 1861 година, формирајќи ја Конфедерацијата. Конфедерацијата ги заплени американските тврдини и други федерални средства во нивните граници. Предводена од претседателот на Конфедерацијата Џеферсон Дејвис, Конфедерацијата воспостави контрола над околу една третина од населението на САД во единаесет од 34 американски држави кои тогаш постоеле. Следеа четири години интензивна борба, главно на југ.

Главните настани

Во текот на 1861-1862 година, Унијата постигна значителни постојани придобивки - иако конфликтот беше неубедлив. Укинувањето на ропството стана воена цел на 1 јануари 1863 година, кога Абрахам Линколн издаде Прокламација за еманципација, која ги прогласи сите робови во државите во бунт за слободни, а се однесува на повеќе од 3,5 милиони од 4 милиони поробени луѓе во земјата. На 14 април 1865 година, претседателот Линколн беше застрелан од Џон Вилкс Бут, симпатизер на Конфедерацијата. Линколн почина рано следното утро. Потпретседателот на Линколн, Ендрју Џонсон, положи заклетва како претседател и ја продолжува борбата. На 13 мај 1865 година, последната копнена битка од војната се водеше во Битката кај ранчот Палмито во Тексас. Конфедеративците го загубија, губејќи ја надежта за победа. Се претпоставува дека војната завршила со предавањето на Одделот за Транс-Мисисипи на 26 мај 1865 година, но на крајот на Американската граѓанска војна му недостига јасен и прецизен историски крај. Правниот крај на војната беше потпишан од претседателот Ендрју Џонсон на 20 август 1866 година.

Слика 1 Унијата наспроти Конфедерацијата.

Државите на Унијата

Териториите на Унијата кои не дозволуваат ропство

Граничните држави на Унијата, дозволуваат ропство

Конфедеративни држави

Териториите на Унијата што дозволуваа ропство (кои ги бара Конфедерацијата) на почетокот на војната, но каде што ропството беше забрането од САД во 1862 година
Последиците од Граѓанската војна:

Граѓанската војна го потврди единствениот политички ентитет на Соединетите држави, доведе до слобода за повеќе од четири милиони поробени Американци, воспостави помоќна и централизирана федерална влада и ги постави темелите за појавувањето на Америка како светска сила во

20 век <https://study.com/learn/lesson/effects-of-the-civil-war-in-america.html>

https://en.wikipedia.org/wiki/American_Civil_War

https://en.wikipedia.org/wiki/Colonial_history_of_the_United_States

Резултати:

Ученикот (во зависност од степенот и видот на попреченоста): реагира на графиката и видеото презентирани на часот може да додели графика на име или кратенка може да изгради едноставна изјава на дадена тема може да изгради изјава на дадена тема и дополнете ја со изворни материјали

Материјали:

интернет пристап до графики/видеа,

веб страници

Игра со карти (печатење и отсекување – еден комплет на 4 ученици)

Веб извори:

<https://study.com/learn/lesson/effects-of-the-civil-war-in-america.html>

https://en.wikipedia.org/wiki/American_Civil_War

https://en.wikipedia.org/wiki/Colonial_history_of_the_United_States

<https://www.britannica.com/event/American-Civil-War>

Активности

Активности пред часот:

- Кратки карактеристики на претходните историски епохи во контекст на Граѓанската војна
- Активирање на учениците преку поставување прашања или презентирање подготвени графики (територијата на САД поделена со односот кон ропството)

Активности за време на часот:

Вовед – Активност за зборување: (20 минути)

- Дискутирајте за поимот ропство со учениците. Разговор за состојбата на робовите и условите во кои живееле.
- Објаснете зошто било важно да се укине ропството.

Видео активност (10 минути)

- Покажете им на учениците онлајн видео кое дава преглед на Граѓанската војна и нејзините последици. (на пр. <https://study.com/learn/lesson/effects-of-the-civil-war-in-america.html>). Престанете со видеото и објаснете ги клучните моменти.
- Обезбедете им на глувите студенти работен лист што треба да го пополнат додека го гледаат видеото и уверете се дека имаат пристап до преводите што се толкуваат со американски знаковен јазик (ASL).
- Откако ќе заврши видеото, разгледајте ја содржината на видеото со класот.

Активности со игра:

- Игра со карти за реконструкција „Граѓанската војна“ (15 минути)
- Прашања за картичките за игра:

Поделете го класот во групи од 4 ученици.

Дајте ѝ на секоја група копија од картите за играње и инструкции за играње (3 ученици по ред цртаат карти и одговараат на прашања. Еден ученик е мајстор на играта со лист со одговори, ако одговорот е точен, ученикот ја задржува картичката. одговорот е неточен ученикот ги враќа сите карти што ги има на мајсторот за игри, победник е ученикот со најголем број карти).

Дозволете им на учениците да ја играат играта 10 минути, паузирајќи за да одговараат на прашања и да разговараат за клучните концепти по потреба.

По завршувањето на играта, разговарајте со класот и дискутирајте за сите важни работи од активността.

1. Зошто започна Граѓанската војна?

2. Што е ропство?
3. Каде работеле робовите?
4. Од каде потекнуваат робовите?
5. Зошто умре Абрахам Линколн?
6. Кога умре Абрахам Линколн (година)?
7. Кога правно заврши Граѓанската војна?
8. Што се случи по Граѓанската војна?
9. Како се викале лемовите од север?
10. Како се викале војниците од Југот?
11. Кој беше претседател на Конфедерациите?
12. Кој беше претседател на Сојузот?
13. Кој победи во Граѓанската војна?
14. Кој ја изгуби Граѓанската војна?
15. Што се случило откако Абрахам Линколн починал?

Одговори:

1. Зошто започна Граѓанската војна? Да се укине ропството
2. Што е ропство? Мора да се работи напорно без плата или благодарност
3. Каде работеле робовите? Во плантажите, како слуги, во транспортот и индустријата
4. Од каде потекнуваат робовите? Африка
5. Зошто умре Абрахам Линколн? Затоа што беше убиен
6. Кога умре Абрахам Линколн (година)? 1865 година
7. Кога правно заврши Граѓанската војна? 1866 година
8. Што се случи по Граѓанската војна? Ропството беше укинато
9. Како се викале лемовите од север? Унионистите
10. Како се викале војниците од Југот? Конфедерациите
11. Кој беше претседател на Конфедерациите? Џеферсон Дејвис
12. Кој беше претседател на Сојузот? Абрахам Линколн
13. Кој победи во Граѓанската војна? Унионистите
14. Кој ја изгуби Граѓанската војна? Конфедерациите
15. Што се случило откако Абрахам Линколн починал? Беше избран нов претседател и војната продолжи

Активности после часот:

Сесија за прашања и одговори - Што друго би сакале да знаете за Граѓанската војна?

Проценка:

- Учесството во активностите на часот ќе се користи за да се процени разбирањето на учениците за потеклото, развојот и причините за колапсот на Ацтечката империја.

- Како проценка може да се користат и активностите на работниот лист и домашната задача.

Со горенаведениот план за часови, учениците ќе научат на интерактивен и ангажиран начин, користејќи различни игри и активности како што се игра на табла, работни листови, картички и видеа за подобро да ја разберат темата. Активноста на работниот лист и домашната задача ќе биде начин да се оцени разбирањето на ученикот за темата опфатена на часот.

Забележете дека, исто така, би препорачал да добивате повратни информации од учениците и соодветно да го приспособите планот за часови, бидејќи сите ученици имаат различни стилови на учење и темпо, за да може лекцијата да им биде покорисна.

Забелешка:

Секој од вашите ученици може да има различен степен на попреченост и различни потреби. Кога работите со глуви ученици, користете видео материјали со преводи и/или знаковен јазик. Користете аудио материјали кога работите со ученици со оштетен вид или слепи ученици. Обидете се да креирате материјали и на Брајово писмо. Кога работите со ученици со дислексија, користете материјали со голем текст и пријателски формат. Кога работите со дете со аутизам, одржувајте контакт со неговите родители, тие можат да помогнат да се идентификуваат потребите на учениците. Кога работите со деца со други когнитивни ограничувања, приспособете ги информациите на нивните способности за обработка. Запознајте се со принципите на Универзалниот дизајн за учење (УДУ; <https://teaching.cornell.edu/teaching-resources/designing-your-course/universal-design-learning>), применете ги на вашите лекции

Автори

Dariusz Dudzik, Anna Stefanowicz-Kocoł

Соработници

Aneta Grochowska, Marcin Głodzik, Barbara Derżypolska, Cristina Tiganea, Alexandra Kalemzievska, Sreten Koceski, Herbert ten Thij, Emanuela Adesini, Francesca Contimica, Nebi Demir, Murat Aydogmus

Уредник

Anna Stefanowicz-Kocoł

Распоред

Dariusz Dudzik

Авторски права

(C) 2023, Tech-Game

Конзорциумот Tech-Game

University of Applied Sciences in Tarnow	UAS	PL
Community Development Institute	CDI	MK
Istituto di Istruzione Superiore Mandralisca	I.I.S	IT
International Excellence Reserve	I.E.R.	NL
The Special Secondary School For Visually Impaired Students	SPDV	RO
Avrupa Yenilikçi Toplum Derneği	EISA	TR)

Овој проект е финансиран со поддршка од Европската комисија. Оваа публикација ги одразува само гледиштата на авторите и Комисијата не може да биде одговорна за каква било употреба што може да се направи на информациите содржани во неа.

Ова дело е лиценцирано под Creative Commons Наведи извор-Сподели подеднакво 4.0 International

Ко-финансирано од
Европска Унија

